

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 143 (9022) CÜMƏ, 8 iyul 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Azərbaycan xalqı ən mürəkkəb dövrlərdə belə, öz milli-mədəni dəyərlərini qoruyub saxlayıb

Qurban bayramı münasibətilə
Azərbaycan xalqına təbrik

Hörmətli həmvətənlər!

Sizi və Azərbaycandan kənarda yaşayan bütün soydaşlarımızı islam dünyasının birlik, bərabərlik və qardaşlıq rəmzi olan müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, hamınıza ən səmimi arzu və diləklərimi yetirirəm.

Qurban bayramı islam dininin bəşəriyyətə mənəvi-əxlaqi qurtuluş yolu kimi göndərilməsi ilə əlamətdardır və müsəlmanların Allah sevgisini, haqq-ədalət naminə hor cür fədakarlığa hazır olduqlarını təəcəssüm etdirir.

Azərbaycan xalqı əsrlər boyu tarixi köklərinə və adət-ənənələrinə bağlılığı ilə seçilmiş, ən mürəkkəb dövrlərdə belə, öz milli-mədəni dəyərlərini qoruyub saxlamışdır. Müsəlman aləmi ilə mənəvi həmrəyliyi nümayiş etdirən dini bayramlar, o cümlədən Qurban mərasimləri hər il ölkəmizdə böyük təntənə və ruh yüksəkliyi ilə qeyd olunur, Allahın adına qurbanlar kəsilir, dövlətimizin tərəqqisi, xalqımızın rifahı və əmin-amanlığı üçün dualar edilir.

Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda və özəli torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında canlarını fəda edən qəhrəman şəhidlərimizin ölməz xatirəsini bir daha dərin ehtiramla yad edir, onlara Uca Yaradandan rəhmət, yaxınlarına səbir diləyirəm.

Əziz bacı və qardaşlarım!

Ümidvaram ki, etdiyiniz dua və niyyətlər Tanrı dərgahında qəbul olunacaq, bu mübarək bayram da xalqımıza xas xeyirxahlığın, şəfqət və mərhəmətin təntənəsinə çevrilərək cəmiyyətimizdə milli-mənəvi həmrəylik ovqatını daha da gücləndirəcəkdir.

Qoy müqəddəs Qurban bayramı ailələrinizə fırvanlıq, süfrələrinizə xeyir-bərəkət gətirsin.

Bayramınız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 iyul 2022-ci il

Prezident qayğısı qədim qəsəbəni modern inkişafa qovuşdurdu

Prezidentin müntəzəm olaraq Bakının qəsəbə və kəndlərində aparılan abadlıq işləri ilə tanış olması, sakinlərlə görüşləri, onların arzu və istəklərinin həyata keçirilməsi bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu səfərlər həm də Bakıtrafi qəsəbələrin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsində müstəsna rol oynayır. Əhalinin istirahəti, sağlam həyat tərzinin formalaşdırılması üçün müvafiq şəraitin yaradılması məqsədilə qəsəbələrdə istirahət parkları salınır, küçələr asfaltlanır, eyni zamanda yeni iş yerləri açılır. Mütəmadi aparılan abadlıq işləri ətraf ərazinin estetik görünüşünün xeyli dərəcədə yaxşılaşmasına səbəb olur.

İlham Əliyev işğaldan azad etdiyi bölgələrin bərpasını milli prioritet elan edib

İlham Əliyevin Zəfəri dünya qızılbaşlarını birləşdirən ən böyük gücdür

Pakistan Parlamentinin Azərbaycan əsilli deputatı Ağa Əli Heydər Qızılbaş Vətəna dönüşü ilə şərəfinin 5 əsrlik həsrətinə son qoydu

Azərbaycan yalnız öz gücünə, təkbəşinə 30 illik münafiqəni həll etdi və ədalət zəfər çaldı. Qarabağ işğalçılarından təmizləndi. Qalib Sərkərdə kimi Prezident İlham Əliyevin Şuşada Azərbaycan bayrağını dalğalandırması ürəyimizi dağa döndərdi. Axı, Qarabağ mənim əcdadlarımızın yurdu və Şanlı Zəfər Qızılbaş sərkərdələrinin, fəthlərinin ruhları da şad etdi. Zəfərdən sonra Azərbaycanın ən ucqar kəndində belə, Azərbaycan-Türkiyə bayraqları ilə yanaşı Pakistanın da bayrağının dalğalanması qürurverici idi.

Qoşulmama Hərəkatı - sülh və ədalət uğrunda birgə fəaliyyət

Qoşulmama Hərəkatının sədri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin konfransdakı proqram xarakterli çıxışı müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində bu qurumun yeri və rolunu, həyata keçirdiyi missiyanı, qarşıya qoyduğu hədəfləri diqqətə çatdırmış oldu.

"İlham Əliyevin həmişə ləyaqəti olub. Ləyaqət bizimkilərdə, ermənilərdə olmayıb!"

Sadə vətəndaşlarla yanaşı, erməni siyasətçiləri də bu həqiqəti etiraf edirlər

Ermənistanla anlamağa başlayıblar ki, ölkənin acınacaqlı vəziyyətdə düşməsinin əsas səbəbi 30 ilə yaxın davam edən işğalçılıq siyasəti olub. Ermənistan ictimaiyyətinin, xüsusilə siyasətçilərin şərhlərindən və mövqelərindən görünür ki, onlar ölkələrinin qurtuluşunu İlham Əliyevin xilas reseptində, Azərbaycanla münasibətləri normallaşdırmaqda, sülh müqaviləsinin imzalanmasında görürlər.

Ermənistanın Demokrat Partiyasının üzvü Aik Martirosyan İrəvan telekanalına müsahibəsi zamanı etiraf edib ki, ermənilərin rifahı, ümumiyyətlə xalq olaraq varlıqları Azərbaycanla normal münasibətlərdən keçir: "İlham Əliyevin həmişə ləyaqəti olub. Ləyaqət bizimkilərdə, ermənilərdə olmayıb! Biz düşmənimizin həddən ziyadə müdrik olduğunu anladım. Çox təəssüf ki, bu artıq bir faktdır! Əliyev son onillikdə özünü çox uzaqgörən bir siyasətçi kimi apara bildi. O, həmişə düzgün yol ilə gedir".

Kəlbəcər cənnətə çevrilir

Düz 27 il Kəlbəcərdə qayıdacağıq dedik, buna ürəkdən inandıq və nəhayət, doğma yurdunda döndük...

27 sentyabr 2020-ci ildə başlanan Vətən müharibəsinin misilsiz nəticələrindən biri kimi, Kəlbəcərin bir güllə belə atılmadan, bir itki belə verilmədən azadlığına qovuşdurulmasından sonra Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu rayona qalibiyyət səfəri etdi və elə orada da boyan etdi ki, Kəlbəcəri cənnətə çevirəcəyik...

Kəlbəcər elinin sevincinə, qəlblərində tezliklə dədə-baba yurdlarına dönəcəklərinə dair yaranan böyük inama

səbəb olan bu sözlərin üzərindən ötən çox qısa zaman ərzində cənaib Prezident bu ümidimizi də doğrultdu: Kəlbəcər artıq cənnətə çevrilir...

Necə ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Zəfəri dünya miqyasında analoqu olmayan Zəfərdir, eləcə də bu Zəfərin nailiyyətləri, nəticəsi, bəhrələri də dünyada bənzəri olmayandır. Bu gün Qarabağ, Şərqi Zəngəzur başdan yaradan qurucu lider İlham Əliyev Kəlbəcəri də artıq Azərbaycan və Qafqaz timsalında yox, dünya miqyasında unikal inkişaf məkanına çevirir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev və Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın hələ ötən ilin avqustunda Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfərləri zamanı bir çox açılışlar oldu, əhəmiyyətli layihələrin təməli qoyuldu. Müstəsna əhəmiyyətli tunellərin təməlini qoyan İlham Əliyev 110/35/10 kV-luq "Kəlbəcər" yarımstansiyasını işə saldı, uzunluğu 51 kilometr olan İstisuminkənd yolunun çəkilməsi işlərinin gedişi ilə maraqlandı.

Geniş enerji dəhlizlərinə yolu BTC açdı

Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəməri tam sistem kimi 2006-cı il iyulun 13-də istifadəyə verilib. Həmin vaxtdan bəri bu möhtəşəm kəmərdən hər gün təhlükəsiz şəkildə fəaliyyət göstərərək ona bəslənən inamı doğrultdu.

Hazırda BTC əsasında Xəzər Azərbaycan sektorundakı "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlarından çıxarılan nefti və "Şahdəniz"dən hasil olunan kondensatı daşıyır. Bundan əlavə, kəmərdən keçirilən digər xam neft və kondensat həcmi, o cümlədən müəyyən miqdarda Türkmənistan, Rusiya və Qazaxıstan nefti də nəql olunur. Əvvəlcə gündə

1 milyon barel neft ötürmək gücündə layihələndirilən kəmərin nəqləmə qabiliyyəti sonralar 20 faiz artırılıb. İndi BTC hər gün 1,2 milyon barel neft ötürmək gücünə malikdir.

BTC Ko.-nun səhmdarları bp (həm də operatorudur, 30, 10 faiz), SOCAR (25 faiz), MOL (8,90 faiz), "Ekvinor" (8,71 faiz), TPAO (6,53 faiz), "Eni" (5 faiz), "TotalEnergies" (5 faiz), İTOÇU (3,40 faiz), İNPEKS (2,50 faiz), "EksMobil" (2,50 faiz) və ONGC Vides (2,36 faiz) şirkətləridir.

BTC istismara verildikdən bu ilin birinci rübünün sonunadək ümumilikdə təqribən 509 milyon tondan çox (3,82 mil-

yard barel) xam neft nəql edib. Bu neft həcmi Ceyhanda 5007 tankero yüklənərək dünya bazarlarına göndərilib. Birinci rüb ərzində BTC vasitəsilə ixrac olunan təqribən 6,7 milyon ton (təxminən 51 milyon barel) xam neft və kondensat Ceyhan terminalında 68 tankero vurulub və yola salınıb.

Azərbaycanın, Gürcüstanın və Türkiyənin ərazisindən keçən boru xəttinin marşrutu 1768 kilometr təşkil edir. Azərbaycanın 13 rayonundan keçən kəmərdən ölkəmizdə 443, Gürcüstanın 7 bölgəsində 249 və Türkiyənin 9 rayonunun 1076 kilometrlik yolu uzanır.

Xəzər geri çəkilir

İlk dəfə alimlər Xəzərin səviyyəsinin 2 metrə qədər kəskin enməsinə 1930-1940-cı illərdə müşahidə etmişlər. Ardınca 1970-ci ilədək dənizin səviyyəsi 1 metr də aşağı düşmüşdür. Beləliklə, 1977-ci ildə Xəzər son 500 ildəki dayazlaşma rekordunu təzələmişdir. Akademik baxımdan 2,5 metrlik dayazlaşma Xəzər üçün sensasiya sayıla bilməz, çünki onun 2,5 milyon illik tarixində hətta 150 metrə qədər dayazlaşmalar müşahidə olunmuşdur.

Şuşanın Məhbubəsi

«Yanardağ»ın möcüzələri turistləri heyran edir

Tarixi öz yaradıcılığında əks etdirən heykəltaras

Dalğalar qoynunda istirahət

İsti yay günlərində paytaxt əhalisinin və qonaqların asudə vaxt keçirmək, eyni zamanda qızmar istinin təsirini azaltmaq üçün üz tutduqları əsas məkanlardan biri də dənizdir. Təbii ki, günəş şüalarının, dəniz suyunun, qumun xeyirli təsiri olsa da, qaydalardan düzgün istifadə edilməkdə təhlükələrə yol açır.

"Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 22 noyabr tarixli 2505 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alınır**:

1. "Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 22 noyabr tarixli 2505 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 11, maddə 1148; 2009, № 6, maddə 424;

2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644, № 9, maddə 1027; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2017, № 8, maddə 1521, № 11, maddə 2107; 2021, № 7, maddə 821; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 31 may tarixli 3299 nömrəli Sərəncamı) 1-ci hissəsində "Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini" sözləri "Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin hissədə "Azərbaycan Respublikası iqtisadiyyat nazirinin müavini" sözləri çıxarılsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında əməkdaşlıq üzrə Birgə hökumətlərarası komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilən dəyişiklik barədə Özbəkistan Respublikası tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 iyul 2022-ci il

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Litva Respublikası Hökuməti arasında İkitərəfli Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 4 noyabr tarixli 579 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alınır**:

1. "Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Litva Respublikası Hökuməti arasında İkitərəfli Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 4 noyabr tarixli 579 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 11,

maddə 904; 2012, № 2, maddə 108; 2014, № 2, maddə 112, № 6, maddə 644, № 11, maddə 1414; 2016, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1518; 2018, № 3, maddə 534; 2020, № 3, maddə 261) 1-ci hissəsində "Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat naziri" sözləri "Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin hissədə "Komissiya həmsədrinin müavini" və "Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirinin müavini" sözləri çıxarılsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Litva Respublikası Hökuməti arasında İkitərəfli Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərkibinə bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə edilən dəyişiklik barədə Litva Respublikası tərəfinə müvafiq bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 iyul 2022-ci il

Yeni Azərbaycan Partiyası və Çin Kommunist Partiyası arasında videoformatda görüş olub

İyulun 7-də Çin Kommunist Partiyasının təşəbbüsü ilə Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov və Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin beynəlxalq əlaqələr şöbəsi müdiri müavini Çyan Xunşan arasında videoformatda görüş keçirilib.

AZƏRTAC YAP-ın Mətbuat xidmətinə istinadla bildirir ki, görüşdə partiyalar və dövlətlər arasında mövcud olan münasibətlərin yüksək inkişaf dinamikasından məmnunluq ifadə edilib, ikitərəfli və beynəlxalq platformada əməkdaşlığın qarşılıqlı marağın bütün sahələrdə inkişaf etdirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb. Eyni zamanda qeyd edilib ki, dövlət başçıları arasındakı dostluq və yüksək siyasi dialoq ölkələrimizin və xalqlarımızın mənafeyinə xidmət edən münasibətlərin daha da genişlənməsinə böyük töhfələr verir.

Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bildirib ki, Azərbaycan Respublikası Çin Xalq Respublikası ilə qarşılıqlı əlaqələrə böyük önəm verir, ölkələrimiz arasında bu gün siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə əlaqələrimiz uğurla davam edir. Əlaqələrin inkişafında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin dostluq münasibətlərinin əhəmiyyətini vurğulayan YAP Sədrinin müavini ortaq iqtisadi maraqlar, hər iki ölkənin tarixi ləpək yolunun bərpasındakı rolu və digər bu kimi amillərin əməkdaşlığın güclənməsinə zəmin yaratdığını qeyd edib.

O, həmçinin Azərbaycanın Çin Xalq Respublikasının irəli sürdüyü "Bir kəmə, bir yol" layihəsini dəstəkləyən ilk ölkələrdən biri olduğunu diqqətə çatdırıb. Zəngəzur dəhlizi isə Azərbaycanın tranzit ölkə kimi potensialını daha da gücləndirəcək, bu dəhliz vasitəsi-

lə Şərqi-Qərbi istiqamətində beynəlxalq yuqdaşmaların əhəmiyyətli dərcədə artması regionda Azərbaycanın və Çinin də fəal iştirakçı olduğu yeni çoxtərəfli əməkdaşlıq platformasının formalaşmasını təmin edəcək.

Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi müdiri müavini Çyan Xunşan bildirib ki, Çin Xalq Respublikası Sədrinin və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin rəhbərliyi ilə müxtəlif sahələrdə əhatə edən əlaqələrimiz uğurla inkişaf edir. Vurğulanıb ki, Azərbaycan regionda Çinin əsas tərəfdaşlarından biridir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini dəstəkləyən Çin Xalq Respublikası Cənubi Qafqazda sülhün, təhlükəsizliyin və əməkdaşlığın təmin olunmasında maraqlıdır.

Görüşdə həmçinin Çin Kommunist Partiyası və Yeni Azərbaycan Partiyası arasında əlaqələrin həm ikitərəfli, həm

da beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində inkişaf etdiyi, partiya nümayəndə heyətlərinin səmərəli qarşılıqlı səfərlərinin və görüşlərinin həyata keçirildiyi, bu əlaqələrin möhkəmləndirilməsinin vacibliyi qeyd edilib, partiyaların gəncləri arasında əlaqələrin güclənməsinin zəruriliyi və qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri geniş müzakirə olunub.

Qeyd edək ki, Yeni Azərbaycan Partiyası və Çin Kommunist Partiyasının nümayəndələri arasında iki mövzuda videokonfrans da keçirilib.

"Texnologiya və innovasiya" mövzusunda keçirilən videokonfransda Çin Kommunist Partiyasının Şanxay şəhər komitəsinin nümayəndəsi, professor Dun Yuxun Şanxayın "ağıllı şəhər" modeli haqqında geniş məruzə edib, bu istiqamətdə Çinin təcrübəsini bölüşüb.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin Azərbaycan-

Çin parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Elşad Mirbəşiroğlu çıxış edərək Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində həyata keçirilən bərpa işlərində Çin şirkətlərinin iştirakını dostluq nümunəsi kimi dəyərləndirib. O, azad olunmuş ərazilərdə "ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" layihələrinin icra olunduğunu və burada beynəlxalq təcrübədən geniş istifadə edildiyini diqqətə çatdırıb.

Növbəti konfrans isə "Bir kəmə, bir yol"un tikintisi və inkişaf perspektivləri" mövzusunda keçirilib. Çin Kommunist Partiyasının nümayəndəsi, ekspert Qonq Paypinq mövzu ilə bağlı geniş təqdimatla çıxış edib.

YAP Təftiş Komissiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səvinc Hüseynova iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafından, o cümlədən Azərbaycanın "Bir kəmə, bir yol" layihəsinə verdiyi önəmdən bəhs edib.

Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyevin sədrliyi ilə Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurasının yeni tərkibdə ilk iclası keçirilib

İyulun 7-də Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurasının yeni tərkibdə birinci iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev iclası giriş sözü ilə açaraq Azərbaycanda müasir dövlət qulluğu sisteminin yaradılmasını, demokratik, hüquqi və ədalət prinsiplərinə əsaslanaraq inkişaf etdirilməsinin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olduğunu vurğulayıb. Qeyd olunub ki, dövlət qulluğunun müasir tələblərə uyğun təşkilində və yüksək ixtisaslı, peşəkar milli kadrların hazırlanmasında Ulu Öndərin zəngin idarəetmə təcrübəsi başlıca rol oynayıb. 2000-ci ildə

"Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbulu ölkəmizdə dövlət qulluğu sahəsində münasibətlərin, bu sferada çalışan şəxslərin hüquqi vəziyyəti ilə bağlı məsələlərin tənzimlənməsində mühüm addım olub.

Bildirilib ki, dövlət idarəetmə sahəsində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi və müasir çağırışlara cavab verən standartların tətbiqi, milli kadrlar potensialının inkişaf etdirilməsi, dövlət qulluğunda keyfiyyətin və səmərəliliyin yüksəldilməsinə xidmət edən məqsədyönlü kadrların hazırlanması reallaşdırılması məsələləri Prezident İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzindədir və bu istiqamətdə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Azərbaycan Prezidenti dövlət qulluğunda yük-

sək peşəkarlığa, fərdi bacarığa, təşəbbüskarlığa xüsusi önəm verərək mənzəvi-əxlaqi dəyərlərə, etik davranış qaydalarına riayət olunmasını, dövlət orqanlarının (qurumlarının), dövlət qulluqçularının fəaliyyətinə, qəbul olunmuş qərarların tam və düzgün icrasına ciddi nəzarət edilməsinə əsas vəzifə kimi müəyyənləşdirib.

İclasda şura sədrinin seçilməsi, Şuranın fəaliyyətinin təşkili, dövlət qulluğu sahəsində cari vəziyyət ilə bağlı məruzələr, o cümlədən Dövlət İmtahan Mərkəzinin hesabatı dinlənilib, həmçinin dövlət qulluğunda kadrların təminatının proqnozlaşdırılması və planlaşdırılması işinin mövcud vəziyyəti ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

Keçirilmiş səsvermə nəticəsində Azərbaycan Respubli-

kası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev Şuranın sədri seçilib. Bundan başqa, Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurası Katibliyinin funksiyaları Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Qanunvericilik və Hüquq siyasəti şöbəsinə həvalə olunub və Şuranın Katibliyinin fəaliyyət istiqamətləri təsdiq edilib.

İclasın sonunda Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev Dövlət Qulluğunu İdarəetmə Şurasının üzvünə qoyulan yeni mühüm vəzifələrin layiqincə həyata keçirilməsi üçün dövlət orqanları (qurumları) ilə daha çəvik və səmərəli əlaqələndirmənin zəruriliyini qeyd edib və şuranın gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Milli Məclisin komitə sədriləri və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin rəhbərliyi Şuşa Xəstəxanasında olub

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada Milli Məclisin Səhiyyə və Əmək və sosial siyasət komitələrinin "Ölkədə icbari tibbi sığortanın tətbiqi ilə bağlı görülən işlər, hazırkı vəziyyət və gələcək planlar" mövzusunda həsr edilmiş birgə dinləmə keçirilib.

Milli Məclisdən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, dinləmə çərçivəsində Səhiyyə komitəsinin sədri, akademik Əhliman Əmiraslanov, Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin müavini Nigar Bayramova və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi (TƏBİB) İdarə Heyəti sədrinin vəzifələrini icra edən Vüqar Qurbanov Şuşa Modul Tipli Xəstəxanasına gedərək xəstəxananın tibb heyəti və iş şəraiti ilə tanış olublar.

Görüş zamanı xəstəxana nümayəndəsi qonaqlara Şuşa Modul Tipli Xəstəxanası haqqında məlumat verərək burada təcili tibbi yardım, poliklinika, laboratoriya, funksional diaq-

nostika, anesteziologiya-reanimasiya şöbələrinin mövcud olduğunu deyib. Bildirilib ki, tibb personalının tərkibinə travmatoloq, ümumi cərrah, kardioloq, revmatoloq, anestezioloq-reanimatoloq, funksional diaqnostika həkimi, orta və kiçik tibb işçiləri, eləcə də qeyri-tibb işçiləri daxildir. Müasir palatalarla təmin olunan Şuşa Modul Tipli Xəstəxanasında mərkəzləşdirilmiş oksigen generator sistemi ilə təchiz olunan xəstəxana həm ambulator, həm də stasionar tibbi xidmət göstərir. Vətəndaşlar burada İcbari Tibbi Sığortanın Xidmətlər Zərfi çərçivəsində tibbi xidmətlərdən yararlanırlar. Rəsmi qonaqlar eyni zamanda yeni tikiləcək Şuşa Xəstəxanasının orazisində də baş çəkiblər.

Prezident İlham Əliyevin göstərişinə əsasən bölgələrdə vətəndaşların qəbulu keçirilir

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vüsal Nəzirli iyulun 7-də Goranboy rayonunda həmin rayonun və Nəftalan şəhərinin sakinlərinin müdafiətini dinləyib. Qəbul zamanı

vətəndaşların Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin səlahiyyət dairəsinə aid müraciətləri cavablandırılıb. Nazirliyin İctimaiyyətə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinə

AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, müraciət edənlərin bir qismi şəhid ailələrinin üzvləri və müharibə veteranları olub. Müraciətlərdə əksini tapan məsələlərin həlli ilə əlaqədar

tədbirlər görüldü. Sorğu xarakterli müraciətlərlə bağlı izahatlar verilib. Qəbuldan əvvəl bu barədə və qəbulu necə yazılmaq barədə məlumatlandırma aparılıb.

Xarici İşlər Nazirliyi və ADA Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən "Diplomatiya həftəsi"nin açılış mərasimi olub

İyulun 7-də Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) və ADA Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə "Postmünaqişə mərhələsində Azərbaycanın sülh və quruculuq səyləri" mövzusunda "Diplomatiya həftəsi"nin açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, diplomatiya könüllüləri sıralarına yeni qoşulmuş gənclərin iştirakı ilə keçirilən "Diplomatiya həftəsi" iyulun 7-dən 16-dək baş tutacaq. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən elan olunmuş "Şuşa ili" çərçivəsində həyata keçirilən layihə zamanı iştirakçıların postmünaqişə mərhələsində ya-

ranmış yeni reallıqlar, azad olunmuş ərazilərdə aparılan bərpa və quruculuq işləri barədə məlumatlandırılması nəzərdə tutulur. "Diplomatiya həftəsi" çərçivəsində XİN, habelə digər dövlət qurumlarının yüksək səviyyəli nümayəndələri, deputatlar, müstəqil ekspertlər görüşlərinin keçirilməsi, həmçinin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərinə səfərin təşkili nəzərdə tutulub.

Açılış mərasimində ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayev və Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov iştirak ediblər.

Nazir Ceyhun Bayramov açılış nitqi ilə çıxış edərək

builki "Diplomatiya həftəsi"nin iştirakçıların Azərbaycanın bölgədə sülh, quruculuq, inkişaf və tərəqqi gündəliyi barədə geniş məlumat əldə etməsi üçün yaxşı fürsət yaradacağını bildirdi. Diplomatiya Könüllülərinin Xarici İşlər Nazirliyinin fəaliyyətinə böyük töhfə verdiyini bildiren nazir Ceyhun Bayramov bu yaxınlarda XİN-ə Dövlət İmtahan Mərkəzi xətti ilə təşkil olunan iş qəbul imtahanının iki mərhələsini uğurla keçən namizədlər arasında 8 diplomatiya könüllüsünün olduğunu məmnunluqla qeyd edib.

Çıxışında nazir Ceyhun Bayramov postmünaqişə mərhələsində Ermənistan və Azərbaycan arasında münasi-

bətlərin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında normallaşması, üçtərəfli bəyannatların icrasının təmin edilməsi, məcburi köçkünlərin geri qayıtması üçün zəruri şərtlərin formalaşdırılmasının əhəmiyyətini vurğulayıb. Gənclərimizin münaqişədən sonra bölgədə yaranmış yeni reallıqlar barədə məlumatlandırılmasının vacibliyini qeyd edən nazir bu imkanların gələcəkdə bir reallığa çevrilməsi işində Azərbaycan gənclərinin üzünə böyük məsuliyyəti düşdüyünü söyləyib. Sonra Ceyhun Bayramov iştirakçıların suallarını cavablandırıb.

İştirakçıları salamlayan ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayev diplomatik

fəaliyyətdən, təcrübəsindən çıxış edərək bu sahə üzrə öz tövsiyələrini gənclərlə bölüşüb.

"Diplomatiya həftəsi"nin ilk gündə növbəti görüş Türkiyənin ölkəmizdəki səfirliyində səfir Cahit Bağcı ilə baş tutub. Postmünaqişə dövründə Türkiyə və Azərbaycan münasibətləri, bölgədə yaranmış yeni reallıqlardan danışan səfir Cahit Bağcı, Türkiyə və Azərbaycan arasında mövcud qaradışğın, müttəfiqliyin bariz nümunəsi olan Şuşa Bəyannaməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb və bu sənədin gənclər tərəfindən dərinləndirilməsini tövsiyə edib. Sonda səfir Cahit Bağcı iştirakçıları maraqlandıran sualları cavablandırıb.

QMİ sədri Londonda keçirilən konfransda Britaniya Lordlar Palatasının ermənipərəst üzvünün əsassız ittihamlarına tutarlı cavab verib

Böyük Britaniyada keçirilən Din və Etihad Azadlığı üzrə Nazirlər Konfransı işini başa çatdırıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, konfransda iştirak edən Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə tədbir çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib.

QMİ sədri Britaniyanın dövlət naziri, Uimbleton lordu Təriq Əhməd, ABŞ-ın dini azadlıqlar üzrə xüsusi səfiri Rəşad Hüseyn, Oksford Universitetinin professoru Nazilə Qanev və Anqlıan kilsəsi başçısının xarici əlaqələr üzrə katibi Riçard Sudvört ilə görüşüb.

Konfrans çərçivəsində keçirilən panel iclasının sonunda Britaniya Lordlar Palatasının ermənipərəst mövqeyi ilə seçilən üzvü baronessa Kerolayn Koks Azərbaycana qarşı əsassız ittihamlar səsləndirib. O, azərbaycanlıların guya erməniləri tarixi torpaqlarından qovduqları, soyqırımı törətdikləri, 44 günlük müharibə dövründə erməniləri kasetli bombalarla atəşə tutduqları barədə cəfəng fikirlər söyləyib.

Tədbirin moderatoru baronessanın çıxışından dərhal sonra iclası bağli elan edib. Buna görə də Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə iclasdan sonra K.Koksa yaxınlaşaraq onun söylədiklərinin bütünlüklə yalan olduğunu deyib: "Sizin dediklərinizdə həqiqət yoxdur. İndiyə qədər dörd

mindən çox azərbaycanlı itkin düşüb və onların taleyi barədə bu gündəkdə heç bir xəbər yoxdur. Ermənistan BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinin tələblərini yerinə yetirmedi. Müharibə Azərbaycan torpaqlarında gedib. Ermənilər bizim tarixi ərazilərimizə sonradan köçürüldülər. Biz mehriban qonşuluq siyasəti yürüdüürük və onları da buna çağırıraq".

Kəlbəcər istiqamətində mövqelərimiz atəşə tutulub

İyulun 7-si axşam saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri dövlət sərhədinin Basarkeçər rayonunun Zorkənd yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərimizə atəşə tutub.

Müdafiə Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən görülən adekvat cavab tədbirləri nəticəsində qarşı tərəf susdurulub.

"SABAH" məzunlarının buraxılış mərasimi keçirilib

İyulun 7-də Heydər Əliyev Mərkəzində "SABAH"ın məzunu-2022" mərasimi keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, mərasimdə Milli Məclisin deputatları, dövlət və özəl qurumların rəsmiləri, ali təhsil müəssisələrinin rektorları, təhsil ekspertləri, müəllim və tələbələr iştirak ediblər.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları "Mən "SABAHAM" adlı sərgi ilə tanış olublar.

Tədbir Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb. Sonra "SABAH" qrupları ilə bağlı videoçarx nümayiş olunub.

Mərasimdə çıxış edən təhsil naziri Emin Əmrullayev "SABAH" qruplarının məqsədindən söz açıb. 2014-cü ildə Təhsil Nazirliyinin innovativ təşəbbüsü olaraq fəaliyyətə başlayan "SABAH"ın əsas məqsədinin ali təhsildə keyfiyyətin yüksəldilməsi, yeni və fərqli mühitin yaradılması, əmək bazarının artan tələblərinə müvafiq olaraq kadr hazırlığının təmin edilməsi olduğunu deyən nazir bu qrupların gənclər üçün açdığı imkanlardan danışıb.

Emin Əmrullayev bu gün məzun olan "SABAH" tələbələrinin böyük əksəriyyətinin peşə fəaliyyətinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə bağlı olacağına əminliyini ifadə edib.

Məzunlara tövsiyələrini çatdıran Emin Əmrullayev indiyə qədər ümumilikdə 3800-dək "SABAH" məzunu olduğunu deyib, onlara yaradılan imkanlardan danışıb. "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" çərçivəsində gənclərə yaradılan imkanları vurğulayan nazir "SABAH" məzunlarına bu proqram çərçivəsində magistratura təhsilindən yararlanmağı tövsiyə edib.

Emin Əmrullayev məzunları və onların valideynlərini təbrik edib, uğurlar arzulayıb.

Daha sonra ən yüksək göstəriciləri ilə fərqlənən "SABAH"ın məzunları ali təhsil müəssisələrinin rektorları tərəfindən təltif olunublar.

Tədbirdə "SABAH" məzun tədbirinin hər il təkrarlanan bir ənənəsi - rəmzi "SABAH" açarının hazırkı məzunlardan növbəti ilin məzunlarına ötürülməsi baş tutub.

Mərasimin sonunda "SABAH" qruplarının himni səsləndirilib, xatirə fotosu çəkilib.

Qeyd edək ki, "SABAH" qrupları 2014-2015-ci tədris ilində 34 ixtisas üzrə 7 dövlət ali təhsil müəssisəsində yaradılıb. Hazırda "SABAH" qrupları 12 ali təhsil müəssisəsində fəaliyyət göstər-məklə 41 ixtisas və 2400-dən artıq tələbəni əhatə edir. 2021-2022-ci tədris ili üzrə "SABAH" qruplarının məzunlarının sayı 830 nəfərdir.

"Yüksəliş" müsabiqəsinin finalçıları müəyyən edildi

İyulun 1-3-də baş tutan "Yüksəliş" müsabiqəsinin yarımfinal mərhələsinin nəticələri açıqlanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, yarımfinal mərhələsində iştirak edən 317 namizəddən 116-sı final mərhələsinə iştirak etmək hüququ qazandı.

Ümumilikdə Bakı üzrə 80, regional üzrə 36 nəfər iştirakçı yarımfinal mərhələsinə buraxılıb. Onlardan 99 nəfəri ki-şi, 17 nəfəri isə qadındır. Finalçıların 41 faizi birinci "Yüksəliş" müsabiqəsinin iştirakçısı olub. Qeyd edək ki, finalçıları arasında müxtəlif sahələrdən beynəlxalq, özal və dövlət qurumlarında, həmçinin QHT-də çalışan namizədlər yer alır.

Müsabiqənin final mərhələsində iştirakçılar 3 gün ərzin-

də qalibiyyət uğrunda öz bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirəcəklər. İştirakçıların 8 soriş-təsi (strateji düşünmək bacarığı, nəticələrə yönəlmək bacarığı, komandada işləmək bacarığı, kommunikasiya bacarıqları, dəyişikliklərin və innovasiyaların idarə edilməsi, liderlik, sosial məsuliyyət və effektivliyin idarə edilməsi) ekspertlər və idarəçi rəhbərlər tərəfindən qiymətləndiriləcək. Qiymətləndirmə təqdim edilən keyslər üzərində aparılacaq. Keyslər müasir dünya təcrübəsi əsasında və qabaqcıl format üzərində hazırlanıb, Azərbaycanın iqtisadiyyatı, sosial, insan resursları və yenidənqurma sahələrini ehtiva edir.

"Yüksəliş" müsabiqəsinin final mərhələsi iyulun 15-17-də "Bakı Ekspo Mərkəzi"ndə baş tutacaq.

Xatırladıq ki, fevralın 17-dən qeydiyyatına start verilən "Yüksəliş" müsabiqəsinə 12 min 299 nəfər müraciət edib. Müsabiqənin 20 qalibini 1 il ərzində idarəçi rəhbərlərdən - iri şirkətlərin top-məncərlərindən və dövlət qurumlarının rəhbərlərindən fərdi karyera məsləhətləri almaq imkanı, kadr ehtiyatı bankına daxil edilmə və 20 min AZN dəyərində pul mükafatı gözləyir.

"Yüksəliş" müsabiqəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2019-cu il 26 iyul tarixli sərəncamına əsasən, intellektual səviyyəsi və idarəçilik bacarıqları yüksək olan perspektivli rəhbər şəxslərin müəyyən edilməsini, dəstəklənməsini və ölkədə kadr ehtiyatı bankının yaradılmasını təmin etmək məqsədilə təsis olunub.

"İlham Əliyevin həmişə ləyaqəti olub. Ləyaqət bizimkilərdə, ermənilərdə olmayıb!"

Sadə vətəndaşlarla yanaşı, erməni siyasətçiləri də bu həqiqəti etiraf edirlər

Azərbaycan Cənubi Qafqazda müstəqil dövlət kimi davamlı şəkilə yəni uğurla imza atan ölkədir. Bunun əsasında Prezident İlham Əliyevin müvəffəqiyyətlə həyata keçirdiyi dövlət quruculuğu konsepsiyası dayanır. Onun siyasəti sayəsində Azərbaycan dövlətçiliyi yeni zirvələr fəth edir və bunu hətta Ermənistan da açıq etiraf edirlər.

Ermənistanla anlamağa başlayıblar ki, ölkənin acınacaqlı vəziyyətə düşməsinin əsas səbəbi 30 ilə yaxın davam edən işğalçı siyasəti olub. Ermənistan ictimaiyyətinin, xüsusilə siyasətçilərinin şərhlərindən və mövqelərindən görünür ki, onlar ölkələrinin qurtuluşunu İlham Əliyevin xilas reseptində, Azərbaycanla münasibətləri normallaşdırmaqda, sülh müqaviləsinin imzalanmasında görürlər.

Ermənistanın Demokrat Partiyasının üzvü Aik Martirosyan İrəvan telekanalına müsahibəsi zamanı etiraf edib ki, ermənilərin rifahı, ümumiyyətlə xalq olaraq varlıqları Azərbaycanla normal münasibətlərdən keçir: "İlham Əliyevin həmişə ləyaqəti olub. Ləyaqət bizimkilərdə, ermənilərdə olmayıb! Biz düşmənimizin həddən ziyadə müdrik olduğunu anladıq. Çox təəssüf ki, bu, artıq bir faktıdır! Əliyev son onillikdə özünü çox uzaqgörən bir siyasətçi kimi apara bildi. O, həmişə düzgün yol ilə gedir".

Sosial şəbəkələrin ermənidilli seçməndə qısa zamanda böyük səs-küy yaradan bu açıqlama ilə bağlı siyasi eks-

pertlərin şərhləri də böyük maraq doğurur. Siyasi ekspert Xaçatur İştöyan qeyd edir ki, Azərbaycanla münasibətlərin bərpasının zamanması Ermənistanın sonunu götürməkdir. Onun fikrincə, müharibədəki məğlubiyyət fonunda sülh müqaviləsi imzalanmasa, Ermənistanın regional geosiyasi proseslərdən izolyasiya edilməsi daha kəskin xarakter alacaq. İştöyan diqqəti buna da yönəldir ki, bütün bu proseslər Ermənistanın sosial-iqtisadi cəhətdən daha böyük problemlər yaşaması fonunda baş verir. O vurğulayıb ki, Ermənistan iqtisadiyyatı artıq tamamilə iflasa uğrayıb üzür, ölkədə son illər ərzində enerji tariflərinin kəskin yüksəlməsi və əhalinin həyat səviyyəsinin pisləşməsi vətəndaşların sosial narazılığını da artırır: "Regionlar, qlobal layihələrdən kənar qalmamız da prosesə bir-baş təsir edir. Ermənistan global kommunikasiya layihələrindən kənar qalmaqla son 30 ildə özünə qəsd edib. Ölkəmiz coğrafi baxımdan qlobal kommunikasiyaların tərkib hissəsi ola bildiyi halda, bu şans itirmişdi. Sülh müqaviləsindən sonra Ermənistan da qazanan tərəf olacaq".

Erməni siyasi ekspert Armen Simonyan deyir ki, Ermənistan iki ildir sülh müqaviləsinin imzalanmasına maneçilik törədir, müxtəlif bəhanələrlə onu öngəlməyə çalışır. Baxmayaraq ki, kommunikasiyaların bərpası iqtisadi cəhətdən ciddi problemlər yaşayan Ermənistanın özü üçün olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi: "İqtisadi baxımdan regionda problemlərin həlli yolları göz qabağında olsa da, siyasi intriqlər bu məsələləri həll etməyə im-

kan vermədi. Sülh müqaviləsi Ermənistanla lazımdır. Zəngəzur dəhlizinin açılması investisiyaların cəlb olunmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına, sənaye müəssisələrinin bərpasına imkan yaradır. Xüsusilə də Ermənistanın regional iqtisadiyyata inteqrasiyasına kömək edir. Azərbaycan lideri İlham Əliyev də dedi ki, artıq bu qədər vaxt verdik yetər, Zəngəzur dəhlizinə alternativ yollar da tapırıq".

Sosial şəbəkələrdə çoxlu sayda izləyicisi olan səhifələr "İlham Əliyev həmişə ləyaqətli olub" başlıqlı video xəbəri paylaşaraq istifadəçilərdən rəylər xizmə toplayıb: "İndi başa düşürük ki, illərimizi boşa vermişik. Armeniyə yazdığımda həqiqət çoxdur. Yalancılıq, Qarabağ müharibəsinin yaratdığı problemlər bizi çox geri salıb".

Bu arada Ermənistanla növbəti dəfə etiraz aksiyası keçirilib. Bir vaxtlar Azərbaycan torpaqlarında məskunlaşmış və Qarabağ müharibəsi zamanı ölkəmizi tərk edən ermənilər hökumət binası yaxınlığında oturma aksiyası təşkil ediblər. Etirazçılar havada qaldıqlarından, onlara "qaçqın" statusunun verilməsindən gileyləniblər. "Hadırt naminə" qeyri-hökumət təşkilatının sədri Levon Hayriyan deyib ki, piket iştirakçıların əsas hissəsi Hadırtndan qaçan ermənilərdən ibarətdir. Aksiya iştirakçıları arasında Şuşada məskunlaşmış keçmiş "sakinlər" də var.

Göründüyü kimi, faktiki olaraq məğlub ölkədə yaranmış iqtisadi böhran, siyasi ziddiyyətlər, həmçinin işsizlik, baş alıb gedən korrupsiya halları, yoxsulluq səviyyəsi bu ölkəni sürətlə çökdürür. İstər köhnə, istərsə də yeni hakimiyyətin tutduğu məntiqsiz, ədalətsiz və reallıqdan uzaq siyasətinə görədir ki, bu ölkənin qonşu dövlətlərlə, xüsusilə Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərinin yaxşılaşdırılmasında heç bir irəliləyiş hiss olunmur. Erməni xalqı isə çıxış yolunu barişdə, sülh müqaviləsinin imzalanmasında görür.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

İlham Əliyevin Zəfəri dünya qızılbaşlarını birləşdirən ən böyük gücdür

Pakistan Parlamentinin Azərbaycan əsilli deputatı Ağa Əli Heydər Qızılbaş Vətənə dönüşü ilə şəcərəsinin 5 əsrlik həsrətinə son qoydu

"Əsrlər sonra əcdadlarımızın yurduna ayaq basdım...

Keçirdiyim hissləri, duyğuları hər hansı sözlə ifadə etmək çox çətindir...

Həyatda xoş günlərim çox olub, amma bəlkə də ömrümdə heç vaxt indiki kimi sevinməmişdim. Çünki əcdadlarımızın uğrunda qan tökdüyü, can verdiyi, qoynunda əbədi maskən saldığı doğma Vətəndəyəm. Ömrümün 51-ci baharında sanki özümü tapmışam...

Bakıya düşən kimi ulu babam Şah İsmayıl Xətəinin heykəlini ziyarət etdim və çox duyğulandım. Qollarımı açıb əcdadımın abidəsini bağrıma basaraq dedim ki, ey böyük türk hökmdarı, fəthlər fəthi, Qızılbaş irsinin nümayəndəsi kimi səni ziyarətə gəlmişəm. Dünyaya yayılmış qızılbaşlar heç zaman səni unutmur, ucalığın, böyüklüyün irsimizdə yaşayır..."

O, Ağa Əli Heydər Qızılbaşdır.

Pakistanın Nanqana Sahib şəhərində anadan olub. Pakistan parlamentinin deputatıdır, qanunverici orqanda Pəncab əyalətini təmsil edir və hakimiyyətdə olan Müsəlman Liqasının üzvüdür. Azərbaycan əsilli deputat olmaları sonra Qızılbaş nəslinin əzbü kimi ilk dəfə Azərbaycana səfər edib. Doğma yurduna gəlişi həyatında silinməz izlər salıb və özünün təbircinə desək, ömür səhifələrində unudulmaz anlarla çevrilib.

7 dəfə deputat seçilən Qızılbaş ailəsi

1971-ci ildə Nanqana Sahib şəhərində ziyalı ailəsində anadan olan Ağa Əli Heydər Qızılbaş orta təhsilini başa vurduqdan sonra Pəncab Universitetində inkişaf, idarəetmə və planlaşdırma ixtisası üzrə bakalavr və magistr təhsili alıb. Eyni zamanda aqrar sektor üzrə kənd təsərrüfatı mütəxəssisidir.

İdmana da böyük marağı olan Ağa Əli Heydər bu sahənin həm üzgüçülük, həm də otüstü hokkey növü ilə məşğul olub. Hər iki sahə üzrə peşəkarlığı notəsinə Pakistanın üzgüçülük və otüstü hokkey milli komandalarına dəvət edilərək hər iki yığmanın üzvü olub. Uzun müddət milli komandanın şərəfini qoruyub. Hokkey oyunlarının birində ağır zədə aldığı üçün idmanı ترک etmək məcburiyyətində qalıb.

Atası Ağa Qulam Heydər Qızılbaş Pəncabda sayılıb-seçilən sahibkarlardan olub. Kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan Ağa Qulam Heydər həm də siyasi proseslərdə fəal iştirak edib. Pakistanın sabiq Baş naziri Nəvəz Şərifin rəhbərlik etdiyi Müsəlman Liqasının nümayəndəsi kimi parlamentin 4 çağırış deputatı seçilib.

Atasının yolunu davam etdirən Ağa Əli Heydər də 2002-ci ildə Pakistan parlamentinə Pakistanın seçkilərdə namizədliyini irəli sürüb və Nanqana Sahib şəhərini təmsil edən Müsəlman Liqasının təmsilçisi kimi deputat mandatı qazanıb. Bundan sonra 2 çağırış parlament seçkilərində də qalib gələn Əli Heydər Qızılbaş hazırda parlamentdə Pəncab əyalətini təmsil edən deputatdır. Ailəlidir, 3 övladı var.

Pakistanın Qızılbaş Prezidenti, Baş naziri, nazirləri, generalları, səfirləri...

Tarixdən məlum olduğu kimi, Qızılbaşlıq Azərbaycanı yaranıb. Bu tayfının hakim mövqedə olduğu Səfəvilər dövləti həm də "Qızılbaşlar dövləti" adlandırılıb, bugünkü Azərbaycan, İran, İraq, Ermənistan, Əfqanıstan, Qərbi Pakistan, Türkmənistan, Şərqi Türkiyə, Şimal-Şərqi Hindistan və Özbəkistan ərazilərini əhatə edib. Bu da onun deməyə əsas verir ki, qızılbaşlar bu ərazilərdə kök salaraq dünyanın dörd bir yanına səpələniblər.

Tariximizin iki mərhələsində Azərbaycan torpaqlarından böyük köç baş verib. Bunlardan biri Şah Təhmasib tərəfindən Moğol imperatoruna göndərilən 12000 qızılbaş döyüşçüsü, digəri isə Nadir Şah Avşar tərəfindən onun Hindistan və Əfqanıstanı istilası zamanı ora apardığı Cavanşirlər, Bayat və Avşar boylarıdır. İngilislərin apardığı siyahıyaalmaya görə, 1901-ci ildə indiki Hindistanın Uttar Pradeş əyalətinə uyğun gələn ərazidə 2877 nəfər, 1911-ci ilin siyahıyaalınmasına görə isə indiki Pakistan və Hindistanda 1959 saydaşımız - qızılbaş ömür sürüb. Hazırda isə

dünyanın müxtəlif ölkələrində milyonlarla qızılbaş yaşayır.

Əhalinin təbii artımını və xaricə köçü də nəzərə alaraq Pakistan və Hindistanda qızılbaş sayını 20 min nəfər təxmin etmək olar. Pakistanda qızılbaşların sayı və rolu daha çoxdur. Onlar bu ölkəyə prezident, nazirlər, generallar, səfir, hakim və digər nüfuzlu peşə sahibləri bəxş ediblər. Bu gün də Pakistanın ən ali orqanlarında çalışan qızılbaşlar var.

Ağa Əli Heydər Qızılbaşın şəcərəsi Avşar boyundandır. Ulu babalarının Azərbaycanından köçünü belə izah edir: "Anam danışırdı ki, Nadir şahın Əfqanıstanı və Hindistanı fəthindən sonra Qızılbaş nəslindən olan bir qrup yaxın qohumlar 1739-cu ildən sonra Əfqanıstanda məskunlaşdılar. Yəqin ki, onlar bu ərazilərə nəzarət etmək üçün göndəriliblər. Burada bir müddət yaşadıqdan sonra 1860-cı ildə ulu babam Ağa Qulam Heydər Qızılbaş Pakistana köç edib. Pəncab vilayətində qızılbaşlar çox böyük hörmətə sahib olublar. Ağa Heydər iki oğul övladı olub - Ağa Vilayət Əli xan Qızılbaş və Ağa Sərdar Əli xan Qızılbaş. Onların hamısının adının sonluğunda "xan" sözü də olub. Ağa Vilayət Əli xanın da iki oğul övladı dünyaya gəlib - Ağa Mehdi Şərif xan Qızılbaş və Ağa Mehdi Həsən xan Qızılbaş. Ağa Mehdi Şərif xan mənim atamın atası, yəni babamdır. Bu şəxslər Pakistanda kənd təsərrüfatı sahəsində böyük mülklərə, torpaqlara sahib insanlar, iş adamları olublar. Qızılbaşların içərisindən həm də tanınmış siyasətçilər, generallar, ictimai-siyasi xadimlər də çıxıb".

Onun sözlərinə görə, əslən qızılbaşlardan olan general Ağa Məhəmməd Yəhya xan Qızılbaş 1917-ci ildə Pəncabda doğulub. O da Nadir şahla 1739-cu ildə Hindistana gələn xanların nəslindəndir. Bir çox döyüş əməliyyatlarında iştirak edən Yəhya xan Qızılbaş ordu komandanının müavini və 1969-1971-ci illərdə Pakistan Prezidenti kimi ən ali vəzifələrdə çalışıb. Məhz həmin dövrdə, yəni 1969-1971-ci illərdə Qızılbaş şəcərəsindən olan Müzəffər Əli xan Qızılbaş isə ölkənin maliyyə naziri vəzifəsini icra edib. 1908-ci ildə Pəncab əyalətində Lahor şəhərində anadan olan Müzəffər Əli xan müxtəlif yüksək vəzifələrdə çalışıb və 1958-ci ildə Qərbi Pakistanın Baş naziri vəzifəsinə təyinat olunub. Vəzifədə olduğu dövrlərdə bir sıra mühüm işlər gördüb ki, bunlar da onun növbəti dəfə yüksək postda təmsil olunmasına zəmin yaradıb. Maliyyə naziri vəzifəsindən getdikdən sonra isə uzun müddət Pakistanın Fransadakı səfiri kimi çalışıb.

Onun da soy-kökü Nadir şah Afşarlarla bu torpaqlara gəlmiş Səfəvi tərəfdarı Qızılbaş tayfalarındandır. Atası Fəth Əli xan Qızılbaş Hindistanın iri maliyyə maqnatlarından olub. Britaniyalı tarixçi L.H.Qriff "Pəncab liqaları. Pəncab hökumətinin nəzarətindəki ərazilərdə yaşayan nüfuzlu ailələrin tarixi və tərcümeyi-halı ilə bağlı qeydlər" kitabında bu ailənin Nadir şahla birlikdə Əfqanıstana gəlməsindən bəhs edib.

Həmçinin Qızılbaş şəcərəsindən olan Mehdi Əfzəl xan Qızılbaş da Hindistandakı Böyük Britaniya ordusunun generalı vəzifəsindəki yüksəlib.

Azərbaycana necə gəldi, nəyi gördü, nə eşitdi, nələr yaşadı

Bəs necə oldu ki, əsrlər sonra Ağa Əli Heydər Qızılbaş əslən azərbaycanlı olduğunu öyrəndi və əcdadlarının yurduna səfər etdi?

Bu maraqlı hekayəti öz dilindən eşidək: "Bu barədə ilk dəfə anamdan eşitmişəm. O, həmişə deyirdi ki, bizim vətənimiz Pakistan deyil, Azərbaycan. Vətən sevgisinin ayrı bir duyğu olduğunu söyləyirdi və deyirdi ki, görək onu hiss edəsən, yaşayasən. Həmin vaxtlar mən onu başa düşürdüm, amma o duyğunu hiss edə bilmirdim. İllər ötdü və bir gerçəklik yaşandı. Sən demə, Azərbaycanda da bizi axtaran, arayan var imiş. Dünya Qızılbaş Qlobal İrsi Şura Təşkilatından Babək Hüseynli (təşkilatın həmtəsisçisi) mənimlə əlaqə saxlayıb ot-rafılı məlumat verdi. Babək müəllim öncə mənim kimliyimi, irsimi, şəcərəmi izah etdi və gördüm ki, hər şeyi doğru söyləyir.

Doğrusu, çox təəccübləndim, axı onda bu qədər doğru məlumat hardan ola bilərdi? Sonra məlum oldu ki, Babək Hüseynli də Qızılbaş şəcərəsinin nümayəndəsidir və dünyada yaşayan bütün qızılbaşları bir araya toplamaq üçün Dünya Qızılbaş Qlobal İrsi Şura Təşkilatını yaradıb. Feysbuk sosial şəbəkəsində yaratdığı "Qizilbash Global Heritage Şura" səhifəsi də bu məqsədlərə xidmət edir. Bunu eşidəndə həqiqətən çox sevindim".

Babək Hüseynli əslən azərbaycanlı olan pakistanlı deputatı Azərbaycana dəvət edir və Ağa Əli Heydər buna etiraz etmir. Amma Azərbaycana gələrkən düşünür ki, bəlkə də burada bir-iki qızılbaş ailəsi qalıb. O da həmin ailələrlə görüşüb geri qayıdacaq. Amma özünün də dediyi kimi yanılıbmış: "Ana Vətənə ayaq basanda, insanların xoş, nəvazişli davranışlarını görəndə anamın söylədiyi o müqəddəs duyğuları hiss etməyə başladım. Gördüklərimə, eşitdiklərimə inana bilmirdim və sevincimdən ürək çırpıntılarını sanki get-gedə artırırdı. Bu hissləri bölüşməyə çox yaxın insan axtarırdım. Əlimi atıb telefona oğluma zəng elədim. Dedim ki, əziz balam, mən indi ana Vətəndəyəm və bura çox heyrotamızıdır. Çox danışa bilmədim, çünki kövrəlirdim... İnsanların gülürlüz simalarını baxdıqca sanki özümü, qardaşlarımı, bacılarımı, övladlarımı görürdüm. Yəni mən burada özümü tapdım. Hərdən sevincimdən sanki uçurdum, hərdən də qəhər məni boğurdu. Axı bu qədər uzun dövrdə bizlər niyə Vətəndən xəbərsiz olmuşuq?!"

Ağa Əli Heydər Qızılbaş Bakıya gəldikdən dərhal sonra Şah İsmayıl Xətəinin heykəlini də ziyarət edib və bir daha ona böllü olub ki, həm Şah İsmayıl, həm də fəthlər fəthi Nadir şah Azərbaycanın qüdrətli sərkərdələri, tarixi şəxsiyyətləri kimi hər zaman hörmətlə anılır və könüllərdə yaşayırlar. Bugünkü qüdrətli Azərbaycan isə onların yaratdıqları dövlətin mənəvi varisidir.

Pakistandan Azərbaycana baxış

Əli Heydər Qızılbaş Azərbaycana ilk dəfə səfər etməsinə baxmayaraq ölkəmiz haqqında kifayət qədər məlumatlıdır. Pakistan-Azərbaycan münasibətlərinin hər zaman yüksək səviyyədə olduğunu söyləyən deputat deyir ki, Pakistan Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan ikinci dövlət olub. Pakistan Azərbaycan torpaqlarını işğal edən Ermənistanla heç bir diplomatik əlaqə qurmayıb.

İki ölkə rəhbərliyi səviyyəsində keçirilən görüşlər, imzalanmış sazişlər bu əlaqələri daha da möhkəmləndirib. Son illərdə isə bu əlaqələr ən yüksək strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib.

İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə Pakistanın Azərbaycana verdiyi mənəvi dəstək də hər zaman yüksək dəyərləndirilir. Çünki Azərbaycan haqq savaşına başlayarkən, bözi dövlətlər ölkəmizə qarşı açıq-aşkar "hücum" edərək Pakistan rəsmən Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəklədiyini bəyan etdi.

Ağa Əli Heydər də qeyd edir ki, Pakistan-Azərbaycan münasibətləri bütün dövrlərdə çox yüksək səviyyədə inkişaf edib. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra isə bu əlaqələr daha da şəxələnb, möhkəmlənb: "İkinci Qarabağ müharibəsində hər kəsə böllü idi ki, bu, Azərbaycanın haqq savaşındır. Çünki Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu təsdiqləyən sənədlər də var idi. İşğalçı Ermənistan silahlı birləşmələrinin bu ərazilərdən qeyd-şərtsiz çıxarılması ilə bağlı BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi bunu təsdiqləyirdi. Amma dünya birliyi bu ədaləti təmin edə bilmədi. Azərbaycan yalnız öz gücünə, təkbaşına 30 illik münasibəti həll etdi və ədalət zəfər çaldı. Qarabağ işğalçılardan təmizlənib. Qalib Sərkərdə kimi Prezident İlham Əliyev Şuşada Azərbaycanı bayrağını dalğalandırması üroyimizi dağa döndərdi. İlham Əliyevin Zəfəri dünya qızılbaşlarını birləşdirən ən böyük gücdür. Axı Qarabağ mənim əcdadlarımızın yurduudur və şanlı Zəfər Qızılbaş sərkərdələrinin, fəthlərinin ruhları da şad etdi. Zəfərdən sonra Azərbaycanın ən ucaq kəndində belə Azərbaycan-Türkiyə bayraqları ilə yanaşı, Pakistan da bayrağını dalğalandırması qürurverici idi".

Pakistan parlamentinin deputatı Ağa Əli Heydər Qızılbaş hesab edir ki, hazırda iki ölkə arasında münasibətlər yüksələn xətlə inkişaf edir və yeni Baş nazir Şahbaz Şərifin rəhbərlik etdiyi hökumət də Azərbaycanla münasibətlərin daha da gücləndirilməsinə maraqlıdır. O, buna misal kimi iyulun 27-də Baş nazir Şahbaz Şərifin Azərbaycan Müstəqillik Günü münasibətilə Prezident İlham Əliyevə ünvanladığı məktubda yer alan ifadələrə diqqət çəkir. Məktubda qeyd edilir ki, bu il ölkələrimiz arasında diplomatik əlaqələrin qurulması

sının 30-cu ildönümü qeyd edilir. Ötən 30 il ərzində iki xalq arasında dostluq və qardaşlıq münasibətləri daha da güclənb, Baş nazir ömümlüklə vürğulənib ki, siyasi, iqtisadi və mədəni sahələrdə daxil olmaqla, ikitərəfli əməkdaşlıqdakı qarşılıqlı maraqlar və sabit dinamika növbəti illərdə daha da inkişaf edəcək.

"Pakistan Qarabağ müharibəsində Azərbaycanın haqq işini dəstəkləməkdən qürur duyur. Zati-alinin Cənubi Qafqazda sülh və sabitliyin təşviqindəki şəxsi səylərini yüksək dəyərləndirirəm. Həmçinin hökumətinizə Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərinin yenidən qurulmasında və bərpasında uğurlar arzulayıram. Pakistan bu sahədə öz köməyini göstərməyə və təcrübəsini bölüşməyə hazırdır", - deyər Şahbaz Şərif məktubunda vürğulənib.

Ağa Əli Heydərini fikrincə, iyulun 30-da Bakıda İlham Əliyevlə Pakistan Senatının Sədri Məhəmməd Sadiq Sərcani arasında keçirilən görüşdə səslənən səmimi fikirlər də iki ölkə arasında münasibətlərin dinamikliyini getdikcə yüksələcəyini deməyə əsas verir.

Azərbaycana ilk səfəri çərçivəsində Əli Heydər Qızılbaş Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovla da görüşüb. Maraqlı keçən görüşdə dünyaya yayılmış qızılbaşla-

rın hazırkı vəziyyəti, onlarla əlaqələrin qurulması və Azərbaycanla əməkdaşlığın daha da intensivləşməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Pakistanlı deputat geri dönrək Pəncabın iş adamlarının birgə toplantısında Azərbaycanla bağlı təkliflər irəli sürəcəyini deyir: "Geri qayıdan kimi aqrar sektor mütəxəssisləri, həm də digər hmkarlarımızla keçirəcəyimiz görüşlərdə Azərbaycanda, xüsusən də işğaldan azad edilən torpaqlarda yaranmış investisiya imkanlarını, ölkənin xarici investorlar üçün yaratdığı yüksək şəraiti izah edəcəm. Eyni zamanda səfər təəssüratlarını deputatı olduğum Pəncabın Baş naziri Həmzə Şahbaz Şəriflə də bölüşəcəm. Bütün bu görüşlər, tomaslar Pakistanlı iş adamlarının Qarabağa, Şərqi Zəngəzura investisiya yatırımları üçün müsbət addım ola bilər".

Qızılbaşlar bir araya toplanır

Əli Heydər Qızılbaşın Azərbaycana, ana Vətəninə səfərinə reallığa çevirən, tarixi torpaqlarımızdan köçən soydaşlarımızın yenidən bir araya gəlməsi, təşkilatlanması üçün ciddi səylər göstərən gənc vətənpərvər Babək Hüseynli ilə də həmsöhbət olduq.

Əslən Qızılbaş irsindən olan Babək Hüseynlinin ölkəmizdən kənarda yaşayan qızılbaşların vahid mərkəzdə birləşməsi üçün yaratdığı Dünya Qızılbaş Qlobal İrsi Şura Təşkilatında xaricdə yaşayan soydaşlarımız, xüsusən də gənclər təmsil olunurlar. Onlar çox mühüm əhəmiyyətli xosmərləri missiyanı üzrlərinə götürüblər.

Babək Hüseynli ilə dünyadakı qızılbaşların sayı, yaratdığı təşkilat, qarşıda duran məqsədlər, planlar barədə söhbətləşdikdə böllü oldu ki, əvvəllər Pakistan, Hindistan, Əfqanıstan, Türkmənistan və Özbəkistanda yaşayan soydaşlarımızın sayı ilə bağlı dəqiq rəsmi məlumat olmayıb. Türkmənistan və Özbəkistandakı soydaşlarımızın statistikasi əsasən sovet və postsovet dövründə Qafqaz Azərbaycanından oraya köçənləri ehtiva edir. Lakin bu ölkələrdə daha qədim və köklü icmalarımız var ki, onlar indiyə qədər "kəşf edilməyib".

Müxtəlif ölkələrdə yaşayan Qızılbaş nəslinin davamçıları əvvəlcə feysbuk sosial şəbəkəsi üzərindən bir araya toplanan Babək Hüseynli bu təşəbbüsün daha böyük hədəflərə doğru irəlilədiyini deyir. O, dünyada Qızılbaş adı altında yaşayan azərbaycanlıların soy yaddaşının yaradılması ilə bağlı işlərin başladığını, yüzlərlə soydaşımızın məlumatlarının (ad, soyad və əlaqə nömrələri) toplandığını bildirir. Feysbukda yaratdığı "Qizilbash Global Heritage Şura" səhifəsi də bu məqsədlərə xidmət edir.

Sosial şəbəkədəki bu səhifədə 30-dan artıq ölkədən minlərlə həmvətənimiz aktiv fəaliyyət göstərir, müxtəlif sahələrdə fikir və informasiya mübadiləsi aparırlar. Qrup üzvlərinin əksəriyyətini gənclər təşkil edir. Əcnəbi ölkədə doğulub oranın bir parçasına çevrilmiş və qloballaşma dövrünün reallıqlarını yaşayan bu gənclər indi soy-köklərinə bağlılıq göstərir, qızılbaş mahiyyətləri və Azərbaycan əsilli olmaları ilə qürur duyurlar: "Əsas məqsədimiz Azərbaycanı, dilimizi, tariximizi, zəngin qrup mədəniyyətimizi tanımaq, dünyanın hər yerində Azərbaycanla bağlı insanların sayını artırmaqdır".

Bu xosməramlı missiya ilə qrup dünyanın müxtəlif istiqamətlərinə köçmüş, orda yaşayan Qızılbaş əsilli soydaşlarımız ölkəmizi, dilimizi, tariximizi, zəngin mədəniyyətimizi tanıtmaya çalışır, Səfəvi dövlətinin əsas özəyini təşkil edən dünya qızılbaşlarını bir yere cəmləmək, Azərbaycanın şanlı tarixi, mədəniyyəti ilə tanış etmək və ölkəmizin beynəlxalq aləmdə etibarını artırmaq üçün ciddi səylər göstərir.

İnamırıq ki, yeni yaranan Dünya Qızılbaş Qlobal İrsi Şura Təşkilatı qarşısına qoyduğu hədəfləri tezliklə reallığa çevirərək mühüm uğurlar qazanacaq və bu proses Azərbaycan tarixinə əvəzsiz töhfə verməyə olacaq.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

5 milyardlıq quruculuq büdcəsi

İlham Əliyev işğaldan azad etdiyi bölgələrin bərpasını milli prioritet elan edib

İlhamın böyük zaman kəsiyi deyil. Lakin bu qısa müddətdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzura aparılan bərpa və yenidənqurma işlərinin miqyası olduqca möhtəşəm və genişdir. Görünür odur ki, cəmi 44 günə torpaqlarımızı azad edən Prezident İlham Əliyev ermənilərin viran qoyduğu yurd yerlərimizi sürətlə cənnətə çevirir. Öz doğma yerlərinə qayıdacaq vətəndaşlarımız üçün indi ən mükəmməl həyat şəraiti yadılır.

Siyasi iradənin göstəricisi

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev azad olunmuş ərazilərin bərpası ilə bağlı göstərişlərini hələ Vətən müharibəsinin davam etdiyi günlərdə vermiş, ilk olaraq azad olunmuş Suqovuşana aparın yolların bərpasına başlanılmışdır. Qələbə ilə başa vurduğumuz müharibədən dərhal sonra öncə infrastrukturun bərpası olmaqla, kompleks quruculuq işlərinə start verilməmişdir. Azad olunmuş ərazilərdə yolların yenidən qurulması, dayanıqlı enerji təchizatının təmin olunması, o cümlədən Şuşa şəhərinin bərpası istiqamətində layihələrin icrasına başlanılmışdır.

İndiyədək qısa zamanda bir sıra iri layihələrin icrası başa çatdırılıb. Şuşaya gedən Zəfər yolunun salınması, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının inşası, Zəngilanda Ağalı kəndinin bərpası, yeni su-elektrik stansiyalarının, yarımstansiyaların istifadəyə verilməsi, Şuşa şəhərində başlanan bözi layihələrin icrasına başlanılmışdır. Azad olunmuş ərazilərin bərpası işlərinin sürətlə həyata keçirilməsindən xəbər verir. Ən əsas bütün bunlar bu ərazilərin yenidənqurulması ilə bağlı güclü siyasi iradənin olmasının göstəricisidir. Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunmuş rayonlarımızda mütəmadi səfərləri də göstərir ki, dövlət başçısı bu məsələni xüsusi diqqət və nəzarətdə saxlayır. Dövlət başçısının Qarabağ və Şərqi Zəngəzura hər səfəri yeni layihələrin təməlinin qoyulması, şəhərlərin baş planlarının təsdiq edilməsi ilə əlamətdər olur. Müzəffər Ali Baş Komandanın bir neçə gün əvvəl Kəlbəcər rayonuna səfəri bir daha göstərdi ki, Azərbaycan dövləti işğaldan azad etdiyi ərazilərin bərpası üçün necə özəmətli layihələr reallaşdırır.

Bir məsələni də xüsusi qeyd etməliyik. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasını Azərbaycan dövləti öz maliyyə imkanları hesabına həyata keçirir. 2021-ci ildə bu məqsədlə dövlət büdcəsindən 2,2 milyard manat vəsait ayrılıb. 2022-ci ilin dövlət büdcəsində də bu həcmə vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Lakin ötən ay dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri artırılıb. Artan büdcə gəlirlərindən 470 milyon manat işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpasına yönəldilib. Beləliklə, son iki ildə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma işlərinin aparılmasına ümumilikdə 4 milyard 870 milyon manat vəsait ayrılıb.

Mehriban Əliyevanın quruculuq təşəbbüsləri uğurla gerçəkləşir

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizin yenidən qurulmasında Heydər Əliyev Fondu da yaxından iştirak edir, tarixi və dini abidələrin, məscidlərin bərpası ilə bağlı layihələr həyata keçirir. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsləri ilə fondun reallaşdırdığı layihələrin əhatə dairəsi olduqca genişdir. İndiyədək bu layihələrin bir qismi tam icra olunub. Məsələn, ötən il Şuşada daşı Azərbaycan sairi və ictimai-xadimi Vaqifin muzey-məqbərə kompleksinin yenidənqurulması cəmi bir neçə ayə başa çatdırılıb. Abidənin hər detalında tarixi görkəmi qorunub saxlanılıb.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Şuşada Vaqifin büstü və görkəmli Azərbaycan bəstəkarı Üzeyir bəy Hacıbəylinin heykəli bərpa olunub. Üzeyir bəy Hacıbəylinin Şuşadakı ev-muzeyi, mühüm tarixi memarlıq abidəsi olan Mehmandarovların malikanə kompleksi, Şirin su hamamı da Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa olunur. Azərbaycanın tanınmış tarznəni, tarixi təkmilləşdirərək ona cingənə və kök simləri əlavə edən, simlərin sayını 5-dən 11-ə çatdıran və ilk dəfə tarixsinə ifa etməyə başlayan Sadiqcanın Şuşadakı evinin bərpasını da Heydər Əliyev Fondu həyata keçirəcək.

Mehriban Əliyevanın təşəbbüsləri ilə Heydər Əliyev Fondunun işğaldan azad olunmuş ərazilərdə reallaşdırdığı layihələrin bir qismi də məscidlərin bərpasıdır. Hazırda Şuşa məscidləri, o cümlədən Ağdam Cümə və Zəngilanda məscidləri Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilir.

Bütövlükdə bütün toxunduğumuz məqamlar ondan xəbər verir ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və quruculuq işləri kompleks miqyas alıb. Bu gün bütün dünya Qarabağ və Şərqi Zəngəzura həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işlərinin fonunda Azərbaycanın təkbaşına, yalnız öz daxili imkanları hesabına necə nəhəng layihələr həyata keçirdiyini görür. Dövlətimizin maliyyə imkanları yüksəldikcə bu istiqamətdə ayrılan vəsaitlərin həcmi də artacaq və İlham Əliyev milli prioritet etdiyi işğaldan azad olunan bölgələrimizin bərpası prosesini ən yüksək səviyyədə başa çatdıracaq.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

QARABAĞ VƏ ŞƏRQİ ZƏNGƏZUR dirçəliş yolundadır

Düz 27 il Kəlbəcərə qayıdacağıq dedik, buna ürəkdən inandıq və nəhayət, doğma yurdumuza döndük...

27 sentyabr 2020-ci ildə başlanan Vətən müharibəsinin misilsiz nəticələrindən biri kimi, Kəlbəcərin bir güllə belə atılmadan, bir itki belə verilmədən azadlığa qovuşdurulmasından sonra Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu rayona qalibiyyət səfəri etdi və elə orada da bəyan etdi ki, Kəlbəcəri cənnətə çevirəcəyik...

Kəlbəcər elinin sevincinə, qəlblərində tezliklə dədə-baba yurdlarına dönəcəklərinə dair yaranan böyük inama səbəb olan bu sözlərin üzərindən ötən çox qısa zaman ərzində cənab Prezident bu ümidimizi də doğrultdu: Kəlbəcər artıq cənnətə çevrildi...

Necə ki Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Zəfəri dünya miqyasında analoqu olmayan Zəfərdir, eləcə də bu Zəfərin nailiyyətləri, nəticəsi, bəhrələri də dünyada bənzəri olmayandır. Bu gün Qarabağ, Şərqi Zəngəzuru başdan yaradan qurucu lider İlham Əliyev Kəlbəcəri də artıq Azərbaycan və Qafqaz təmsalında yox, dünya miqyasında unikal inkişaf məkanına çevirir.

Kəlbəcər cənnətə çevrilir

Prezident İlham Əliyev Kəlbəcəri artıq Azərbaycan və Qafqaz təmsalında yox, dünya miqyasında unikal inkişaf məkanına çevirir

Şanlı Zəfər Kəlbəcərdə parlaq gələcək üçün yollar açır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev və Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın hələ ötən ilin avqustunda Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfərləri zamanı bir çox açılışlar oldu, əhəmiyyətli layihələrin təməli qoyuldu. Toğanalı-Kəlbəcər avtomobil yolu üzərində Murov dağında inşa olunaacaq 11,6 kilometrlik, Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu üzərində tikiləcək 3,4 kilometr uzunluğundakı müstəsna əhəmiyyətli tunellərin təməlini qoyan İlham Əliyev 110/35/10 kV-luq "Kəlbəcər" yarımstansiyasını işə saldı, uzunluğu 51 kilometr olan İstisu-Minkənd yolunun çəkilməsi işlərinin gedişi ilə maraqlandı.

Bütün bu sadalanan genişmiqyaslı işlər isə Zəfərdən ötən cəmi 8-9 ay ərzində həyata keçirilib.

Prezident İlham Əliyev ötən ilki səfərinin üzərindən cəmi 10 ay keçdikdən sonra 26 İyun - Silahlı Qüvvələr Günündə yenidən yolumu Kəlbəcərdən saldı. Rəşadətli Azərbaycan Ordusunun bayram günündə etdiyi bu tarixi səfəri ilə bir daha dost-düşmənlə mühtəməlini ismaric ünvanlayan Prezident İlham Əliyevin qalib, Müzəffər Ali Baş Komandan geyimində qəribəlik sərhəd qapımızı ziyarət etməsinin özünlün müstəsna əhəmiyyəti, eləcə də xüsusi simvolik mənası var idi.

Axi Ali Baş Komandan libası əslində Zəfərin, həm də elə ümumilikdə qəhrəman Azərbaycan xalqının qalibiyyət geyimi kimi rəmzi xarakter daşıyır. Müzəffər Ali Baş Komandan bu geyimdə bir daha Azərbaycanın məğlubedilməz gücünü Kəlbəcərdə nümayiş etdirəcək açıq mesaj verdi ki, hər zaman və daim Azərbaycanın "dömr yumruğu"nu yerindədir və işğalçının başını əzməyə hazırdır.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Müzəffər Ali Baş Komandanı Kəlbəcərdə yeni yaradılmış Komandan hərbi hissəsinə döyüş bayrağını verməsinə həsr olunmuş təntənəli mərasimdəki çıxışında da vurğuladı ki, eğer Ermənistan sərhədölün müyyəni edilməsi işində yeno də öz köhnə taktikasına qapılsa, vaxt uzatmağa çalışsa, nəticədə özü peşman olacaq. "1993-cü ilin əpərlində itirdiyimiz Kəlbəcərdə bu gün Ordu gününü qürurla qeyd edirik" deyən möhtərəm Prezident onu da bildirdi ki, işğal dövründə müxtəlif variantlar müzakirə olunurdu, vasitəçilər tərəfindən bizə müxtəlif variantlar təklif edilirdi: "Bütün bu variantlarda Kəlbəcərin Azərbaycana qaytarılması məsələsi ayrıca mövzu kimi gündəlikdə idi. Mən hər zaman deyirdim ki, biz bütün torpaqları geri almalıyıq. Beş rayonla biz kifayətlənə biləmiz. Kəlbəcər, Laçın, Şuşa, digər rayonlar da bizdə olmalıdır, bu, bizim tarixi torpağımızdır, dədə-babalarımızın diyarıdır və buna nail olduq, Kəlbəcərdə bu hərbi bayramı keçirmək əlavə zövq verir, bizim qəlbimizi daha da böyük qürurla doldurur".

Silahlı Qüvvələr Günü müzəffər Ali Baş Komandanın iştirakı ilə təntənəli şəkildə azad Kəlbəcərdə qeyd edilməsi Azərbaycan xalqı üçün qürur, fəxarət, eyni zamanda "Qarabağ Azərbaycandır!" həqiqətinin dünyaya bir daha möhtəşəm bəyandır oldu.

Kəlbəcər - dağların qoynunda möhtəşəm inci

Bəli, haqq-ədalət bərpə olunub və Azərbaycanın ən gözəl rayonlarından biri, Kiçik Qafqazın xozinələr diyarı, cənnəti olan Kəlbəcər azadlığa qovuşub. İndi bu füsunkar

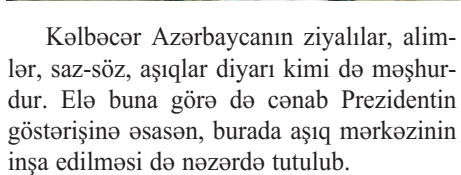
bölgənin inkişafı ilə bağlı strateji planlar sürürlə reallığa çevrilir, Böyük qayıdış üçün mükəmməl layihələr gerçəkləşdirilir.

Artıq Kəlbəcər şəhərinin müfəssəl Baş planı da hazırlanıb və 26 İyunda dövlət başçımıza təqdim edilib. Kəlbəcərin özünəməxsus simasının formalaşdırılması üçün ərazinin coğrafi yerləşməsinə, quruluşuna uyğun olaraq müxtəlif memarlıq ənənələrinin də araşdırıldığı Baş planın konseptual əsasını sağlamlıq və dağ turizmi imkanlarının inkişafı, təbiətlə vəhdətdə yaşıl şəhər mühtəməlini yaradılması təşkil edir. Şəhərin mərkəzi hissəsində çoxmənzilli binalar, ətərlərə doğru isə heyotəni sahəsi olan fərdi evlər inşa olunaçaq. Növbəti 20 il ərzində Kəlbəcər şəhərinin ərazisinin 237 hektara, əhalisinin sayının isə 17 min nəfərə çatacağı proqnozlaşdırılır. Artıq hərbi hissələr, ictimai yerlər fəaliyyət göstərən şəhər, bu ilin sonuna qədər müfəssəl layihələndirmə gedəcək və ondan sonra yaşayış binaları, məktəb, xəstəxana inşa ediləcək.

Ümumiyyətlə, Kəlbəcər 77,3 min nəfər (keçmiş Ağdərə rayonunun ləğvi ilə əlavə qədər Kəlbəcər rayonunun inzibati ərazisinə daxil edilmiş yaşayış məntəqələri üzrə əlavə 18 min nəfər də nəzərə alınmalıdır, ümumilikdə rayon əhalisi təxminən 95300 nəfər təşkil edir) əhalisinin 1 şəhər, 1 qəsəbə və 56 kənddə yerləşdiriləcəyi planlaşdırılır. Yeni əvvəlki 124 kənd yeni 56 kənd miqyasında birləşdiriləcək və ilk növbədə 13 yaşayış məntəqəsi bərpə olunaçaq.

Kəlbəcər şəhəri Gəncə şəhəri və Laçın arasında yerləşən regional məkan kimi nəzərdə tutulub və gələcəkdə şəhər növbəti urbanizasiya mərkəzinə çevriləcəkdir. Kəlbəcər şəhərinə nəqliyyat xətlərinin, demir yolunun çəkilməsi, həmçinin "yaşıl enerji" və "ağıllı şəhər" konsepsiyalarından istifadə olunması planlaşdırılır.

Müzəffər Ali Baş Komandan 27 illik işğal zamanı mənfur düşmənin törətdiyi vandallıqları, eyni zamanda torpaqlarımızı azadlığa qovuşdurən qəhrəman ordumuzun şücaətini özündə əks etdirən Kəlbəcər Zəfər və İşğal muzeylərinin də təməllərini qoydu. Hər iki muzey şəhərin mərkəzində salınacaq parkda tikiləcək.

Kəlbəcər Azərbaycanın ziyalıları, alimləri, saz-söz, aşıqlar diyarı kimi də məşhurdur. Elə buna görə də cənab Prezidentin göstərişinə əsasən, burada aşıq mərkəzinin inşa edilməsi də nəzərdə tutulub.

"İstisu"yun əvvəlki şöhrəti geri qaytarılır

Hələ ötən ilki səfəri zamanı "İstisu"ya öz əvvəlki şöhrətini qaytarmaq qarşısında duran

vəzifələrdən biridir" söyləyən cənab Prezidentin bu istəyi də artıq reallığa çevrilir.

Silahlı Qüvvələr Günündə Kəlbəcərdə səfər edərək "İstisu" sanatoriyasının təməlini öz əlləri ilə qoyan dövlət başçımız söylədi ki, "İstisu" sanatoriyası və "İstisu" mineral və müalicəvi suyu bu bölgənin rəmzi, Kəlbəcərin təbii sərvəti idi: "Bu gün biz - bu torpaqların sahibləri vaxtilə əlimizdən alınmış bütün sərvətləri özümüzə qaytarmışıq".

Qeyd edim ki, öz kimyəvi tərkibi və fiziki xüsusiyyətlərinə görə, "İstisu" dünyada məşhur olan Karlovi Van bulaqlarının (Çexiya) eynidir, lakin bir çox digər xüsusiyyətlərinə görə dünyada yeganədir.

34 hektar ərazidə salınmış nəzərdə tutulan "İstisu" İstirahət-Müalicə Kompleksi gündəlik 300 nəfəri qəbul etmək imkanına malik olacaq. Kompleksdə sağlamlıq-bərpə mərkəzi ilə yanaşı, 10 kottecin tikilməsi də planlaşdırılır. İşğal dövründə yarasız hala salınan sanatoriya yeni simada tam bərpə olunaçaq və əvvəlki şöhrəti özünə qaytarılacaq.

Dövlət başçısı birincil sırasında inşa olunaçaq "İstisu" mineral su zavodunun da təməlini qoydu. İstifadəyə veriləcək zavodda həm şüşə, həm də plastik butulka istehsalı xətərlərinin qurulması planlaşdırılır. Müəssisədə gündə 327 min, ildə isə 95 milyon butulka mineral su istehsal olunaçaq. Kimyəvi tərkibi və fiziki xüsusiyyətlərinə görə seçilən "İstisu" bulaqları əsl səfa mənbəyidir. Hesab edirik ki, "İstisu" mineral su zavodlarının sayı artacaq, həmçinin Kəlbəcərin buz bulaqlarının qablaşdırılması işinə də başlanılacaq.

Çətin relyefinə rəğmənlə Kəlbəcərdə bütün infrastruktur layihələri uğurla icra edilir

Kəlbəcər olduqca çətin relyefli ərazidə yerləşir. Kəlbəcərdə doğulan, illərlə burada yaşayan və məcburi köçkün düşmüş biri kimi hər zaman deyirəm ki, hətta bu rayonda 70 il ərzində sovet dövründə görülməyən mühüm işləri belə çox qısa müddətdə Azərbaycan Prezidenti sürətlə gerçəkləşdirir. Məsələn, ərazinin çətin relyefi və təhlükəsizlik məsələləri nəzərə alınaraq Murovdağ silsiləsinin altından 12 kilometrə yaxın tunel tikintisinin həyata keçirilməsinin özü möhtəşəm və möcüzəvi işdir. Belə tunelin çəkilməsi hələ sovet dövründən kəlbəcərlilərin böyük arzusu idi, təəssüf ki, ona çatmadı. Anma bu möcüzəyə bənzər möhtəşəm layihəni indiki İlham Əliyev çox sürətlə reallaşdırır və tezliklə əhalimiz yay, qış demədən rayona bu yollarla rahat şəkildə gəlib-gedə biləcəkdir...

Təbii ki, Kəlbəcərin inkişafı, həmçinin hərbi-strateji baxımdan Tərtər-Ağdərə-Kəlbəcər yolu da açılmalıdır. Eyni zamanda bu məqsədlə rayon ərazisində hava limanının tikintisi də zəruri olacaqdır.

Vurğulayım ki, cənab Prezident hələ ötən ilin iyun ayında Kəlbəcərdəki quru-

culuq və bərpə işləri ilə bağlı mühüm qərar vermişdi. Belə ki, Prezidentin sərəncamı ilə Kəlbəcər rayonu ərazisində dövlət sərhədinin mühafizəsi və müdafiəsinin təşkilinin etibarlı və dayanıqlı elektrik enerjisi ilə təchizatı məqsədilə öten il dövlət büdcəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası üçün nəzərdə tutulan vəsaitdən "Azərişifə" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə 24,5 milyon manat ayrılmışdır.

Prezident İlham Əliyev Kəlbəcər rayonuna budəfəki səfəri zamanı Göygöl rayonunda Toğanalı-Kəlbəcər avtomobil yolunun 13-cü kilometrliyində inşa edilən iki tunelin tikintisi ilə tanış oldu. Göygöl və Kəlbəcər rayonlarını birləşdirən avtomobil yolu 2-4 hərəkət zolaqlı olmaqla I, II və III texniki dərəcəyə uyğun inşa edilir. Yolun keçiyi ərazinin sət dəyişikliyi və qayalıq olması nəzərə alınaraq, onun əsas hissəsini ikizolaqlı, yoxsularda isə əlavə zolaq artırılmaqla tikintisi aparılır. Bu yol tunel və körpü hissələrdə dörd hərəkət zolaqlı olacaq. Hazırda yolboyu torpaq yatağının, həmçinin zəruri yerlərdə suötürücülərin tikintisi davam edir. İki hissədə mövcud kanalların köçürülməsi, həmçinin bəzi ərazilərdə suötürücülərin inşası tamamlanıb, yeni su kanalının tikintisi davam etdirilir.

Layihənin 13,5-ci kilometrindən Murovdağ silsiləsi başlanır. Yüksəklik 1700 metrə qədər artır. Bu hissədə dünyanın ən uzun avtomobil tunellərindən biri olacaq Murovdağ tunelinin inşası davam etdirilir. Artıq tunelə gediş və gəliş istiqaməti üzrə 2,1 kilometr uzunluğunda qazma işləri tamamlanıb.

Kəlbəcər rayonunda yeni tikilmiş "Kəlbəcər-1" Kiçik Su-Elektrik Stansiyasının açılışında da iştirak edən Prezident Kəlbəcər Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin təməlini qoydu, tikilməkdə olan "Çıraç-1" Kiçik Su-Elektrik stansiyasında oldu və həmçinin hazırda Kəlbəcərdə 5 yerdə inşa edilən elektrik stansiyaları barədə məlumat aldı.

Torpaqlarımız işğaldan azad ediləndən sonra Şərqi Zəngəzuru və Qarabağ böyük quruculuq meydanına çevirən Prezident İlham Əliyev bu ərazilərdə görülməyən bütün işləri şəxsi nəzarəti altında saxlayır. Mütəmadi olaraq, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevə ilə birlikdə həmin bölgələrə səfər edən dövlət başçımız yeni layihələrin təməlini qoyur, gerçəkləşdirilən işlərin gedişatı ilə yerində tanış olur.

Silahlı Qüvvələr Günü müzəffər Ali Baş Komandanın İlham Əliyev, həm də öz dəyişməz ənənəsinə sadiq qalaraq öten bir il ərzində rayonda həyata keçirilən işlərlə yaxından tanış oldu. Cənab Prezident "İstisu" sanatoriyasının təməli qoyma mərasimindəki çıxışı zamanı söylədi ki, gördüm, baxdım, mənim göstərişlərim necə yerinə yetirilir, ümumiyyətlə, Kəlbəcər

Laçın rayonlarının inkişafı ilə bağlı hansı əlavə addımlar atılmalıdır. Dövlət başçısı onu da vurğuladı ki, bu iki rayonun təbii şəraitinin çətinliyinə rəğmənlə bütün infrastruktur layihələri uğurla icra edilir.

Artıq Kəlbəcərdə aqr sektorunda da ilkin nümunələri uğurla realizə olunur. Öten ildən etibarən heyvandarlıq və arıçılıq təsərrüfatları Kəlbəcər yaylaqlarına çıxarılır. Bu yaylaqlar son dərəcə zəngin bitki örtüyünə, yəni ehtiyatına malik olduğu üçün vaxtilə 30-dən çox rayonda fəaliyyət göstərən təsərrüfatların əsas köç yeri olub.

Ötən il pilot layihə çərçivəsində ilk dəfə Kəlbəcər yaylaqlarına 10 min başa yaxın xırda və iribuyuzlu heyvanın köçürülməsi təmin edildi. Bu il isə yaylaqlara 250 mindən çox heyvan, 45 min arı alması aparılıb.

Bu füsunkar diyarı göz bəbəyimiz kimi qorunmalıyq

Kəlbəcər rayonu həm də Azərbaycanın ən füsunkar təbiətə malik diyarlarından biri, əsl cənnətməkdir. Rayon ərazisi 30 mindən çox bucağı, 4 mindən artıq müxtəlif növ bitkisi, sahəsi 30 min hektardan çox meşələri, 4 min metrə qədər yüksəkliyi olan zirvələri, ucuz-bucaqsız çəmənlikləri ilə mübahiləşməz təkrarolunmaz təbiət incisidir. Bütün bu sadalanan zənginliklər Kəlbəcəri turizmin ən cazibədar ünvanına çevirməyə imkan verir. Əminəm ki, Kəlbəcər unikal və fasiləsiz turizm imkanları baxımından da ölkədə əsas investisiya mərkəzlərindən biri olacaq. Xüsusilə sağlamlıqla yanaşı, turizmin bütün növləri üçün əvəzolunmaz mühtəməli malik olan Kəlbəcər hündür dağlıq əraziləri və digər heyvətəməli təbii zənginliyi ilə təbiət qoynunda dincəlməyi sevən turist-

lər üçün böyük potensiala malikdir. "Burada olan təbii gözəllik heç bir yerdə yoxdur" söyləyən cənab Prezident də əmin olduğunu bildirdi ki, bu zəngin bölgə hələ də ən böyük turizm zonası olacaq.

Vaxtilə Ulu Öndər Heydər Əliyev çıxışlarının birində demişdi ki, Kəlbəcər həm təbii sərvətlərlə zənginliyinə görə, həm iqliminin gözəlliyinə görə, həm də orada yaşayan insanların fədakarlığına görə respublikada həmişə çox hörmətə, ehtirama layiq olubdur: "Kəlbəcər Azərbaycanın ayrılmaz bir parçasıdır, hissəsidir. Heç şübhəsiz, o gün gələcək ki, Kəlbəcər rayonu Ermənistanın silahlı qüvvələrinin işğalından azad olacaq və Kəlbəcərin vətəndaşları, sakinləri, bizim soydaşlarımız öz yerlərinə, yurdlarına qayıdacaqlar".

İndi biz Ulu Öndərin vaxtilə qatıyyətlə səsləndirdiyi o fikirlərdəki xoşbəxtliyə yetmişmiş və Kəlbəcər rayonu əhalisinin əbədi dönəcəyi günə çox az qalıb.

Biz kəlbəcərlilərin qarşısında duran ən mühüm vəzifə isə bu əvəzolunmaz diyarı və onun füsunkar təbiətini göz bəbəyimiz kimi qorumaq olacaq.

Beynəlxalq ictimaiyyət erməni barbarlarının vəhşiliyi ilə Kəlbəcərdə də tanış oldu

Azərbaycan dövləti Vətən müharibəsindən dərhal sonra azad etdiyi torpaqlarına müxtəlif ölkələrdən olan diplomatların, ictimaiyyət, media nümayəndələrinin səfərlə-

rini təşkil edir, barbar xislətli ermənilərin Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə 30 il ərzində törətdiyi vandallıqlara beynəlxalq aləmin də yəni şahid olmasına şərait yaradır.

Mayın 31-də Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik korpusun, o cümlədən xarici ölkələrin səfərləri, hərbi ataşələri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin rəhbərləri, ümumilikdə 50-dən artıq ölkədən 80-dən çox şəxsin Kəlbəcərdə təşkil edilən səfəri də bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəş etdi. Səfərin məqsədi ermənilər tərəfindən Kəlbəcərdə törədilmiş dağıntıları, vəhşilikləri, xüsusilə onların həmin ərazilərdən çıxıldığı dövrdə məqsədlə şəkildə yaratdıqları problemləri, törətdikləri qətləmlər və soyqırımları diplomatik korpusun nümayəndələrinin diqqətinə çatdırmaq idi. Ermənilərin dini abidələrimizi təhqir etməsi ilə bağlı məlumatlandırılan qonaqlar Kəlbəcər şəhərində erməni vəhşiliyi nəticəsində yerlə-yeksan edilən infrastrukturla da tanış oldular. Burada məscid, bayraq meydanı, tarix-diyaşünaslıq muzeyi, qədim daş heykəllər və şahmat məktəbinin binasının dağıntılarının şahidi olan nümayəndə heyətinə şəhərin tarixi, dağıdılmış binaları barədə məlumat verildi, erməni işğalından əvvəl Kəlbəcərdə çəkilmiş şəkillər göstərildi.

Eyni zamanda diplomatik korpusun nümayəndələri Kəlbəcərdə həyata keçirilən nəqliyyat və enerji infrastrukturuna layihələri, o cümlədən yol, tunel tikintisi, enerji xətlərinin çəkilişi və sair barədə məlumatlandırıldı.

"İstisu" sanatoriyasına da baş çəkmə nümayəndə heyətinə erməni vandalları tərəfindən ərazilərimiz işğal olunduqdan sonra buradakı təbii sərvətlərdə istismar etdikləri bildirildi.

Qeyd etməliyik ki, erməni barbarları 30 il ərzində işğal altında saxladığı torpaqlarımızda mədəni irsimizin qəsdən məhv edilməsi, dəyişdirilməsi və oğurlanması kimi cinayət əməlləri törədiblər. İşğalçılar tarixi yurdlarımızdakı toponimlərimizi dəyişdirib, yurdun adları qoyub, maddi-mədəni, dini abidələrimizə saxta iddia irəli sürə bilmədikləri məqamlarda isə barbarlığa ol ataraq onları vəhşicəsinə dağıdıblar, öz dirnaqarası "qəhrəman"larına abidələr ucaldıblar.

Mənfur ermənilərin törətdiyi bütün bu cinayət əməlləri barədə beynəlxalq ictimaiyyətin müntəzəm məlumatlandırılması da qarşımızda duran vacib vəzifələrdən biridir.

"Böyük xalq - güclü dövlət - qatıyyətlə Prezident!" vəhdətini yaratdığı möcüzə

Birbaşa Prezident İlham Əliyevin diqqət və nəzarəti altında Kəlbəcərdə kompleks işlər sürətlə həyata keçirilir. İnfrastruktur layihələr gerçəkləşdirilir, yollar, tunellər inşa olunur, su-elektrik stansiyaları qurulur, əhəmiyyətli obyektlərin bünövrələri qoyulur. Bununla bərabər, dövlət sərhədlərimizin toxunulmazlığı, əhalimizin təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün mühüm tədbirlər görülür. Belə ki, Ermənistanla bütün sərhəd boyunca yeni mövqelər, yeni postlar quraşdırılır. Mövqelərimizə daha rahat gediş-gəliş təmin olunması üçün heç vaxt olmayan, Ermənistan sərhədində gedən yollar salınır.

Azərbaycan dövlətinin çox güclü iradəsi, əzmi sayəsində qsa zamanda Kəlbəcərdə, ümumiyyətlə, işğaldan azad edilən bütün ərazilərimizdə geniş quruculuq və bərpə işləri üçün siyasi qərarlar verilib. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə enerji təminatı və xüsusilə də "yaşıl enerji" məsələləri, şəhərsalma və nəqliyyat-rabitə infrastrukturunun qurulması işləri, eləcə də sözügedən ərazilərin iqtisadi potensialının qiymətləndirilməsi, dayanıqlı məskunlaşma, məşğulluq, iqtisadi inkişaf perspektivləri və digər məsələlərə bağlı mühüm layihələr gerçəkləşdirilir.

Gördüyü kimi, işğal altındakı torpaqlarımızı cəmi 44 gün ərzində azadlığa qovuşduran Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev indi də qurucu lider, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə həyata keçirilən bütün layihələrin baş memarı kimi doğma yurdlarımızın bərpə olunması və tezliklə keçmiş məcburi köçkünlərin, o cümlədən Kəlbəcər elinin illərdir həsrətini çəkdiyi özəli torpaqlarına qovuşdurulması üçün gələcəkdə zəhmətli işlərə başlayır.

Cəmi ilyarın ərzində görülən bütün bu möcüzəvi işlər isə dövlətin gücünü, Prezidentin qatıyyətinə, xalqımızın böyüklüyünü və Azərbaycan Ordusunun rəşadətini bir daha göstərir.

Qurban SADIQOV,
Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabineti
Aparatının məsul işçisi

Prezident qaygısı qədim qəsəbəni modern inkişafa qovuşdurdu

Bakıtrafi qəsəbələrini abadlaşdırılması istiqamətində nəhəng layihələr icra olunur. Ötən əsrdə bəlkə də kimsə düşünməzdi ki, gün gələcək, Balaxanı, Bibiheybət, Suraxanı, Qala, Ramana və digər qəsəbələr paytaxtın yarısqıqlı, yaşılıqlara bürünmüş, təmiz və görkəmli qəsəbələrinə çevriləcək. Bu gün əhalinin rifah halının yaxşılaşdırılması, yaşayışının yüksəldilməsi üçün həyata keçirilən hər bir layihənin həm də sosialyönümlü olmasına xüsusi diqqət yetirilir.

Prezidentin müntəzəm olaraq Bakının qəsəbə və kəndlərində aparılan abadlıq işləri ilə tanış olması, sakinlərlə görüşləri, onların arzu və istəklərini həyata keçirməsi bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu səfərlər həm də Bakıtrafi qəsəbələrini sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsində müstəsna rol oynayır. Əhalinin istirahəti, sağlam həyat tərzinin formalaşdırılması üçün müvafiq şəraitin yaradılması məqsədilə qəsəbələrdə istirahət parkları salınır, küçələr asfaltlanır, yeni zamanda yeni iş yerləri açılır. Mütəmadi aparılan abadlıq işləri ətraf ərazinin estetik görünüşünün xeyli dərəcədə yaxşılaşmasına səbəb olur.

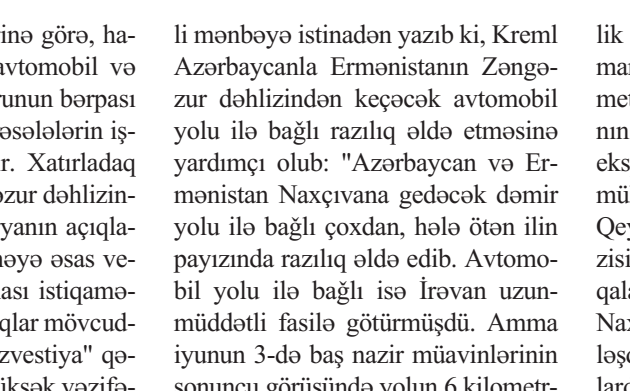
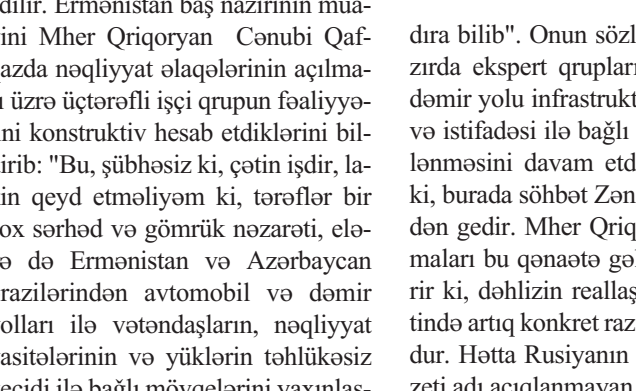
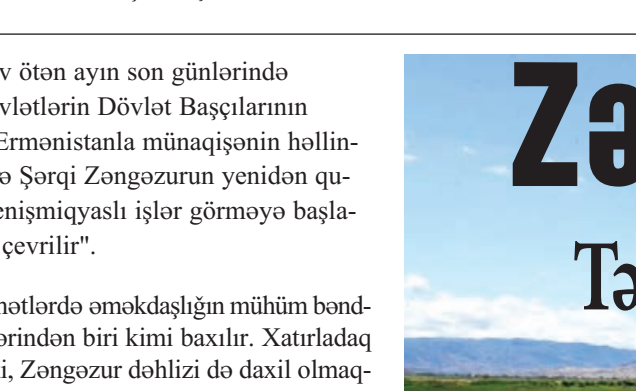
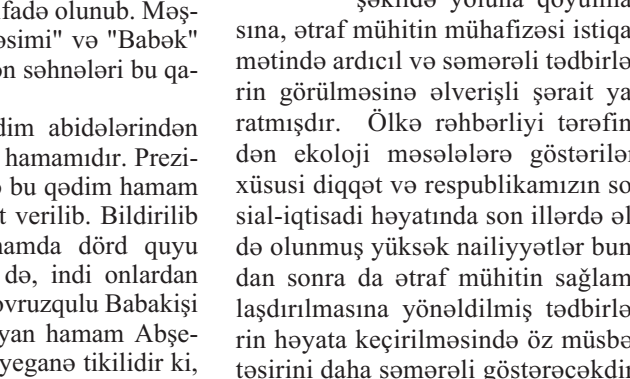
Yenilənən yollar, abadlaşan ünvanlar

Ötən il yenidən qurulan Balaxanı qəsəbəsinə səfər edən Prezident İlham Əliyev belə bir layihənin digər qəsəbələrində ehtat edəcəyini bildirdi: "Əlbəttə ki, bizim planlarımızda digər qəsəbələrdə görüləcək işlər var, artıq müvafiq göstərişlər verilib. İlk mərhələdə təqribən 7-8 qəsəbədə buna oxşar layihələr icra ediləcək. Ancaq əlbəttə ki, bunun yüz faiz suarət olmayacaq. Hər bir qəsəbənin özünəməxsus memarlıq üslubu var, tarixi var, tarixi görünüşü var. Ona görə hər bir qəsəbədə aparılan abadlıq işləri yerli sakinlərlə də müzakirə olunur. İlk növbədə sakinləri narahat edən problemlər, necə ki burada infrastruktur - kanalizasiya, dam örtükləri, binaların təmiri, elektrik xətləri, insanların gündüzlük qarşılaşdığı digər məsələlər həll olunur. Eyni zamanda təmir-bərpa işləri də mütləq yerli sakinlərin iştirakı ilə aqsaqalların tövsiyəsi ilə aparılmalıdır. Çünki aqsaqallar bu kəndlərin tarixini yaşadırlar, o tarixin canlı şahidləridir. Eyni zamanda gənc nəsillə də buna qoşulur ki, hər bir kəndin özünəməxsus görünlüyü olsun".

Iyulun 6-da Prezident İlham Əliyev Bakının Ramana qəsəbəsində görülən abadlıq işləri ilə tanış olub. Qəsəbədə yenidənqurma işləri yekunlaşmış, qəsəbədəxili yollar asfaltlanmış, divar və dam örtükləri yenilənib, küçələrin işıqlandırılması həyata keçirilib. Həson bu Zərdabi, Xanlar, Mirzəzadə Əliyev, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev və qəbiristanlıq ətrafı küçələr tamamilə yenilənib. Həminin ərazi tullantılardan təmizlənib.

Tarixi abidələr bərpa edilir

Qəsəbələrini abadlaşdırılması zamanı abidələrin də bərpası əsas məqsədlərdən olub. Abidələr və qədim məkanlar öz görkəmləri ilə xalqımızın

40 pillə adlanan su ovdanı

Tarixi abidələr, onların mühafizəsi, onlara qayğılı münasibət hər bir millətin mənəvi mədəni təşəkkülünü göstərir. Azərbaycanda qədim abidələrin qorunması üçün dövlət əhəmiyyətli strukturlar yaradılıb. Tarixi mədəniyyət abidələri ilə zəngin olan ölkəmizdə memarlıq incilərindən sayılan bina və abidələrin qorunması, təmiri və bərpası, yenidən qurulması dövlət proqramına daxil edilib. Abidələri bərpa etməklə ona ikinci həyat vermək qarşısında duran başlıca vəzifələrdəndir. Ramana həm də ovdanları ilə məşhurdur. Qəsəbədə bərpa olunan tarixi abidələrdən biri el arasında 40 pillə adlanan su ovdanıdır.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan ərazisində, Abşeron yarımadasında və ona qonşu ərazilərdə ovdanlara daha çox təsadüf edilir. Bu yerlərdə içməli su mənbələri çox az olduğundan XVI-XVIII əsrlərdə yararlı olan lay sularından istifadə edilməsi məsələsi aktuallaşıb və ovdanlar yaradılıb. Bu qurğuların tikintisi XX əsrə qədər davam edib.

Əhalinin məşğulluğu təmin edilir

İnsanların işlə təmin olunması məqsədilə göstərilən dövlət qayğısının ən mühüm təzahürələrindən biri də özünəməşğulluq proqramıdır. Azərbaycan dövləti xalqı və vətəndaşlarının rifahının yüksəldilməsi, onların sosial müdafiəsi və layiqli həyat səviyyəsinin daim qayğısına qalır. Dövlət başçısına Ramana əhalinin məşğulluğunun artırılması sahəsində görülmüş işlər barədə məlumat verildi. Qeyd edildi ki, qəsəbədə xalqçılıq müəssisəsi və satış mağazası açılıb. Yaradılan yeni işə və xidmət obyektlərində məhsulların istehsalı və satışı həyata keçirilib. Bu obyektlər müştərilərə yüksək səviyyədə xidmət göstərmək, onların rahatlığını təmin etmək üçün zəruri vasitələr və avadanlıqlarla təchiz olunub. Pişaqıda hazırlanan quru meyvələrin satışı da Ramana həyata keçiriləcək. Səyyar satış obyektləri və köşklərin quraşdırılması ilə məşğulluğun artırılmasına nail olmaq, həmçinin yerli əhali və turistlərin ehtiyaclarını qarşılamaq mümkündür. Reallaşdırılan layihələrdən biri də vertikal bağıqlıq layihəsidir. Layihənin məqsədi özünəməşğulluğun artırılmasına, aztəminatlı ailələrin daha çox gəlir əldə etməsinə və ailə təsərrüfatlarının inkişafına dəstək olmaq, həmçinin yaşlıların genişləndirilməsinə, bitkiçiliyin və kənd təsərrüfatı məhsullarının emalının inkişafına töhfə verməkdir.

Ramana sakinlərinin həm sağlam həyat tərzini, həm də asudə vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün qəsəbədə idman mərkəzi inşa olunub. Mərkəzdə qapalı idman zalı, mini-futbol meydançası yaradılıb. Ölkəmizdə idmana qayğı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Dövlət gənclərlə bağlı sosial dəstək, gənclərin asudə vaxtını səmərəli keçirməsi ilə bağlı layihələr xüsusi önəm verir.

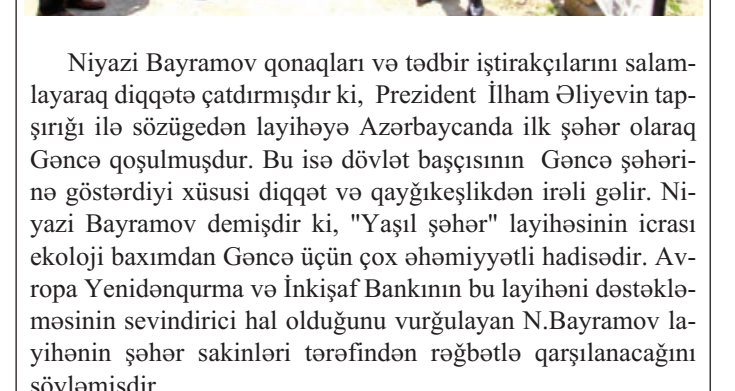
Ramana qəsəbəsinin yenidən bərpası oranın turizm baxımından cəlb ediciliyini daha da artıracaq. Dövlət başçısının tapşırıqlarına əsasən, Bakı şəhərinin bütün rayonlarının kənd və qəsəbələrində aparılan yenidənqurma tədbirləri qarşısında dərddə daha da sürətləndiriləcək və abadlıq işləri geniş vüsət alacaq.

Elşən VƏHYAYEV,
"Azərbaycan"

Gəncədə "Yaşıl şəhər" layihəsinin təqdimatı keçirilib

Gəncədə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının "Yaşıl şəhər" layihəsinin təqdimatı keçirilib.

Heydər Əliyev Mərkəzində baş tutan tədbirdə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Niyazi, Milli Məclisin deputatları Pərvin Kərimzadə, Müşfiq Cəfərov, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının Azərbaycan üzrə rəhbəri Kamola Mahmudova, AYİB-in "Yaşıl şəhər" üzrə həmsədr Lin O'Gradi, layihənin meneceri İto Hiro, idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərləri iştirak etmişlər. Əvvəlcə qonaqlar Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət etmiş, önlünə gül dəstələri qoymuşlar.

Niyazi Niyazi qonaqları və tədbir iştirakçılarına salamlayaraq diqqətə çatdırmışdır ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə sözügedən layihəyə Azərbaycanda ilk şəhər olaraq Gəncə qoşulmuşdur. Bu isə dövlət başçısının Gəncə şəhərinə göstərdiyi xüsusi diqqət və qayğıkeşlikdən irəli gəlir. Niyazi Niyazi demişdir ki, "Yaşıl şəhər" layihəsinin icrası ekoloji baxımdan Gəncə üçün çox əhəmiyyətli hadisədir. Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının bu layihəni dəstəkləməsinin sevindirici hal olduğunu vurğulayan N. Niyazi layihənin şəhər sakinləri tərəfindən rəğbətə qarşılanacağını söyləmişdir.

Sonra Kamola Mahmudova və Lin O'Gradi tədbir iştirakçılarına "Yaşıl şəhər" layihəsi haqqında geniş məlumat vermişlər. Bildirilmişdir ki, 2020-ci ilin mart ayında Gəncə şəhəri Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının "Yaşıl şəhər" proqramına qoşulub. Gəncə Azərbaycan bankın "Yaşıl şəhər" layihəsinə qoşulan ilk şəhərdir. Layihə Gəncə şəhərinə ən aktual ekoloji problemləri, iqlim dəyişikliyi risklərini müəyyən etmək və prioritetləşdirməkdə kömək edəcək. İlk mərhələdə layihə üç hissədən ibarət olacaq. Bunlar bərk məişət tullantılarının idarə edilməsi, şəhərin küçə işıqlandırma sisteminin və ictimai nəqliyyatın yenilənməsi ilə bağlıdır. Layihənin həyata keçirilməsi şəhər ekoloji mühitinin yaxşılaşdırılmasına mühüm əhəmiyyət kəsb edəcək. İto Hiro isə çıxışında layihənin icrası və layihə çərçivəsində gələcəkdə görülməli işlər haqqında danışıb.

Sonra Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Kamran Məhərrəmov "Şəhər infrastrukturunun cari vəziyyəti və layihədən gözləntilər", qrup rəhbəri Con Barber "Yaşıl şəhər: metodologiya və yanaşmalar, əsas fəaliyyət, proqram və praktiki nəticələr" mövzularında çıxış etmişlər.

Çıxışlardan sonra layihənin nümayəndələri mətbuat konfransında iştirak etmiş, jurnalistləri maraqlandıran sualları cavablandırmışlar.

Təqdimat mərasimindən sonra qonaqlar Gəncənin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən raket atəsinə məruz qaldığı ərazini ziyarət etmişlər. Gün ərzində qonaqlar Gəncənin tarixi məkanlarına və mədəniyyət obyektlərinə də baş çəkmişlər.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ötən ayın son günlərində Aşqabadda keçirilən Xəzər Dövlətlərin Dövlət Başçılarının VI Zirvə Toplantısında demişdir: "Ermənistanla münasibətin həllindən sonra Azərbaycan Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun yenidən qurulması və bərpası istiqamətində genişmiqyaslı işlər görməyə başlayıb. Zəngəzur dəhlizi artıq reallığa çevrilib".

Cənab İlham Əliyevin inkişafa hədəflənən daxili və xarici siyasət konsepsiyasını reallığa çevirən Zəngəzur dəhlizinin vacibliyini dünyanın ən ünlü siyasətçiləri, dövlət rəhbərləri və iqtisadi ekspertləri də yüksək qiymətləndirərək bildirirlər ki, regional və qlobal miqyasda Zəngəzur dəhlizinin işə düşməsi ciddi geosiyasi və geoiqtisadi yeniliklərə tökan verəcək. Azərbaycanın müstəqil dövlət olaraq beynəlxalq statusunu daha da artıracaq. Beynəlxalq layihələr əsasında, Azərbaycan ərazisi sözün əsl mənasında regionun nəqliyyat qovşağı rolunu oynayacaq. Bu baxımdan Azərbaycan bir neçə istiqamətdə regionu Asiya və Avropa ilə birləşdirən strateji məkan statusunu ala bilər.

Faktiki olaraq dünyanın böyük gücləri Zəngəzur dəhlizinin bu funksiyasını qəbul edir və ona dəstək göstərirlər. Dəhliz regional əməkdaşlıq və beynəlxalq layihələrin icrası çərçivəsində böyük dövlətlər üçün də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu marşruta müxtəlif istiqamətlərdə əməkdaşlığın mühüm bəndlərindən biri kimi baxılır. Xatırladaq ki, Zəngəzur dəhlizi də daxil olmaqla, bütün kommunikasiya şəbəkəsindən səmərəli və koordinasiyalı istifadə edilməsinə imkan verən əməkdaşlıq formatı haqqında təkliflər də təşəbbüskarı Azərbaycandır.

Ermənistan, Azərbaycan və Rusiya baş nazirlərinin müavinlərinin regional kommunikasiyaların açılması üzrə işçi qrupunun, xüsusən də sərhəd və gömrük nəzarəti məsələlərində İrəvan və Bakının mövqelərində müsbət nəticələr müşahidə edilir. Ermənistan baş nazirinin müavini Mher Qriqoryan Cənubi Qafqazda nəqliyyat əlaqələrinin açılması üzrə üçtərəfli işçi qrupu fəaliyyətini konstruktiv hesab etdiklərini bildirir: "Bu, sərbəstlik, çətin işdir, lakin qeyd etməliyəm ki, tərəflər bir çox sərhəd və gömrük nəzarəti, eləcə də Ermənistan və Azərbaycan ərazilərindən avtomobil və demir yolları ilə vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin təhlükəsiz keçidi ilə bağlı mövqelərini yaxınlaşdırmağa çalışırlar. Onun sözlərinə görə, hazırda ekspert qrupları avtomobil və demir yolu infrastrukturunun bərpası və istifadəsi ilə bağlı məsələlərin işlənməsini davam etdirir. Xatırladaq ki, burada söhbət Zəngəzur dəhlizindən gedir. Mher Qriqoryanın açıqlamaları bu qənaətdə gəlməyə əsas verir ki, dəhlizin reallaşması istiqamətində artıq konkret razılıqlar mövcuddur. Hətta Rusiyanın "İzvestiya" qəzeti adı açıqlanmayan yüksək vəzifəli mənəvi istinadən yazıb ki, Kremlin Azərbaycanla Ermənistanın Zəngəzur dəhlizindən keçəcək avtomobil yolu ilə bağlı razılıq əldə etməsinə yardımçı olub: "Azərbaycan və Ermənistan Naxçıvana gedəcək demir yolu ilə bağlı razılıq əldə edib. Avtomobil yolu ilə bağlı isə İrəvan uzunmüddətli fasilə görmüşdü. Amma iyunun 3-də baş nazir müavinlərinin sonuncu görüşündə yolun 6 kilometr-

Zəngəzur dəhlizi: Tərəqqinin və sabitliyin yolu

li mənbəyə istinadən yazıb ki, Kremlin Azərbaycanla Ermənistanın Zəngəzur dəhlizindən keçəcək avtomobil yolu ilə bağlı razılıq əldə etməsinə yardımçı olub: "Azərbaycan və Ermənistan Naxçıvana gedəcək demir yolu ilə bağlı razılıq əldə edib. Avtomobil yolu ilə bağlı isə İrəvan uzunmüddətli fasilə görmüşdü. Amma iyunun 3-də baş nazir müavinlərinin sonuncu görüşündə yolun 6 kilometr-

lik hissəsini çıxmaq şərti ilə gələcək marşrut razılaşdırılıb. Həmin 6 kilometrlik hissədə dağlar var və Rusiyanın "AvtoDor" şirkəti həmin əraziyə ekspertlər göndərmişdir ki, onlar sadə mühəndis həlli yollarını göstərsin". Qeyd olunub ki, yol Ermənistan ərazisində Araz çayı boyunca keçəcək, qalan hissədə isə 1992-ci ilə qədər Naxçıvan Zəngilan rayonu ilə birləşdirən sovet dövründən qalan yollardan istifadə olunacaq. Həmin yol-

lar bütün sərhəd xətti boyu qalmaqdadır. Mənbə onu da bildirib ki, İrəvan bu ilin martında Bakıda Azərbaycanla İrəvan arasında Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonundan İrəvan ərazisindən keçməklə Naxçıvana gedəcək yolun inşası barədə memorandum imzalanmasından sonra danışıqlar prosesini sürətləndirib.

Zəngəzur dəhlizinin yaradılması Azərbaycan, Rusiya, Ermənistan liderlərinin 2020-ci il 10 noyabr tarixi üçtərəfli Bəyanatında öz əksini tapıb. Bundan əlavə, 2021-ci il yanvarın 11-də imzalanmış üçtərəfli Bəyanatda Zəngəzur dəhlizinin açılması, istifadəyə verilməsi təsbit edilib. Azərbaycanın yanaşması həm də bundan ibarətdir ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməsi regionda sabitliyin və əmin-amanlığın bərqərar olmasının təməli sütünüdür. Zəngəzur dəhlizinin açılması tək Azərbaycanın yox, əslində dünyanın tərəqqipərvər insanların da istəyidir. Çünki bu, bütün Avrasiyada böyük əhəmiyyətə malik yeni kommunikasiya xətti ola bilər. Digər tərəfdən, Zəngəzur dəhlizi regionda sabitliyin əsas amillərindən biri olmaqla, bölgə dövlətləri arasında iqtisadi, ticarət əlaqələrinin inkişaf etdirilməsində, Ermənistanın özünü 30 ilə yaxın davam edən təcrid vəziyyətindən çıxarması

da mühüm rol oynayacaq. Çünki Zəngəzurdan keçən nəqliyyat, kommunikasiya, infrastruktur layihələri bütün türk dünyasını birləşdirməklə yanaşı, Ermənistanla əlavə imkanlar yaradacaq. Bu, ağır sosial-iqtisadi durumda olan Ermənistan üçün olduqca vacibdir.

Yeri gəlmişkən, bu günlərdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi də Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı Ermənistanın yanaşmasında dəyişikliklər olduğunu bildirmişdir: "Uzun illər ərzində məhz Azərbaycan tərəfi bölgədə normal münasibətlərin qurulmasının və bütün kommunikasiyaların açılmasının Ermənistanla faydalı olacağını söyləyib. Ermənistan tərəfindən qəbul edilməsi bir qədər vaxt tələb edir. Ümid edirik ki, artıq reallığa çevrilən, tərəqqinin və sabitliyin təminatçısı Zəngəzur dəhlizinin fəaliyyətinin səmərəliliyinin Ermənistan tərəfindən tam dərk edilməsi üçün böyük zamana ehtiyac qalmayacaq".

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Müasir dünyamızda ümumən bəşəriyyəti qayğılandırın bir çox global problemlərə birgə həllər tapılması, sülhə, təhlükəsizliyə, davamlı inkişafa dəstək üçün ölkələr arasında əməkdaşlığın qurulması çox vacibdir. Belə bir əməkdaşlığın öz məqsədlərinə çatma bilməsindən ötrü isə onun hər hansı hərbi blokun maraqlarından kənar qurulması, beynəlxalq hüquqa hörmət prinsipləri əsasında fəaliyyəti çox əhəmiyyətlidir. Yalnız belə olduqda dövlətlər müasir dünyamızın çağırışlarına cavab verə, mövcud problemlərə ortaq həllər tapa bilərlər. Bu baxımdan Azərbaycanın sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatı son illər ölkələr arasında çox uğurlu əməkdaşlıq platformasına çevrilmişdir.

30 iyun 2022-ci ildə Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şöbəsinin paytaxtımızda keçirilmiş Bakı Konfransı da bunu bir daha göstərdi. Qoşulmama Hərəkatının sədri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin konfransdakı program xarakterli çıxışı müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində bu qurumun yeri və rolunu, həyata keçirdiyi missiyasını, qarşıya qoyduğu hədəfləri diqqətə çatdırmış oldu.

İkinci ən böyük beynəlxalq qurum

Hazırda 120 üzvü, 17 müşahidəçi dövləti və 10 müşahidəçi beynəlxalq təşkilatı özündə birləşdirən Qoşulmama Hərəkatı Birləşmiş Millətlər Təşkilatından sonra dünyada ikinci ən böyük beynəlxalq qurumdur. Müxtəlif global məsələlərlə bağlı hərəkat daxilində razılaşdırılmış mövqə BMT Baş Assambleyası çərçivəsində qərarların qəbuluna təsir baxımından əhəmiyyətli rol oynayır.

çox addımların atılması üçün düzgün vaxtdır və bu da öz növbəsində bizə beynəlxalq arenada maraqlarımızı qorumağa və əlbəttə ki, ölkələrimiz arasında həmrəyliyin gücləndirilməsinə kömək edəcək".

Münaqişələri dünyə uğrunda

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına təkcə ölkələrin öz maraqlarını müdafiə etdiyi, bir-birini dəstəklədiyi platforması kimi yanaşmır. Ümumən beynəlxalq arenada bu qurumun daha fəal rol oynamaq üçün güclü platformaya çevrilməsi imkanlarını da yüksək qiymətləndirir və buna çalışır. Qoşulmama Hərəkatının tarixində bununla bağlı müzakirələr olub. Dövlət rəhbərimiz qurumun Parlament Şöbəsinin Bakı Konfransındakı çıxışı zamanı vurğuladı ki, bu müzakirələrə yenidən başlamağın vaxtı çatıb. Çünki bu gün biz bütün dünyada global qütbləşmənin, müharibənin, münaqişənin, proqnozlaşdırıla bilinməyən vəziyyətin, ərzaq, enerji və humanitar böhranların şahidiyik.

Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları məbləğində ianə etdi. Bu vəsaitin yarısı məhz Qoşulmama Hərəkatının üzvü olan dövlətlərə birbaşa ayrılımışdır.

Azərbaycan həmçinin peyvənd millətçiliyinə qarşı açıq şəkildə etirazını bildiren ölkələrdən oldu. Sırr deyil ki, pandemiyanın ilk günləri və aylarında bəzi zəngin ölkələr onlara lazım olduğundan hətta üç, yaxud dörd dəfə çox peyvənd tədarük edir, bununla da digər ölkələrin peyvəndlərə çıxış imkanlarını məhdudlaşdırırdı. Əksər ölkələr çıxılmaz vəziyyətə qaldıqları halda zəngin ölkələr peyvəndlərin mütləq əksəriyyətindən faydalanırdı. Bu, peyvənd millətçiliyinin açıq təzahürü, insan hüquqlarının pozulması idi. Ona görə də Azərbaycan bu xoşagəlməz duruma qarşı haqq səsinə qaldıran birinci dövlət oldu. Bu mübarizə BMT tərəfindən də dəstəkləndi. Peyvəndlərin hər kəs üçün əlçatan olmasında, insan həyatının qorunmasında Azərbaycanın səyləri somərə verdi.

Ölkəmizin haqq işinə dəstək

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Bakı Konfransındakı çıxışı zamanı bəyan etdi ki, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının sədri olaraq ədalətsizliyə, beynəlxalq hüququn pozulmasına, müxtəlif münaqişələrə qarşı sərgilənən selektiv yanaşmaya və ayrı-seçkiliyə qarşı mübarizəni bundan sonra da davam etdirəcək. Çünki özünə qarşı bu münasibəti illərlə yaşamış ölkə kimi Azərbaycan ədalətsizliyin, beynəlxalq hüquqa zidd addımların, bir ölkəyə, xalqa qarşı ikili standartların nə demək olduğunu çox yaxşı bilir. Azərbaycan dünyada ən böyük ədalətsizliklə üzləşmiş ölkələrdən biri idi. Ərazisinin 20 faizinin Ermənistan tərəfindən işğal etnik təmizləmə ilə nəticələndi. Bir milyon azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşdü. Azərbaycan xalqının tarixi və dini irsi erməni işğalçıları tərəfindən Yer üzündən silindi. Məscidlərimizin təhriqi, mədəni və dini abidələrimizin dağıdılması - bunlar faktlardır və bunu heç kəs görmədən gələ bilməz.

Konfransda xüsusi vurğulandı ki, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı vəziyyət təkcə regional deyil, global məsələdir. Çünki bu, təkcə beynəlxalq hüququn təməl prinsiplərinin tam pozulması deyil, həm də BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin kobud şəkildə pozulması və onlara məhəl qoyulmaması halı idi. 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurası 4 qətnamə qəbul etmişdir ki, orada erməni qoşunlarının Azərbaycan ərazisindən dərhal, tam və qeydsiz çıxarılması tələb edilirdi. Amma Ermənistan bu qətnamələrə məhəl qoymadı. Əfsuslar ki, beynəlxalq ictimaiyyət də buna göz yumdu, işğalçı ölkədən qətnamələrin icrasını tələb etmədi. Problem həllinə görə məsuliyyət daşayan ATƏT-in Minsk qrupu isə 30 illik fəaliyyəti dövründə münaqişəni yuluna qoymaq əvəzinə, əfsus ki, münaqişənin əbədi olmasını istəyənlərin əlində alətə çevrildi. Münaqişənin heç bir insan itkisinə yol verilmədən dinc həlli üçün ən effektiv vasitə kimi Ermənistanla qarşı beynəlxalq sanksiyalar tətbiq edilo bilirdi. Əfsuslar olsun ki, heç bir sanksiya tətbiq edilmədi. Əksinə, Ermənistan Azərbaycanla məqayisədə bəzi erməniparəst siyasətçilərdən getdikcə daha çox dəstək almağa başladı.

Beləliklə, Azərbaycan Müzəffər Ordumuzun gücü ilə özü cəmi 44 gün içinde beynəlxalq hüquq normalarını təmin etdi. Torpaqlarını işğalçıların təmizlədi. 44 günlük Vətən müharibəsindəki tarixi qələbəmiz nəticəsində Ermənistan kapitulyasiya aktını imzalamağa məcbur qaldı. Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər Azərbaycan xalqının haqq-ədalət uğrunda mübarizəsini dəstəklədilər. Anti-Azərbaycan mahiyyətli boyanadı, ölkəmizə qarşı yönələn ittihamı blokladılar.

Prezident İlham Əliyev konfransdakı çıxışı zamanı bir daha bəyan etdi ki, Azərbaycanın münaqişənin həllinə nail olmasından, işğala son qoymasından, ərazi bütövlüyünü hərbi-siyasi yollarla bərpa etməsindən sonra Minsk qrupuna daha ehtiyac yoxdur. "Minsk qrupuna artıq əlvində demisiç. Təəssüflər olsun ki, Ermənistan və digərləri onu həyata qaytarmğa çalışır. Lakin bu, mümkünsüzdür. ATƏT-in Minsk qrupu ilə bağlı hər hansı spekulasiya nəinki qeyri-məhsuldar, eyni zamanda regionda mümkün sülhün bərqərar olması üçün dağıdıcı təsiri malikdir".

Azərbaycanın amali regionda və dünyada əbədi sülhə, rifaha, davamlı inkişafa nail olmaqdır. Ədalətsizliklərin, ikili standartların norma kimi qəbul olunduğu, güclünün haqlı sayıldığı dünyada insan xoşbəxt ola bilməz. İnsanın xoşbəxtliyinin açarı hüququn aliliyində, fərdlərin, xalqların və ölkələrin bir-birinə hörmətlə yanaşmasında, necib niyyətlər uğrunda birgə fəaliyyətdədir. Ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsindəki fəaliyyəti də bu işliq hədəfə yönəlib.

*İradə ƏLİYEV,
"Azərbaycan"*

◆ Erməni vandallığı

İrəvanda sonuncu tarixi yadigarımız da məhv edilir

Bir riyakarlıq etməzdən öncə, hay-həşir salıb ələmi bir-birinə vurmaq, özlerini yazıq göstərmək, xaricə olan havadarlarının yanına qaçıb sığınmaq ermənilərin adətəlidir.

Əslində, erməniliyin mahiyyəti budur. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra da klassik metodlarını işə salmışdılar. "Ay qoymayın, azərbaycanlılar Qarabağda tarixi abidələrimizi dağıdırılar", "Erməni mədəni irsini məhv edirlər...", daha nələr, nələr...

Halbuki 30 ilə yaxın işğal dövründə Qarabağda daş üstə daş qoymamışdılar. Nəinki azərbaycanlıların yaşadığı yaşayış binalarını, məktəbləri, dini ocaqları, məscidləri məhv etmiş, bəzilərinə də özələnə yaranan formada istifadə edərək, donuz, mal saxlamışdılar. Hətta adını "Cermux" qoyub suyunu satıb, milyonlarla qazanc götürdüləri Kələbərdəki "İstisu" sanatoriya-bədrəni da vuran qoymuşdular. Dağıtmadıqları və ya dağıda bil-mədikləri tarixi abidələrin isə üstündəki yazıları, daş kitabələri dəyişməklə "zəlləşdirmək", erməniləşdirmək istəmişdilər. Torpaqlarımız işğaldan azad olunandan dərhal sonra Azərbaycan Prezidenti dövlətlərə dünyada mədəni irsin qoruyucusu kimi tərəfsiz təşkilat olduğunu iddia edən UNESCO-ya müraciət edərək azərbaycanlılara aid dağılmış tarixi abidələrin monitorinqini aparmasını tələb etmişdir. "Siyasətə qarışmıraq" deyərək müxtəlif bəhanələrlə Qarabağda erməni mədəni irsinin qorunmasını dəstəkləməkdən imtina edən UNESCO rəhbəri deyərək, qoyurmuşu eyni zamanda Ermənistanın abidələrimizə də yönəlib. Nəticə etibarilə Azərbaycan xalqının İrəvan şəhərində mövcud olmuş İrəvan qalası, Xan sarayı, Abbas Mirzə məscidi, Zal xan məscidi, Dəmirbulaq məscidi, Sortip xan məscidi, Hacı Novruzov bəy məscidi, Hacı Cəfər məscidi, Qantar (bazar) karvansarası, Hacı bəyim hamamı, Axund Şeyxülislam hamamı və digər dini və tarixi abidələrimiz tamamilə məhv edilən. Hazırda İrəvanda mövcud olan iki məscidi - Hacı İmamverdi məscidi və Göy məscidi Ermənistan fars məscidi adlandırır, gu-ya azərbaycanlılarla heç bir əlaqəsi olmadığını iddia edir. XVII əsrdə aid olan Hacı İmamverdi məscidi isə tamamilə məhv olmuş üzərdir.

Ermənilər tərəfindən xalqımıza qarşı törədilən vəhşiliklər tariximizə qarşı da tətbiq edililib

Ermənistan hökuməti və əhəli tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı edilən qeyri-insani hərəkat, soyqırımı eyni zamanda Ermənistanın abidələrimizə də yönəlib. Nəticə etibarilə Azərbaycan xalqının İrəvan şəhərində mövcud olmuş İrəvan qalası, Xan sarayı, Abbas Mirzə məscidi, Zal xan məscidi, Dəmirbulaq məscidi, Sortip xan məscidi, Hacı Novruzov bəy məscidi, Hacı Cəfər məscidi, Qantar (bazar) karvansarası, Hacı bəyim hamamı, Axund Şeyxülislam hamamı və digər dini və tarixi abidələrimiz tamamilə məhv edilən. Hazırda İrəvanda mövcud olan iki məscidi - Hacı İmamverdi məscidi və Göy məscidi Ermənistan fars məscidi adlandırır, gu-ya azərbaycanlılarla heç bir əlaqəsi olmadığını iddia edir. XVII əsrdə aid olan Hacı İmamverdi məscidi isə tamamilə məhv olmuş üzərdir.

Halbuki ermənilər kənarından gəlib məskunlaşdığı qədim Azərbaycan şəhəri olan İrəvanda illərlə yerli sakinləri qırıb-çatmış, müxtəlif işğalçılara öldürmüş, sağ qalanları öz dödə-baba yurdlarından didərgin salmışdılar. Azərbaycanlılara aid nəinki tarixi mədəni irsi məhv etməyə, hətta bütün izləri silməyə çalışmışlar. Bu qeyri-insani davranışlarına görə də onlara heç "gözün üstə qaşın var" deyən də olmamışdır.

Çox da uzaq olmayan yaxın keçmiş yada salaq: 1988-ci ilə qədər tarixi Azərbaycan torpaqları olan İrəvan Ermənistan ərazisində 250 minə yaxın azərbaycanlı yaşayırdı. Bu dövrdə İrəvan Ermənistan ərazisində 190 azərbaycanlı yaşayış məntəqəsində isə azərbaycanlılarla ermənilər qarışqı yaşayırdı. 1989-cu ilin sonlarına kimi azərbaycanlılar öz dədə-baba torpaqlarından məcburi surətdə çıxarıldılar. Azərbaycanlılara qarşı əsl vandalizm aktı törə-

dildi. 7 dekabrda Ermənistanın Spitak rayonunda baş vermiş zəlzələ zamanı yardıma gələn xarici xilasedicilər torpağın altında dəmir borularla doldurulmuş məhv edilmiş azərbaycanlı xilasediciləri axtarırdılar. Nəinki erməni xilasediciləri axtarırdılar, həm də erməni xilasediciləri axtarırdılar. Nəinki erməni xilasediciləri axtarırdılar, həm də erməni xilasediciləri axtarırdılar. Nəinki erməni xilasediciləri axtarırdılar, həm də erməni xilasediciləri axtarırdılar.

manları ilə yer adlarının dəyişdirilməsi davam etdirilmişdi. 1988-ci ilə kimi Ermənistan 521 azərbaycanlı yaşayış məntəqəsinin adını dəyişməyə "müvəffəq" olmuşdular. 1991-ci ilin aprel ayında Levon Ter-Petrosyanın fərmanı ilə daha 91 azərbaycanlı yaşayış məntəqəsinin adı dəyişdirilmişdir.

Ermənilər təkcə yaşayış məntəqələrinin adlarının dəyişdirilməsi ilə kifayətlənməyiblər. Eyni zamanda dağların, çayların, qayaların, bu-yaqların da adını dəyişdirdilər. Azərbaycanlılara aid nə vardi-sə, tarixin yaddaşından silmə-yə çalışmışdılar.

Erməni kələyinin anonusu

Ermənilər 44 günlük Zəfər müharibəsindən sonra Qarabağda erməni mədəni irsinin azərbaycanlılar tərəfindən məhv edilməsi barədə hay-həşir salmışdılar. Şübhəsiz ki, bu, növbəti hiylənin, kələyin anonusu idi. Cidamı qovalda gizlətmək olmur. Nəha-yət, hər şey belli oldu. Sən demə, ermənilər köhnə şakərlərdən əl çəkə bilməyiblər. Ermənistanın paytaxtı İrəvan şəhərində Azərbaycan xalqına məxsus sonuncu maddi-mədəni irs nümunələrini də məhv etməklə məşğul imişlər. Tarixdən məlumdur ki, İrəvan şəhəri, qala istisna olmaqla, Şəhər, Dəmirbulaq və Təpəbaşı hissələrinə bölünürdü. İrəvanın bu hissələrinin hər birində şəhər yaranandan XX əsrin əvvəllərinə kimi azərbaycanlılar yaşayırdı. İndi də azərbaycanlılara məxsus sonuncu mədəni irsi məhv etmə niyyətindədirlər. Ermənilərin bu məkrli hissələri Azərbaycan ziyalılarını, ictimaiyyəti nümayəndələrini hid-dətləndirərək ayağa qaldırdı.

Ziyalları UNESCO-nun Baş direktoruna müraciət etdilər

Ziyalları UNESCO-nun Baş direktoru Odre Azuleyo bu vandalizm aktı ilə bağlı müraciət göndərilib. Müraciətdə Ermənistan hökumətinin beynəlxalq normalara mə-

həl qoymadığı xüsusi vurğulanır: "2006-cı ildə Ermənistan-da təsdiq edilən İrəvan şəhərinin baş planında fars memarlığı kimi təqdim olunan azərbaycanlılara məxsus memarlıq nümunələrinin yerləşdiyi altı ərazilə göstərilmişdir. 2006-cı ildə həmin ərazilərin ümumi ölçüsü 29 hektar idi. Onlardan bu gün yalnız Təpəbaşı hissəsi (16 hektar) qalmamışdır. Comi 16 il ərzində Ermənistan-da Azərbaycan xalqına məxsus memarlıq üslubunda tarixi şəhər sayıla biləcək 13 hektar sahə tamamilə məhv edilərək yerində müxtəlif infrastruktur inşaa olunub.

Tarixi İrəvan şəhəri XX əsrdə ən böyük dağıntılara məruz qalan şəhərlərdən biridir. Onun XX əsrdə dağıdılması siyasi məqsədlər daşımı və müasir İrəvan şəhərinin indiki simasının qurulmasına xidmət etmişdir. Tədqiqatlar bu şəhərin dərin qatlarında hələ də Azərbaycan şəhərinə aid məlumatların qaldığını söyləmə-yə imkan verir. Lakin Ermənistan üzərində yaşadığı bu tarixi məkanın torpaq altında qalan mədəni irsini qorub etməyi üçün dağıntılara bu qatlarla da davam etdirir. Buna sübut kimi 2003-cü ildə İrəvan şəhərinin Respublika meydanında aparılan qazıntı işlərinə də göstərmək olar. Belə ki, Ermənistan rəhbərliyi qazıntı nəticəsində torpaq altında qalmış azərbaycanlı-mü-səlman memarlığının nümunələri aşkar olunan zaman qə-fildən abidənin üzərini yenidən torpaqa örtmək tapşırığı verib. Ermənistan hökuməti bütün beynəlxalq normaları və qanunvericiliyi pozaraq bu aktı törətdi".

Görünən budur ki, ermənilər öz kooperativ maraqlarına xatir bütün saxtakarlıqlara getməyə, Azərbaycanla, azərbaycanlılarla bağlı o torpaqlarda nə varsa, məhv etməyə hazırdırlar.

Bir xalqın tarixi saxtalaşdırmaqla, tarixi adət-ənənələrə və insanlığa xəyanət etməklə məşğul olması çox ikrahədici görünür. Bu faktı ermənilərin heç də son fırladığı hesab etmək olmaz. Namərdliyin, riyakarlığın, ikiüzlülü-yün, firildəçiliyin sonu olmur. Dünyada mədəni irsin mühafizəçisi missiyasını öz üzərinə götürmüş UNESCO-nun ziyalılarınca müraciətinə nə cavab verəcəyini də gözləmə-yək. Tariximizə və tələməyə özümüzə sahib çıxmaq. 44 günlük Zəfər müharibəsində bir-liyimizlə bunun nəticəsini görmüşük.

*Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*

Qoşulmama Hərəkatı - sülh və ədalət uğrunda birgə fəaliyyət

Son illər bu təşkilatın fəaliyyətinin güclənməsində Azərbaycanın müstəsna xidmətləri var. Məhz ölkəmizin təşkilatda sədrliyi dövründə Qoşulmama Hərəkatının nüfuzu daha da yüksəlmiş, beynəlxalq prosedurlar təmir edilmiş, qarşıya qoyduğu vəzifələr aydınlaşmışdır. Azərbaycan bu quruma 2019-cu ildən sədrlik edir. 2019-cu ilin 25-26 oktyabrında ölkəmizin evsahibliyi ilə Hərəkatın dövlət və hökumət başçılarının 18-ci Zirvə görüşü keçirilmişdir. Tədbirdə BMT-yə üzv 120 dövlətin yüksək səviyyəli nümayəndələri, 42 beynəlxalq təşkilatın təmsilçiləri iştirak etmiş, Bakı Sammiti ilə Hərəkata sədrlik 2019-2022-ci illər üzrə Azərbaycanca keçmişdir.

Əslində, Qoşulmama Hərəkatına sədrlik müddəti 3 ildir. Amma üzv dövlətlər təşkilatda çox uğurlu sədrliyi nəzərə alaraq Azərbaycanın əlavə 1 il müddətinə də rəhbərlik etməsi ilə bağlı ölkəmizə müraciət etmişlər. Azərbaycan da Hərəkatın fundamental prinsiplərinə və dəyərlərinə olan sadiqliyini, mürəkkəb tarixi dövrdə bu quruma səmərəli sədrliklə bağlı qazandığı dəyərli təcrübəni nəzərə alaraq, müraciətə müsbət cavab vermişdir. Beləliklə, Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi 2023-cü ilin axırınadək uzadılmışdır.

Hərəkatda təmsil olunan dövlətlərin bu yekdil qərarı heç də təsadüfi deyil. Bu, bir tərəfdən ölkəmizə, Prezident İlham Əliyevə yüksək rəğbətəndən irəliləyən, digər tərəfdən də təşkilat sədrlik dövründə Azərbaycanın ortaya qoyduğu parlaq təcrübəyə, qazanılmış uğurlara obyektiv qiymətin ifadəsidir.

Qoşulmama Hərəkatını gücləndirən təşəbbüslər

Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına qazandırdığı nailiyyətlərin əhəmiyyətli qismi bu qurumun institusional inkişafı ilə bağlıdır. Hərəkatın Parlament Şöbəsinin yaradılması da buna aiddir. O da bir reallıqdır ki, parlament diplomatiyası müasir global proseslərdə çox mühüm rol oynayır. Parlament Şöbəsi təkcə bu Hərəkatdakı ölkələr arasında həmrəyliyə töhfə verməyəcək, eyni zamanda dünyanın müxtəlif parlament təşkilatları ilə sıx əməkdaşlıq münasibətləri quracaq. Qoşulmama Hərəkatının institusional inkişafı üçün atılmış daha bir önəmli addım isə Hərəkatın Gəncər Şöbəsinin qurulmasıdır. Konfransda bununla bağlı mətbəə bir tədbirin - Qoşulmama Hərəkatının Gəncər Şöbəsinin keçiriləcəyi xüsusi vurğulandı. Azərbaycan Nyu Yorkda Qoşulmama Hərəkatının Dəstək Ofisinin yaradılması təşəbbüsündən də çıxış etmiş və bu təşəbbüs üzv dövlətlər tərəfindən dəstəklənmişdir.

Prezident İlham Əliyev çıxışında qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində irəliləyən təşəbbüslər həmrəyliyə və qarşılıqlı dəstəyə mükəmməlləndirməyə yönəlib: "İndi institusional inkişaf istiqamətində daha

Unudulmazlar

Şuşa, 1902-ci il, 11 iyul...

Cıdır düzündə, Topxanada min bir rəngli gül-çiçəyin al-əlvan kəpənəklərlə gözəllik yarışına çıxdığı bir yay səhəri...

Kirsədən, Sarıbabadan əsən sərin meh Yuxarı Gövhər ağa məscidindən ucalan azan sədasını Şuşaya yayır, qalahları sübh namazına səsləyir...

Adəti üzrə lap obaşdan duran Kərim bəy də bu müqəddəs avazın sadaları altında namaza başlayır. Elə bu an "Mehmandarovların imarəti"ni daha bir müqəddəs səh - dünyaya yenidən göz açan bir körpənin çırgıtısı bürüyür...

Kərim bəy Tanrıya etdiyi dualar sırasında eşitdiyi xoş sədanın gətirdiyi sadıqlıq ruhu ilə namazını sonacən qılıb qurtarır. Canamazını büküb kənardakı daş-qaşlı sandıqçanın üzərinə qoyur və aramla qaçıya yönəlir. Və o, dəhlizdə qarışlaşdığı eşikağasından belə bir müjdəli xəbər alır: "Bəy, muştuluğumu verin, bir qızınız oldu..."

Gülümsəyərək əl atıb ağzı qızılı baftallı pul kisəsini çıxaran bəy bir qızıl onluğuna eşikağasının ovcuna basır. Onu da buyurur ki, dərhal qurbanlar kəşilib ehtiyacı olanlara paylanılsın...

O gün Şuşanın yaşıl çəmənlərindən Kərim bəyin öz əlləri ilə dərdiyi bir dəstə gül-çiçək isə ömür-gün yoldaşı Zəringül xanım üçün dünyanın ən qiymətli hədiyyəsi olur...

Ata bu nurlu yay səhərində Tanrının ona lütf etdiyi övlad payına, sonbeşik qızına "istəklili", "sevimli" anlamında bir ismi - Məhbubə adını qoyur...

Hər zaman Allahın, ailəsinin, Qarabağın, xalqın istəklili, sevimli məhbubu olması üçün...

Prezident İlham Əliyevin göstərişi, Mehriban Əliyevanın himayəsi ilə Məhbubə xanımın doğulduğu Mehmandarovlar malikanəsi bərpa olunur, əvvəlki görkəminə qaytarılır

Mehmandarovlarla Qacarların nəvəsi

O, Azərbaycan tarixinə qol-budaqlı ulu çinar əzəməti ilə daxil olan adlı-sanlı bir soydan - Mehmandarovlardandır. Xeyli vətənpərvər və ziyalı azərbaycanlımın yetmişlərlə xalqımızın həyatında müstəsna rol oynadığı nüfuzlu nəslin qızıdır. Elə o, özü də tibb elmində ən uca zirvələrə yüksələrək, ilk azərbaycanlı qadın alimlərdən biri kimi möhtəşəm titula sahib işıqlı bir ziyalı olmağı bacarıb. Azərbaycan xanımlarına xas gözəlliyi, ədəb-ərkanı, kübarlığı, xeyirxahlığı, vətənpərvərliyi, mardanlıqları, mətinliyi ilə görünlərini həfzində dərin iz buraxan, unudulmaz olaraq yaddaşlara köçən respublikanın tanınmış mama-ginekoloqu, tibb elmləri doktoru, professor, Azərbaycanın Əməkdar həkimi - bu gün 120 illik yubileyi qeyd olunan Məhbubə xanım Mehmandarova-Mahmudbəyovadan danışırıq.

1902-ci il iyul ayının 11-də Şuşada Azərbaycanın ilk ali təhsilli həkimi Kərim bəy Mehmandarovun və Bəhmən Mirzə Qacarın qızı Zəringül (Şahbaci) xanımın ailəsində dünyaya göz açıb Məhbubə xanım. Atası Kərim bəy Mehmandarov ömrü boyu xalqın tərəqqisi və rifahı üçün çalışıb-vurmuş vətənpərvər azərbaycanlı idi. 1905-1906-cı illərdə ermənilərin Qarabağda müsəlmanlara qarşı başladığı qırğınların qarşısını almaqda müstəsna xidmətləri olan Kərim bəy "Difai" təşkilatının liderlərindən olmuş, onun Şuşa şöbəsini yaratmışdı. Məhz Kərim bəyin cesur səyləri nəticəsində erməni daşnaklarının döförlər Şuşa əhalisinə qarşı planlaşdırılan qətləmlərin qarşısı alınmış, burunları ovulmuşdu. Kərim bəy həm də böyük xeyriyyəçi idi. Şuşada evində xəstəxana və yetim qalmış uşaqlar üçün məktəb, qiraətxana açmışdı. 1911-ci ildə Şuşada ilk dəfə qızlar məktəbinin açılması da Kərim bəyin təşəbbüsü ilə olmuşdu.

Kərim bəyin dörd oğlu, 5 qızı vardı. O, Peterburqda yaşayarkən Aleksandra Mixaylovna Dolqanovaya ilə evlənməmiş və nikahdan onun Mixail adlı (Mixail Kərim bəy oğlu Mehmandarov-Tuşinski) oğlu olmuşdu. İkinci dəfə isə Şuşada Zəringül xanımla ailə həyatı qurmuş və bu nikahdan da onların 8 övladı dünyaya gəlmişdi: Rəşid bəy, Ədil bəy, Surxay bəy, Zəhra xanım, Turan xanım, Kübrə xanım və Nüşabə xanım. Məhbubə xanım Kərim bəyin kiçik qızı idi.

Məhbubə xanımın mənsub olduğu Mehmandarovlar soyu Kərim bəyə yanaşı, xalqımızın həyatında müstəsna rol oynayan onlarca tanınmış nümayəndələr yetişdirib: hüquqşünas, çar dövründə dövlət qulluqçusu olmuş Sadıq bəy Mehmandarov, Lənkoran şəhərinin reisi Nağı bəy Mehmandarov, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin hərbi naziri Səməd bəy Mehmandarov, SSRİ Tibb Elmləri Akademiyasının həqiqi üzvü Mixail Tuşinski, Böyük Vətən müharibəsində sayısız qəhrəmanlıqlara imza atmış, "Partizan Aliyev" adı ilə tanınan Aliyev Rüstəmbəyovaya və digərləri...

Məhbubə xanımın atası Zəringül xanım isə Foteli şahın nəvəsi, Abbas Mirzənin oğlu Bəhmən Mirzə Qacarın qızı idi. Bir müddət Azərbaycanın hakimi, eyni zamanda İran ordusunun baş komandanı olan Bəhmən Mirzə İran sarayında şahzadə qardaşlar arasında gedən hakimiyyət davası nəticəsində həyatını və ailəsini xilas etmək məqsədilə İranın siyasi həyatında iştirakdan əl çəkərək ailəsi, yaxın əhatəsi ilə birlikdə Şuşaya gəlib məskunlaşmışdı. Bəhmən Mirzə Rusiyanın ən yaxşı imtiyazlı məktəblərində oğlanlarına və nəvələrinə Avropa təhsili vermişdi. I Dünya müharibəsi ətrafında onları arasında ali general,

Şuşanın Məhbubəsi

bir neçə müxtəlif dərəcəli yüksək cünlü zabit çıxıb. Bəhmən Mirzə Azərbaycan tarixinə dair kitablar, müxtəlif həcmli əsərlər yazıb, əlyazmalar şəklində tarixi sanballı irs qoyub. Sonradan tale Məhbubə xanımın həyatını Azərbaycan tarixində özünəməxsus ad-sənə qoyan daha bir soylu nəsilə çarpazlaşdırır. Məhbubə xanım Azərbaycanın ilk maarifçilərindən olan Həbib bəy Mahmudbəyovanın ocağına gəlin olmuş, görkəmli ictimai xadim Şamil bəy Mahmudbəyovla ailə həyatı qurmuşdu.

Elmira adı verdikləri gözəl bir qız övladları dünyaya gəlmişdi. Qoşa çıxıqların sevgi dolu bu ömür yolunda bəxtvərliklə irəliləmişdilər. Amma təəsüflü ki, həmin dövrdə Azərbaycan tütün edən amansız repressiya burulğanına düşən nakam taleli gənclər olmaqdan da yaxa qurtara bilməmişdilər. Amma bunlar çox sonralar olmuşdu... Hələlik, balaca Məhbubə Şuşada sevincli günlər yaşayır, atası kimi hakim olmaq üçün cidd-cəhdlə elmin sirlərini öyrənməyə çalışırdı...

Müsəlman şagirdlərini bu şuşalı qız təmsil edirdi

Mütərəqqi fikirli Kərim bəy oğul övladları ilə yanaşı, qız övladlarının təhsil almasına böyük önəm verirdi. Buna görə də o, Məhbubə xanıma 1911-ci ildə Şuşada açılan ilk rus-tatar qız məktəbinə qoymuşdu. İbtidai təhsilini Şuşada bitirən Məhbubə xanım 1914-cü ildən etibarən təhsilini Bakıda davam etdirmişdi. O, hər zaman yüksək savad və biliyi ilə seçilir, eyni zamanda ictimai-mədəni fəallığı ilə də diqqət çəkirdi, öz məktəbində və qızların oxuduğu digər məktəblərdə müxtəlif tədbirlərin təşkilatçısı olurdu.

Bu yazıda tədqiqatlarından istifadə ediyimiz araşdırmaçı-jurnalist Vasif Quliyev "Mehmandarovlar" kitabında yazır ki, heç də təsadüfi deyildir ki, 1917-ci il may ayının 5-6-da Qafqazın hər yerindən gəlmiş əlli beş oğlan və qızın toplaşdığı Ümumqafqaz müsəlman tələbələrindən birinci ali məclisinin Bakının və ətraf kəndlərin müsəlman şagirdlərini bu şuşalı qız təmsil edirdi.

Orta məktəbi müvəffəqiyyətlə bitirən Məhbubə xanım 1919-cu il noyabrın 1-dən Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Kabineti katibliyində birinci dərəcəli dəftərxana xidməti vəzifəsində qəbul edilirdi. Lakin bu vəzifədə cəmi bir neçə ay işləyərək Həmin dövrdə respublikada yaranmış ictimai-siyasi vəziyyətlə əlaqədar Şuşaya qaçırdı. O, burada müəllim kadrları hazırlamaq üçün Azərbaycan dilində üç aylıq pedaqoji kursu bitirib müəllimlik hüququ qazanmış. Məhbubə xanım Şuşada da fəal şəkildə qızların, qadınların arasında maarifçilik ideyalarının təbliği istiqamətində durmadan çalışır. Həttə gənc qızları başına yığıb "Maarif ocağı" adlı qadınlar klubu da yaradır.

Ən böyük arzusu həkim olmaq idi

1922-ci ildə Şamil bəy Mahmudbəyovla ailə quran Məhbubə xanım Bakıda yaşamağa başlayır. Bu səhərdə də gecə-gündüz ictimai fəaliyyətlə məşğul olur, eyni zamanda təhsilini davam etdirib ali pedaqoji institutun məzunluğunu alır.

Lakin onun ən böyük arzusu atası kimi həkim olmaq idi. Buna görə də

Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsinə qəbul olur. 1929-cu ildə həkimlik diplomu alan Məhbubə xanım Tibb İnstitutunun mamalıq-ginekologiya klinikasında ordinator saxlanılır, daha sonra kafedranın birinci assistenti vəzifəsinə keçirilir. Mövzu götürüb dissertasiya üzərində çalışmağa başlayır.

1935-ci ildə elmi işini müdafiə edərək ilk azərbaycanlı qadın alimlərdən biri kimi tanınmağa başlayır. Həmin dövrdə Tibb İnstitutunun Mamalıq və ginekologiya kafedrasının dosenti olan Məhbubə xanım Bakının orta tibb məktəblərində dərs deyir, tələbələr qarşısında Azərbaycan və rus dillərində ginekologiyaya aid müəllimlik oxuyur.

Repressiyanın məhv etdiyi gənc ömürlər

Məhbubə xanım işində, elm yolunda uğurla irəliləyəndə, təəsüflü ki, şəxsi həyatında bu müvəffəqiyyət onun müşayiət etmir. 1936-cı il həyatlarına qara kabus kimi daxil olur və gənclərin həyatını məhv edir. Birinin - Şamil bəyin ömrü yarıda zülmətə bürünür, Məhbubə xanım isə gənc yaşında həyatdan aldığı ağır zərbənin sarsıntısından bir daha özüne gələ bilmir, yeganə təsəllisi övladları Elmira-nı hər ikisinin arzuladığı kimi böyüdüb, boya-başa çatdırmaq olur.

1898-ci ildə Bakıda doğulmuşdu Şamil bəy Mahmudbəyov. 1915-ci ildə Bakı Realni Məktəbini bitirmiş, 1916-cı ildə Kiyev şəhərində Politexnik İnstitutuna daxil olmuşdu. Lakin Birinci Dünya müharibəsi illərində gizli partiya fəaliyyəti və səhətinəki problemlər səbəbindən institutu qurtara bilməmiş, 1919-cu ildə Bakıya qaçmışdı. Azərbaycan sənət hakimiyyəti qurulduğu ilk gündən bolşevik dostosuna qoşulan və Bakıda işləyən Şamil bəy Azərbaycan İnqilab Komitəsinin sədri N.Norimanoğlu-nun katibi olub. Sonralar o, Şuşa İcraiyyə Komitəsinin sədri, Qarabağ və Zəngəzurun fəvqəladə komissarının müavini, Naxçıvan daxili işlər xalq komissarı, Naxçıvan SSR-in Xalq Komissarları Şurasının sədrinin müavini və sədri, Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin işlər müdiri olub.

1924-1928-ci illərdə "Azərbaycan Dövlət Kinosu"nun rəhbəri, 1931-ci ilə kimi Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun tədris bölməsinin prorektoru vəzifələrində çalışıb. O, 1930-cu illərin əvvəllərində Moskvada Qırmızı Professorlar İnstitutunda oxuyub, Qorki şəhərində Marksizm-Leninizm İnstitutunda siyasi təhsilini davam etdirib. Lakin 1936-cı ilin fevral ayında Şamil bəy də aralarında olmaqla Qorki filialının kollektivini "antisovet təbliğatçıları" adı altında həbs edirlər. Təs-

süf ki, Şamil bəyin sonrakı taleyindən bir daha məlumat almaq mümkün olmur. Azərbaycanın görkəmli ictimai xadimi Şamil bəy Mahmudbəyova 30 aprel 1957-ci ildə bəraət verilir.

Nigarançılığı Elmira adını

Həyat yoldaşının həbsi ilə sarsılan Məhbubə xanım onun xilas edilməsi üçün çox çalışır. Həttə Şamil bəyin arxasınca Qorkiyə kimi gedib çıxır və onun işinə yenidən baxılması üçün sayısız-hesabsız müraciətlər edir. Lakin hər dəfəsində rədd cavabları alır və kəpənək geri qayıtmağa məcbur olur...

Məhbubə xanımın öz həyatı da təhlükədən uzaq deyildi. Artıq o da "xalq düşməni"nin arvadı kimi "topun qabağı"nda idi və hər an sürgünə göndəriləcəyi ilə bağlı təhdidlər alırdı.

13 yaşlı qızı Elmira ilə birgə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin binasının foyesində oturub birinci katib Mircafer Bağirovun rəsmi qəbuluna gedən qardaşı akademik Mixail Tuşinskiyi gözlədiyi müddət isə ömründən ömür almışdı bu gənc qadın... Xeyr, hər zaman haqq-ədalətli tərəfində olan, millətinin təəssüblü çəkən, zəmanənin bu çətin dövründə də qorxub-cəkinmədən fikirlərini açıq izhar edən Məhbubə xanım öz canı üçün əsla qorxmurdu...

Nigarançılığı qızı Elmira sarıdan idi. Buna görə də qardaşı Mixail Mircafer Bağirovun kabinetindən güllər üzlə çıxması simasında ömürlük kök salmış qon kolğəsinin bir anlıq çəkilməsinə səbəb olmuşdu. Repressiyanın dəmir mənşəsində özilməkdən yaxa qurtardıklarını anlamışdı...

Sonra isə... Bu motanotli Azərbaycan qadını bütün həyatını sənətinə və övladına həsr edir. Peşəsinə uğurla irəliləyərək respublikanın Əməkdar həkimi adına layiq görülür, professor elmi rütbəsinə də yüksəlir. Tibb İnstitutunun II Mamalıq və Ginekologiya kafedrasının müdiri vəzifəsinə seçilir, 1968-ci ildən respublikanın mama-ginekoloqları cəmiyyətinə rəhbərlik edir, bir il sonra isə Ümumittifaq Mama-Ginekoloqları Cəmiyyəti İdarə Heyətinə üzv seçilir. Tədqiqatı əsasən qadın, ana və uşağın sağlamlığının qorunması probleminə həsr edir. "Ürək-damar sistemi xəstəlikləri zamanı hamiləlik və doğuş" monoqrafiyası böyük elmi-praktiki əhəmiyyət daşıyır.

Ömrünün yarıdan çoxunu həkimliklə, pedaqoji fəaliyyətlə həsr edən Məhbubə xanımın əməyi yüksək qiymətləndirilir. "Böyük Vətən müharibəsində şərəfli əməyə görə", "Lenin" yubiley medalları, "Səhiyyə əlaçısı" döş nişanı və Azərbaycan SSR Ali Sovetinin, Azərbaycan SSR Səhiyyə Nazirliyinin fəxri fərmanları ilə təltif edilir.

Məhbubə xanım qızı Elmira-nı da vətən üçün layiqli insan kimi böyütdür, o da Tibb İnstitutunu bitirir, elmlər namizədi alimlik dərəcəsi alır. İxtisasca kardioloq olan Elmira xanım Tibb İnstitutunun dosenti olub. İqtisad elmləri namizədi, mesul vəzifələrdə çalışmış Əziz Əzizovla ailə həyatı qurur. İki oğul övladı olur. Elmira xanımın iki nəvəsi - Məhbubə və Şamil isə ulu nəvə və babalarının şanlı adlarını ləyaqətlə daşıyırlar.

Məhbubə xanımın adını daşımaq şərəfi

Ulu nəvəsi haqqında qürurla danışan nəvəsi Məhbubə xanım özü də

sələfinin layiqli davamçısıdır. Hazırda həkim, həm də elmi işçi kimi Azərbaycan Tibb Universitetinin II Mamalıq-Ginekologiya kafedrasında çalışır. Gənc dosentin ulu nəvəsi Məhbubə xanım da vaxtilə məhz bu kafedrada çalışıb.

Deyir ki, üzünü görməyə də, həmişə atasından, nənəsindən ulu nənəsinin necə xeyirxah, zadəgan, savadlı qadın olması haqqında eşidib: "Məhbubə xanımın hər zaman öz həyat prinsipləri olub və bu prinsiplərin öhdünə xeyirxahlıq gəlib. O, həmişə insanlara yardım etməyi, ol tutmağı sevmişdir. Tibb Universitetində oxuduğu müddətdə və hazırda işlədiyim kafedrada nənəmin iş yoldaşları, dissertantları, aspirantları ilə rastlaşaram. Hər biri Məhbubə xanımla bağlı işıqlı xatirələrini sevinclə, minnətdarlıqla bölüşürlər. Həmişə nənəmin insanlara maarifləndirməyə çalışdığını, elmlə məşğul olan gəncləri ruhlandırıldığını, daim onlara dəstək olduğunu söyləyirlər".

"Bəla ziyalı, xeyirxah bir qadın adı daşımaq həm böyük şərəf, həm də böyük məsuliyyətdir" söyləyən nəvə Məhbubə xanım vurğulayır ki, ulu nənəsinin qalan kitabları, əlyazmaları və rəşadətli, şəkillərə baxdıqca onu özünü daha yaxın hiss edir: "Ümumiyyətlə, ta uşaqlıqdan Məhbubə xanıma bənzəyib ona layiqli bir notecə olmağımı arzulayırdım və indi də çalışıram ki, elə bu cür də olsun. Düşünürəm ki, mənə bu sənətə vəziyyətlə, həkim olmağa, elmi işlə məşğul olmağa da məhz bu hisslər yönəlmiş".

O qeyd edir ki, Məhbubə xanım hər yay Şuşaya gedər, həmkarlarını, aspirantlarını da Qarabağın bu səfəli yurtda dincəlmək üçün qonaq dəvət edirmiş: "Vaxtilə nənəmin qonağı olan həmin insanlar mənə Şuşada olduqları zaman çəkdirdikləri fotoları göstərirdilər. Ümumiyyətlə, həmişə ailə albomlarımızda Məhbubə xanımın Şuşada olan şəkillərinə baxırdım və arzulayırdım ki, Şuşada olmaq, onun küçələrini görmək, "Mehmandarovlar malikanəsi"ni görmək mənə də qismət olsun. Şükür ki, hər bir azərbaycanlının ürəyinin arzusu olan bu müqəddəs məqama çatmışıq. Artıq Qarabağımızın incisi, qürur mənbəyimiz Şuşa azaddır. İndi ulu babam Kərim bəyin, ulu nənəm Məhbubə xanımın və onların təmsalında dünyada köçmüş bütün şuşalıların nigaran ruhları da şaddır..."

Mehmandarovlar malikanəsinin Şuşada bərpa edilən ilk tarixi-memariq obyektlərinin sırasında salınması bizim üçün ayrıca bir qürur, fəxarətdir. Prezident İlham Əliyevin göstərişi, Mehriban xanım Əliyevanın himayəsi ilə baba evimiz Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa olunur, əvvəlki görkəminə qaytarılır. Ailəmizin, nəslimizin öz ilham Əliyevə, Mehriban xanıma minnətdarlığı sonsuzdur, əbədidir".

Şöhrətli nəslinin şanına şan qatdı

Bu, Məhbubə xanım Mehmandarova-Mahmudbəyovanın hər anına bir ömür sığdırdığı yaşam hekayəsi idi. Görkəmli alim 74 illik ömür yolunda nələr yaşamışdı ki... O, ta gənc yaşlarından həyatını xalqın rifahına, onun maariflənməsinə, sağlamlığının keyfiyyətinə dərəcəli həsr etmişdi. Hər zaman vətənpərvərliyi ilə seçilmiş, ölkənin ən çətin məqamlarında belə insanlarımızın xoşbəxtliyi naminə doğru bildiyi yolla getməkdən cəkinməmişdi. Gənc ömür-gün yoldaşının itkinsizliyi ağır-acısını yaşasa da, bu əzmlər qadın sınımmış, bütün çətinliklərə sinə gərəkək həm övladını layiqli vətəndaş kimi böyütmüş, həm də seçdiyi peşədə, elm yolunda öz sözünü deməyi bacarmışdı.

Bəlkə də bir çoxlarımız düşüncəli ki, Məhbubə xanımın əldə etdiyi bütün bu uğurları arxasında həm də mənsub olduğu soy-kökün nüfuzu da rol oynayıb. Səməd əksinə, bir çox hallarda Mehmandarovlar-Mahmudbəyovlar soyadına mənsubluğu o zaman qəddar rejimləri tərəfindən Məhbubə xanıma çətinliklər yaşatmış, maneələr yaratmışdı...

Bəli, bu şuşalı qız uğur yolunu özü müəyyənləşdirmiş, zirvələrə uzanan yolda öz izi, öz imzası olmuşdu. Əldə etdiyi şöhrətli ilə də qədim, köklü və qəhrəman nəslinin şanına şan qatmışdı... İlk azərbaycanlı qadın alimlərdən biri kimi möhtəşəm titula sahib Məhbubə xanım Mehmandarova-Mahmudbəyovaya kimi...

YasəməN MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Tarixi öz yaradıcılığında əks etdirən heykəltaras

...Yalnız Azərbaycan deyil, bütün Şərqi ilk qadın heykəltarası Zivər Məmmədova emalatxanasında əsər üzərində işləyirdi. Balaca oğlu da yanındaydı. Uşaq öz ələmindəydi. Rəngli plastilindən müxtəlif fiqurlar düzəltdirdi. Hələ ki öz oyuncaqlarını hazırlayırdı.

İllər keçəcək, Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi (1962), Azərbaycan SSR Xalq rəssamı (1973), SSRİ Rəssamlıq Akademiyasının müxbir üzvü (1975), professor (1977), SSRİ Dövlət Mükafatı laureatı (1978), Azərbaycan Rəssamlar İttifaqı İdarə Heyətinin sədri (1970-1972), Rusiya Rəssamlıq Akademiyasının müxbir üzvü olacaq. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fəxri fərmanına (1977), Azərbaycan SSR Dövlət Mükafatına (1982) layiq görülmək, "Şərəf nişanı" (1959), "Xalqlar dostluğu" və "Səhrət" (2002) ordenləri, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu (2017) ilə təltif ediləcəkdir.

Gələcəkdə gözəl sənətkar olacağına inam oyanan uşaq

Tokay Məmmədov 1927-ci il iyulun 18-də Bakıda dünyaya gəlirdi. Atası Həbib Məmmədov N.E.Bauman adına Moskva Texniki Universitetini bitirmişdi, texniki elmlər namizədi idi. Ancaq anası Zivər Məmmədovanın heykəltarası olması onun sənət seçiminə müəyyən təsir etmişdi. Kiçik yaşlarından Zivər xanımla emalatxanaya gedən Tokay Məmmədov heykəltaraslıqda ilk dərslərini də anasından aldı. Tokay Məmmədovu hər zaman doğru istiqamətləndirənlərdən biri də anasının həmkarı Pyotr Sabsay oldu. Sonralar Sabsay bildirdi: "Tokay uşaqlıqdan heykəltaraslıq sənəti ilə maraqlandı, bu uşağın gələcəkdə gözəl sənətkar olacağına şübhəm belə qalmamışdı".

Böyük Vətən müharibəsi illərində Tokay Məmmədov yeniyetmə idi. Müharibənin ağır illərində o, arzularını gerçəkləşdirmək yolunda ilk addımlarını atdı. 1942-ci ildə yeddiinci sinfi bitirib sənətlərini Bakı Rəssamlıq Məktəbinə verdi. Həmin təhsil ocağında tanınmış heykəltaraslar Fuad Əbdürrəhmanov, Cəlal Qarayağdı, Pyotr Sabsay fəaliyyət göstərirdilər. Tokay Məmmədov Bakı Rəssamlıq Məktəbi nəzdində yeni yaradılmış heykəltaraslıq sinfində Fuad Əbdürrəhmanovdan dərs almağa başladı. Müəllimindən dünyaya klassik incəsənətinin mütərəqqi ənənələrini öyrəndi.

Əziz Əzimzadə adına Bakı Rəssamlıq Məktəbinin üçüncü kursunu 1945-ci ildə bitirən Tokay Məmmədov Leningrad (indiki Sankt-Peterburq) şəhərinə yollandı. İ.E.Repin adına Leningrad Boykarlıq, Heykəltaraslıq və Memarlıq İnstitutunun Heykəltaraslıq fakültəsinə daxil oldu. İnstitutda görkəmli sənətkarlar V.Senaytski, A.Matveyev və M.Kerezindən aldığı dərslər onun heykəltaraslıqda biliklərini daha da dərinləşdirdi. 1947-ci ildə tolobo Tokay Məmmədov uşaqlıq illərindən tanıdığı Azərbaycan xalçaçı rəssamı Lətif Korimovun portretini hazırladı. Bu əsər gənc heykəltarasın ilk uğuru sayıldı.

İstedadlı heykəltaras, bacarıqlı pedaqog

Leningrad Boykarlıq, Heykəltaraslıq və Memarlıq İnstitutunda diplom işi "26 Bakı Komissarları"na həsr edilmiş əsər oldu. Diplom işinin müdafiəsində ona dərs demiş pedaqoqlarla yanaşı, Azərbaycan sənətşünası Mürsəl Nəcəfov da iştirak etdi. Tokay Məmmədov 1951-ci ildə ali təhsilini başa vurdu. Leningrad qalib, heykəltaras kimi fəaliyyət göstərdi. Leningrad Rəssamlar İttifaqına üzv qəbul olundu.

Bakıda döndükdən sonra Əziz Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbində pedaqoji fəaliyyətlə başlayan Tokay Məmmədov həm rəsm, həm də heykəltaraslıqdan dərs dedi. Tələbələrə heykəltaraslıq sənətinin inceliklərini öyrətdi. Heykəltaraslıq fəaliyyətini də uğurla davam etdirdi. Bir sıra sair, alim, dövlət xadimi və sadə əmək adamları, eləcə də öz sənət dostlarının büst portretlərini ustalıqla hazırladı.

Müəllimi Fuad Əbdürrəhmanov "Nizami" heykəlini yaratmışdı. Tokay Məmmədov da hələ Rəssamlıq Məktəbində oxuduğu illərdə dünyəşöhrətli Azərbaycan şairi Nizami Gəncəviyə əsər həsr etmək arzusunda idi. O, ilk dəfə 1953-cü ildə ağacdan şairin təsvirini yondu. Heykəltarasın uğurlu əsərlərindən biri olan "Nizami Gəncəvi" portreti 1955-ci ildə Varşavada Gənclərin Beynəlxalq Ümumdünya Sərgisində nümayiş olundu. Əsər şairin adını daşıyan Ədəbiyyat Muzeyində qorunub saxlanılır və nümayiş etdirilir.

Azərbaycan heykəltaraslığında ilk dəfə ağac materialından istifadə edən Tokay Məmmədov bu istiqamətdə də yaradıcılığını uğurla davam etdirdi. O, ayın-ayın illərdə ağac materialından şair, dövlət xadimi və sadə əmək adamlarının portretlərini hazırladı. "Səməd Vurğun", "Xalq rəssamı Qəzənfər Xəlilov", dövlət xadimi, həkim və yazıçı "Noriman Norimanov", uzunömürlü azərbaycanlı "Şirli Müslimov" və başqa portretləri bu qəbildəndir.

Tokay Məmmədov marmər, tunc, gips materiallardan da yüzlərlə portret yaratdı. Heykəltarasın portretlər qalereyasında daha bostək "Üzeyir Hacıbəyov", Xalq rəssamı "Rüstəm Mustafayev", qadın rəssam "Vəcihə Səmədova", yazıçı "Süleyman Rəhimov", polyak bostək "Frederik Şopen" və Avstriya bostəkəri "V.A.Motsart" büst portretləri də var. Tokay Məmmədov daha şair Məhəmməd Füzulinin abidəsinə heykəltaras Ömər Eldarova barabər işləyib.

Heykəltarasın yaratdığı heykəllər müxtəlif ünvanlarda ucaldı. Onun müəllifi olduğu Üzeyir bəy Hacıbəylinin heykəli 1960-cü ildə konservatoriya binası qarşısında qoyuldu. Bakı şəhərində 1976-cı ildə ucaldırılan sovet dövrünün ən məşhur qəhrəmanlarından biri olan Məşədi Əzizbəyovun monumental heykəlinin müəllifi də Tokay Məmmədov idi. Müəllif "Məşədi Əzizbəyov" abidəsinə görə 1978-ci ildə SSRİ Dövlət Mükafatına layiq görüldü...

Tokay Məmmədov bir neçə qəbirüstü abidənin də müəllifidir. O, 1956-cı ildə Şuşa şəhərində musiqiçi ailə, xəttat və rəssam Mir Möhsün Nəvvabın qəbirüstü abidəsini hazırladı. Azərbaycan ilk peşəkar vokal sənətinin banisi, SSRİ Xalq artisti, professor Bülbülün qəbirüstü abidəsinin müəllifi də Tokay Məmmədovdur.

O, hələ gənclik illərindən istedadlı hər kəs tərəfindən etiraf olunan, dövlət səviyyəsində təqdir edilən, dəyərləndirilən heykəltaras idi. Bütün əsərləri uğur qazanmış, tanınmış sənətkarlar onlar haqqında heyranlıqla danışmışdılar.

"Xalq qəhrəmanı Koroglu" abidəsi qocaman heykəltarasın son işi oldu. Yaradığı sayısız-hesabsız heykəltaraslıq nümunələri ilə Azərbaycan incəsənətinə böyük töhfələr vermiş Tokay Məmmədov 2018-ci il mayın 2-də vəfat etdi. Heykəltaraslıq sənətinin inkişafında misilsiz xidmətləri ilə yaddaşlarda əbədli qaldı.

Zəhra FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Tarixin izi ilə

"Yanardağ"ın möcüzələri turistləri heyran edir

Səhərdir... "Yanardağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğundadır. Göyün üzü al qırmızı rəngə boyanıb. Dağların arxasından oğrun-oğrun boylanmış günəş şüaları ilə göz-gözü, əl-ələ verib nöyisə gizləyir. Bura göylə yerin birləşdiyi möcüzəvi bir məkana bənzəyir. Arabir yaxınlıqdakı yoldan keçən maşınların səsi sakitliyi pozsa da, yovşan çiçəyinin məstədicisi qoxusu adamın ruhunu sakitləşdirir.

Çox gözəlməli olmur. Parkinqdə bir minibus dayanır. Gələnlər qoruğun öməkdaşlarıdır. Qızlardan biri bizə yaxınlaşıb kimliyimizlə maraqlanıb, gəlişimizin məqsədini soruşur. Tanış oluruq. "Yanardağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğunun Baş fond mühafizəçisi Günay Rzayeva məmnuniyyətlə bizə bələdçilik etməyi öz öhdəsinə götürür.

Bir azdan insan ölündən törənmək olmayacaq. Bura haralardan gəlmirlər ki? Hindistandan, Pakistandan, Maldiv adalarından, Türkiyədən, Bolqarıstan, Çindən... Bir sözlə, dünyanın müxtəlif yerlərindən gündə yüzlərlə soyah ziyarətə gəlir. Turistlərin rahatlığı üçün hər cür şərait yaradılıb, müəssisələr qurulmuşdur.

İş vaxtı başlanar-başlanmaz, qoruğun ərazisi insanlarla dolub-boşalır. Gələnlər dəstə-dəstə olub alon hissəyə enib, şəkillər çəkdirirlər. Bəziləri də dualar edib, niyyət tuturlar. Allah hər kəsin xoşnəramlı duasını qəbul etsin.

Tarixə səyahət

"Yanardağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğu Abşeron rayonunun Məmmədli kəndinin ərazisində yerləşir. Qoruğun ən qiymətli incisi əl Yanardağın özüdür. Qərribən 14 metr uzunluğunda bir zolaqda torpağın dərəcəli təbəqələrdən gedən tektonik proseslər nəticəsində bərk sükurlarda əmələ gələn çatlardan sızan təbii qazın alınması bir təbii hadisə kimi Yanardağın yaranmasına səbəb olub. Bunun nə vaxtdan alovlandığını bilən yoxdur. Bu haqda ilk yazılı mənbə eramızın V əsrinə təsadüf edir. Bizans alimi Panyili Prisk Qafqaz Albaniyasından bəhs edərkən Xəzər dənizi sahillərində sualtı qayalardan qalxaraq gəc-gündüz yanan alovlardan bəhs edir. Bundan başqa, dənizdən Bakı sahillərinə yaxınlaşan soyahlar uzaqdan gəc-gündüz alovlanan dağları, qayaları, hətta suları gördüklərini nəql edirlər.

X əsr ərəb alimi Əl-Məsudi "Qızıl yuyulan yer və cəvahirat mədənləri" əsərində, coğrafiyaşünas Əbu Dulf əl Yənbüi özünün risalələrində, Əl Fərisi-Əl İstəxdir "Yollar və məmləkətlər haqqında kitab" əsərində bu ərazilərdəki yanar torpaqlar haqqında geniş məlumatlar vermişlər. Bakı, bütövlükdə Abşeron yarımadası, bu ərazidəki zəngin neft və qaz yataqları, demək olar ki, IX-XII əsr ərəb alimləri və soyahların diqqət mərkəzində olmuşdur.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, "Yanardağ" 2007-ci ildə Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğu elan edilmişdir. 2017-ci il dekabrın 29-da dövlət başçısının qoruğa səfərindən sonra burada hər şey kökündən dəyişib.

Aparılan yenidənqurma işləri çərçivəsində ümumi sahəsi 27,52 hektar olan qoruğun ərazisində qısa bir zamanda 3 tematik zonadan ibarət muzey, açıq havada konsertlər üçün nəzərdə tutulan 500 nəfərlik amfiteatr, sənətkar emalatxanaları və mağazalar, yerli sənətkarlar tərəfindən keramika, şüşə, taxta və parça kimi təbii materiallardan hazırlanan sənətkarların satış məntəqəsi, parkinq turistlərin ixtiyarına verilib. Qoruğun ərazisində yerli əhali tərəfindən istifadə edilmiş qədim daşlar və sənətkarlıq nümunələrinin, qaval daşının nümayiş etdirildiyi açıq

hava muzeyi, yerli gənc rəssamların əsərlərinin nümayiş olunduğu kafe, əyləncə zonası, uşaqlar üçün oyun meydançası yaradılıb. Fiziki məhdudiyyətli şəxslərin Yanardağ alovunun ətrafına enməsi üçün xüsusi yol çəkilib. Qoruğun tərkibində Yanardağ - əbədiyaşar əl təbii abidəsi ilə yanaşı, digər mədəni-mədəni irs nümunələri və təbii abidələri də var. Bu abidələrə "Qurd yuvası" adlanan ilkin ibtidai icma dövrünə aid mağaralar, çoxşəkilli tarixi malik və qədim sanduqçularla zəngin iki qəbiristanlıq, müalicəvi kükkürlü su bulaqları, hətə də aktiv fəaliyyətdə olan Qırməki palçıq vulkanı, Əlidaşı piri, Karadaşı iri təbii qaya daşları, Qırməki vadisi və qədim kurqan və sairə aiddir.

Qırməki vadisi

Qırməki vadisi Məmmədli-Digah şose yolunun sol tərəfində, "Yanardağ"ın cənub-şərq hissəsində, dağın arxasında yerləşir. Vadinin uzunluğu 5 kilometrə qədər, eni 400-500 metrə qədər bir sahəni əhatə edir. Vadi neftli-qazlı yataqların Yer səthinə həddən artıq yaxın olması və bəzi yataqlardakı neft və qaz tərkibli mayenin təbii yollarla yer səthinə çıxaraq kütləvi axın əmələ gətirməsi nəticədə yumşaq süxurlu ərazilərin minilliklər ərzində yuyulması sayəsində əmələ gəlmişdir. Vadiyə aparılan tədqiqatlar nəticəsində müəyyən olunmuşdur ki, burada zəngin bitum yataqlarının mövcudluğu məhz belə axınlarla bilavasitə bağlı olmuşdur. Belə ki, ərazidən keçən bu axın zaman keçdikcə özü də zəngin və enli bir dərə yaratmaqla yanaşı, həm də sonralar çöküntü halında həmin dərə boyunca yığılıb qalmışdır. Bu da yerli əhali tərəfindən dərənin Qırməki (Qırməki - yəni "qırməki") dərəsi kimi adlandırılması ilə nəticələnmişdir.

Turistlərin daha çox üz tutduqları yerlərdən biri də qoruğun ərazisindəki

Qırməki vadisində yerləşən Qurd yuvasıdır. Mağara giriş və çıxışlardan ibarət abidədir. Abşeronun qədim yaşayış məskəni olduğuna nəzərə alsaq, bu mağarada ibtidai insanların yaşadığı təxmin edilir.

Kükürlü su çeşməsi

Azərbaycanın bir çox rayonlarında rast gəlinən kükkürlü su çeşməsi Yanardağın cənubunda olan təponin on gündür nöqtəsində, Məmmədli kəndindən Digah kəndinə gedən yolun sol tərəfində yerləşir.

Çeşmənin müəyyən fasilələrdə aktivləşməsi nəticəsində ondan ayrılan su kütləsi uzun illər ərzində ərazidə dərən və enli yarığın əmələ gəlməsinə səbəb olmuşdur. Kükkürlü su çeşməsinin bir çox faydalı xüsusiyyətləri

var. Bir çox kimyəvi elementləri özündə cəmləşdirən bu çeşmə bəzi xəstəliklər üçün faydalı müalicə vasitəsi hesab edilir. Ondan periferik və mərkəzi sinir sistemi, mədə-bağırsaq, dəri xəstəlikləri, kosmetologiya və s. sahələrdə geniş istifadə oluna bilər. Çeşmənin suyu yod, bor, kükürd, brom və bir sıra qiymətli minerallarla zəngindir ki, bunlardan da kimyəvi laboratoriyalarda bir çox analizlərin aparılması zamanı geniş şəkildə istifadə etmək olar.

Dəyərlərdən gələn işıq

Lahic misgərlik sənəti

Lahic ölkəmizin şimalında, Böyük Qafqaz sıra dağlarının cənub yamacında, Girdmançay çayının sahilində yerləşən Qəsəbə dövlət tərofindən qorunan qədim şəhər və memarlıq sənəti abidəsi hesab edilir. 1980-ci ildə "Lahic" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu yaradılıb. Lahic lap qədim zamanlardan həm də Azərbaycanda misgərliyin mərkəzlərindən biri hesab edilir.

Daha davamlı, sınımayan mis qablar

Ölkəmizdə misgərlik çox erkən dövrlərdə yaranıb və inkişaf etməyə başlamışdır. Araşdırıcılar Azərbaycanın ərazilərində aşkarlanan ilk mis əşyaların tarixinin Encolit dövrünə aid olduğunu təsdiqləyiblər. Məlumatla görə, eramızdan əvvəl VI minillikdə mis əldə olunduqdan sonra ondan müxtəlif məmulatlar hazırlayıblar. Zaman keçdikcə misgərlik sənəti kimi təşəkkül tapıb, mis qab-qacaq istehsalı genişlənib. Orta əsrlərdə Azərbaycanın Gəncə, Naxçıvan, Şamaxı, Bakı, Bərdə, Beyləqan, Salyan, Şuşa, Şəki, Daşkəsən, Balakən, Lahic (İsmayilli) və digər yerləri misgərlik sənəti mərkəzlərinə çevrilib.

Tədqiqatçılar qədimdə Azərbaycan əhalisinin məişətində mis məmulatın geniş yayılmasını onun həyat tərzi ilə əlaqələndiriblər. Əsasən heyvandarlıqla məşğul olan, yarımkəçəri həyat sürən əhali üçün davamlı, sınımayan, eyni zamanda nisbətən ucuz başa gələn mis qablar işlənmək daha əlverişli idi. Ancaq tarixi mənbələr misdən hazırlanan qab-qacağın əhalinin bütün sosial təbəqələrinin məişətində geniş yayıldığını təsdiq edir.

Ağqoyunlu hökmdarı Uzun Həsənin sarayında hər gün hökmdarın ətrafındakı təxminən 400 nəfərə mis qablarla yemək verilib. 1474-cü ildə həmin sarayda olan venesiyalı soyah Kontarın bunu yazıb.

XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan misgərlərinin hazırladıqları, sərğilərdə nümayiş olunan məmulatları yüksək qiymətləndirilib, mükaftalara layiq görülüb. Araşdırıcıların məlumatlarına görə, sənətkarların misdən hazırladıqları əşyaların üzərinə öz imzalarını həkk etmələri nəticəsində əsl müəlliflərin kimliyini unudmaq mümkünsüz olub. Dünya muzeylərində saxlanan Azərbaycan mədəniyyətinin bənzərsiz nümunələrini başqa xalqların nümayəndələri öz adlarına çıxara bilməyiblər.

Azərbaycan misgərlik sənətinin mərkəzlərindən biri

Lahic XIX əsrdən başlayaraq misgərliyin əsas mərkəzi olub. Yerli ustalar misdən güyüm, qazan, çıraq, dolça, satıl, sərnic, teşt, məcməi, sini, aşşuzən, kəfkir, kasa və başqa əşyalar hazırlayıb, onları müxtəlif naxışlarla bəzəyiblər. Yalnız Azərbaycanda deyil, Orta Asiya, Dağıstan, Gürcüstan, İrand, Türkiyə və digər yerlərdə aparılan bu əşyalar vasitəsilə Lahic ənənəvi xalq sənəti olan misgərliyin məkanı kimi məşhurlaşmışdır. XIX əsrin ortalarında Lahicdə 190-a yaxın mis karxanası olub.

Bütün Şərqi misgərlərinin düzəldikləri məmulatlar əl-əl gəzib. Usta Nəcəfqulunun hazırladığı samovarlar 1717-1718-ci illərdə baha qiymətə satılıb. Usta Məmməd Qədiri 1850-ci ildə Cənubi Qafqaz diyarının əsərləri sərğisində "Mis qaba görə" pul mükaftası verilib.

XIX əsrin sonunda Cənubi Qafqazın kəstər sənətkarlarının tədqiqatçısı olan A.S.Piralov qeyd edib: "Mis qablardan istifadə adətində təsadüfi ol-

mayan xüsusiyyətdir, yalnız son dərəcə ehtiyac mis qabı gil qaba əvəz etməyə məcbur edir. Uzun illərin təcrübəsi və empirik biliklərə əsaslanaraq demək olar ki, mis qabların digər növ qablardan üstünlüyü o dövr üçün danılmaz idi. Gil və şüşə qablara nisbətən mis qablar sınımaya daha davamlı olmuşlar".

XX əsrin əvvəllərindən Rusiyadan ucuz qiymətə qab-qacaq və müxtəlif məişət avadanlıqları gətirməyə başlayıblar. Bu da böyük tarixi malik olan misgərlik sənətinin inkişafına mənfi təsir göstərmişdir. Qədim ənənələri yaxşı bilən və yaşadan misgərlər bu sənətdən uzaqlaşmağa başlayıblar. Nəticədə misdən hazırlanan əşyaların həm kəmiyyəti azalıb, həm də keyfiyyəti aşağı düşüb. Mis məmulatlarını ucuz başa gələn şüşə, saxsı, çuqun, demir qablar əvəz etməyə başlayıb. Təəssüf ki, qədim ənənəvi xalq sənətkarlığının, məişət mədəniyyətinin əks etdirən misgərlik nümunələri, əsasən muzey eksponatlarına çevrilib, yaxud şəxsi kolleksiyalarda qalıb. Digər qədim sənət növləri kimi, misgərlik də problemlərlə üzləşməli olub. An-

caq sevincirici haldır ki, məişətdə əhəmiyyətini itirmək təhlükəsi ilə üzləşən bu qədim sənəti ustalar tərəfindən qoruyulur. Həmin ənənə əsrlər boyu mis məmulatı istehsalında xüsusi yer tutmuş Lahicdə də davam etdirilir.

Azərbaycan xalqının mədəni dəyərlərinə diqqətin daha bir nümunəsi

2015-ci il 30 noyabr - 4 dekabr tarixində Namibiyanın paytaxtı Vindhuk şəhərində UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin 10-cu sessiyası keçirilib. Sessiya çərçivəsində ölkələr tərəfindən Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Reprəntativ siyahıya daxil edilməsi üçün təqdim olunan nominasiyalara baxılmasına dekabrın 1-də başlanılıb. Azərbaycan tərəfindən "Lahic misgərlik sənəti" nominasiyası təqdim olundu. Komitənin iclasında müzakirələrə bu nominasiya faylı Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunmasına dair Konvensiyanın bütün kriteriyalarına cavab verməklə bərabər, nümunəvi bir namizədlilik faylı kimi gələcəkdə digər ölkələrin öz fayllarını hazırladıqları zaman bundan istifadəsi tövsiyə edildi.

"Lahic misgərlik sənəti" faylı Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İCESCO-nun xoşnəramlı səfiri Mehriban Əliyevanın dəstəyi ilə, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin (hazırda Mədəniyyət Nazirliyi), Xarici İşlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikasının UNESCO yanında Daimi Nümayəndəliyinin və bu sahədə ekspertlərin birgə öməkdaşlığı ilə hazırlanaraq UNESCO-ya təqdim olundu. Lahic misgərlik sənəti UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irs üzrə Reprəntativ siyahısına daxil edildi. Bu, Azərbaycan xalqının mədəni dəyərlərinə beynəlxalq səviyyədə verilən diqqətin daha bir nümunəsi oldu.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

"Azərnerji" ASC "Cənub" Elektrik Stansiyasının 330 kV-luq Paylayıcı Qurğusunda 1 ədəd yuvanın quraşdırılması işlərinin satın alınması üzrə açıq tender elan edir

Tender iştirakçılara təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə iqtisadi zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər 2 000 (iki min) manat məbləğində iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu ödə ediblər (Əlaqələndirici şəxs: Araz Məmmədov, telefon: 490-09-27, 598-05-56).

Hesab: AZ35AIB3302019441024659102
VÖEN: 9900000421
Bank: "Kapital Bank" ASC Mərkəz Filialı
Kodu: 200026
VÖEN: 9900003611
M/H: AZ37NABZ0135010000000001944
S.W.I.F.T: AIBAZ2X

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

İddiaçıları tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı tender təklifinin qüvvədə olduğu müddətdən ən azı 30 bank günü artıq olmalıdır (yəni tender təklifi olan zərflərin açıldığı gündən sonra ən azı 60 bank günü);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödəmələrə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini davandırmaq müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməsi hallarının mövcud olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində (ya ya fəaliyyətə başladığı dövrdən) üzvlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşakar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqavilələrinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qərarında qadağan edilməməsi barədə müvafiq dövlət orqanından arayış;
- iddiaçının müflis elan olunmaması, əmlak üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlməmiş girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılması şəxs olmaması barədə müvafiq dövlət orqanından arayış;

- Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Əmək Müqaviləsi Bildirisi üzrə Elektron İnformasiya Sistemində işçilərinin sayı və onların əməkhaqqı fondu barədə məlumatları əks etdirən sənəd;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- iddiaçının ən azı 3 il müddətində texnologiyalardan istifadə etməklə elektrik stansiyalarının, yarımstansiyaların, elektrik verilişi xətləri, elektrik istehsalı işləri üzrə layihələrin layihələndirilmə və tikintisi işlərinin təcrübəsinə malik olmasına dair təsdiq edici sənədlər. Eləcə də yuxarıda sadalanan layihələr və tikinti işləri üzrə müqavilələrin ümumi dəyəri minimum olaraq 15 000 000 (on beş milyon manat) AZN-dən yuxarı olmasına dair təsdiq edici sənədlərin (təsdiqlənmiş müqavilə, Forma 2, Forma 3) təqdim olunması;
- sifarişçinin podratçıya təqdim etdiyi layihələr, spesifikasiyalar, sxemlər, cizgilər əsasında tender təklifləri hazırlanmışdır. Əks halda təqdim olunmuş tender təklifləri qiymətləndirməyə alınmayacaq.
- iddiaçı şirkət elektrik stansiyaların, yarımstansiyaların, elektrik verilişi xətləri, elektrik istehsalı işləri üzrə layihələrin layihələndirilməsi və tikintisi üzrə ən azı 3 oxşar layihədə təcrübəsi olması barədə təsdiq edici sənədlər;
- iddiaçı şirkət çox təcrübəli, peşakar mütəxəssislərinin olmasını təsdiq edən tərcümeyi-halları və ya digər sənədlər (əmək kitabçası və s.);
- iddiaçı şirkət Azərbaycan Respublikasının qanunlarına cavab verən lisenziyalara malik olmalıdır.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" qanuna uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçıları tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 19 avqust 2022-ci il saat 15:00-a qədər, bank təminatını və tender təklifini isə 29 avqust 2022-ci il saat 15:00-a kimi Bakı şəhəri, Ə.Əlizadə küçəsi, 10 ünvanına Tender və Müqavilə şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların tender təklifləri 30 avqust 2022-ci il saat 15:00-da yuxarıda göstərilən ünvanda (onlayn qaydada) açılacaqdır.

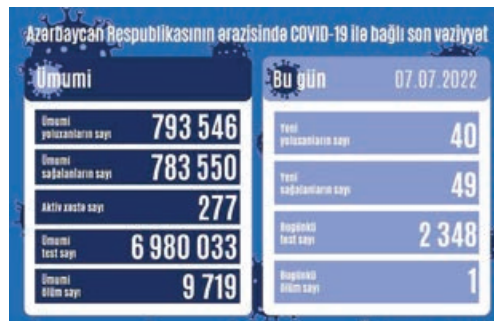
Onlayn iclasın linki əlaqələndirici şəxs tərəfindən iştirak edənlər üçün iddiaçıların e-mailinə müraciət osasında göndəriləcəkdir. İddiaçıların salahiyyətli nümayəndələri onlayn qaydada iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Son sutkada Azərbaycanda COVID-19 infeksiyasına 40 yoluxma faktı qeydə alınıb

Son sutkada Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 40 yoluxma faktı qeydə alınıb, 49 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, analiz nümunələri müsbət çıxan 1 nəfər vəfat edib. İndiyədək ölkədə ümumilikdə 793 min 546 nəfərin ko-

ronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 783 min 550 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 9 min 719 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 277 nəfərdir.

Son sutkada yeni yoluxma hallarının müəyyənlişdirilməsi ilə əlaqədar 2 min 348, bu günə qədər isə ümumilikdə 6 milyon 980 min 33 test icra olunub.

"AZAL"ın prezidenti Cahangir Əsgərov İsrail səfiri ilə əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə edib

"Azərbaycan Hava Yolları" Mətbuat xidmətinin verdiyi məlumatla görə, "AZAL"ın prezidenti Cahangir Əsgərovun İsrailin Azərbaycanlı fəvqoladə və səlahiyyətli səfiri Corc Diklə 7 iyul tarixində keçirilən görüşündə mülki aviasiya sahəsində əməkdaşlığın və təcrübə mübadiləsinin inkişaf perspektivləri müzakirə olunub.

Görüşdə "AZAL"ın prezidenti Cahangir Əsgərov ölkələr arasında mülki hava daşımaları sahəsində səmərəli əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkətinin Bakı-Təl-Əviv-Bakı marşrutu üzrə reyslərinin tezliyi həftədə beş dəfədir. Həmçinin İsrail aviaşirkəti tərəfindən həftədə üç dəfə Təl-Əvivdən Bakıya və gəriyə istiqamətdə uçuşlar həyata keçirilir. "AZAL" aviaşirkəti İsraildəki tərəfdaşları olan tu-

rizm şirkətləri ilə birlikdə İsraildən Azərbaycana turist axınının formalaşdırılması və inkişafı üçün fəal və böyük işlər görür, - deyir Cahangir Əsgərov bildirib. İsrailin Azərbaycandakı səfiri Corc Dik ölkələrin neqliyyat əlaqələndirilməsi artırımları çərçivəsində tərəfdaşlığın inkişaf etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, bu əməkdaşlıq turist axınının həcmiminin artmasına və ölkələr arasında münasibətlərin hərtərəfli inkişafına xidmət edir.

İngiltərədə hökumət böhranı

Baş nazir Boris Conson rəhbərlik etdiyi partiyanın tələbilə istefa verdi

Böyük Britaniya hökumətində baş nazirə etimad göstərilməsi ilə bağlı yaşanan böhran bu həftə pik həddə çatmışdı.

Nəhayət, dünən hakim Mühafizəkarlar Partiyası daxilindəki ziddiyyətlər məntiqi nəticə verdi, Baş nazir Boris Conson istefaya getdi. O, partiyanın sədr vəzifəsini də tərk edəcək. İstefaya baxmayaraq, Conson partiyada keçiriləcək yeni rəhbər seçkilərində hökumət başçısı vəzifəsini icra edəcək.

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Conson istefa verməyəcəyini açıqlamışdı və onun

bu qərarına etiraz olaraq Britaniya hökumət üzvlərinin təxminən yarısı artıq istefa vermişdi. Consonun gedişi ona qarşı hökumətin və parlament üzvlərinin təzyiqinin nəticəsi idi. Son günlər xeyli nazir, o

cümlədən Consonun ən yaxın tərəfdarlarından bəziləri, məsələn, Xəzinədarlıq kansleri Rişi Sunak və səhiyyə naziri Səcid Cavid öz postlarını tərk edib. Daxili işlər naziri Priti Patel və neqliyyat naziri Qrant Şepps də Consonu istefa verməyə çağırıb.

Boris Conson xalqa müraciət edərək bildirdi ki, istefası Mühafizəkarlar Partiyasının parlament fraksiyasının istəyidir və o, dünyanın ən yaxşı işini tərk etdiyinə görə şəxson peşmandır.

Rizvan HİLALOĞLU,
"Azərbaycan"

İyulun 7-də Azərbaycanda COVID-19 əleyhinə 1600 doza vaksın vurulub

İyulun 7-də Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına əleyhinə 1600 doza vaksın vurulub.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, gün ərzində birinci doza üzrə vurulan vaksinlərin sayı 437, ikinci doza vaksinlərinin sayı 158, üç və daha çox doza vaksinlərinin sayı 854, pozitiv nəticədən sonra "buster" doza vaksinlərinin sayı 151-dir.

Azərbaycanda bu günə qədər vurulan vaksın dozalarının ümumi sayı 13 milyon 778 min 501, birinci mərhələ üzrə vurulan peyvənd dozalarının ümumi sayı 5 milyon 358 min 703, ikinci mərhələ üzrə 4 milyon 855 min 17, üç və daha çox doza vaksinlərinin sayı 3 milyon 314 min 598, pozitiv nəticədən sonra "buster" doza vaksinlərinin sayı 250 min 183-dür.

Yay mövsümü

İsti yay günlərində paytaxt əhalisinin və qonaqların asudə vaxt keçirmək, eyni zamanda qızmar istinin təsirini azaltmaq üçün üz tutduqları əsas məkənlərdən biri də dənizdir. Təbii ki, günəş şüalarının, dəniz suyunun, qumun xeyirli təsirləri olsa da, qaydalardan düzgün istifadə edilmədikdə təhlükələrə yol açıb.

Monitorinqlər, təmizlik-abadlıq işləri, təhlükəsizlik tədbirləri

İyunun 15-dən ölkəmizdə çimərlik mövsümünə start verilib. Hər il çimərlik mövsümünü başlandıqdan əvvəl əhalinin təhlükəsizliyi nəzərə alınaraq bu istiqamətdə müəyyən tədbirlər görülür. Belə ki, çimərliklərdə sanitariya vəziyyətinin müayinəsi və dəniz suyunun keyfiyyət göstəricilərinin yoxlanılması məqsədilə monitorinqlər həyata keçirilir. Bunun nəticəsində əhali hansı ərazilərdə çimərliklərin istifadəyə yararlı olduğunu, suyun təmiz olduğu, təhlükə yaradan nəzarətsiz çimərliklər haqda məlumatlar verilir.

Həmçinin Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, İDEA İctimai Birliyinin təsisçisi Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Bakı şəhərinin sahilkenarı ərazilərində yarıadlı icimai çimərliklərdə mövsümə hazırlıq işləri görülür. Mövsüm ərzində icimai çimərliklərdə lazımı təmizlik-abadlıq işləri aparılır. Qış ərzində dəniz sahilinə yığılan tullantılar, həmçinin dalğaların sahilə atdığı müxtəlif əşyalar yığılır, digər təmizlik işləri görülür. Çimərliklərdəki inventarlar, güllüklər, söhbətqablar, sanitariya qovşaqları və duşlar yoxlanılır, tomir işləri aparılır. İctimai çimərliklərdə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xilasetmə məntəqələri, tibb məntəqələri fəaliyyət göstərir.

Qadağan edilmiş çimərliklərdən istifadə ölümlə nəticələnə bilər

Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi tərəfindən Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitorinq İdarəsi ilə birlikdə Bakı və Sumqayıt şəhərləri ərazisində yerləşən çimərliklərin sanitariya vəziyyətinin müayinəsi və dəniz suyunun keyfiyyət göstəricilərinin laboratoriya tədqiqat üsullarının tətbiqi ilə müayinələrin nəticələrinə görə Mərdəkan, Süvəlan, Novxanı, Buzovna, Zaqulba, Nardaran çimərliklərində dəniz suyunun fiziki-kimyəvi, bakteriyoloji göstəricilərinin norma səviyyəsində olduğu aşkarlanıb.

Aparılmış monitorinqlər zamanı Səbail rayonunun Şıx, Qaradağ rayonunun

Amma qaydalara biganəlik göstərmək həyat üçün təhlükə də yaradır

Sahil çimərliklərinin sanitariya-mühafizə zonalarında dəniz tullantı çirkab suları ilə intensiv çirklənmə hallarının hələ də qaydadan müəyyənlişdirilməsi. Nəticədə deyilən çimərliklərinin suyunun mikrobioloji çirklənmə göstəriciləri normadan çox olub. Həmçinin aparılmış monitorinqlər zamanı Suraxanı rayonunun Hövsan, Xəzər rayonunun Türkan çimərliklərinin sanitariya-mühafizə zonalarına buraxılan tullantı çirkab suları ilə çirkləndirilməsi səbəbindən dəniz suyunun mikrobioloji çirklənmə göstəricilərinin mövcud normalativlərin tələblərinə cavab vermədiyi müəyyən edilib. Laborator müayinə nəticələrinə əsasən, Pırşağı çimərliyinin suyunun mikrobioloji çirklənmə göstəriciləri də sanitariya norma və qaydalarının tələblərinə cavab verməyib.

Sumqayıt şəhər çimərliyində aparılmış monitorinq zamanı laboratoriya müayinəsinə götürülmüş dəniz suyu nümunələrinin mikrobioloji çirklənmə göstəriciləri nəzərə alınaraq, "Sanitariya-Epidemioloji Salamatlıq haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa istinadən, Səbail rayonunun Şıx, Qaradağ rayonunun Sahil, Suraxanı rayonunun Hövsan, Xəzər rayonunun Türkan, Sabunçu rayonunun Pırşağı çimərliklərinin və göstərilən ərazilərdə qeyri-qanuni çimərlik sahələrinin çimərlik kimi istifadəsinin müvafiq olaraq qadağan edilməsi barədə Respublika Gigiyena və Epi-

demiologiya Mərkəzinin müvafiq olaraq qərarları qüvvədə saxlanılıb. Sumqayıt şəhər çimərliyinin çimərlik kimi istifadəsinin müvafiq olaraq qadağan edilməsi barədə də qərar qəbul olunub.

Mütəmadi olaraq Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) çimərliklərdə təhlükəsizlik qaydalarına və ya qaydaları pozması ilə əlaqədar əhaliyə müraciət edir. Çimərlikdə xoş zaman keçirmək üçün bir sıra təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməsinin vacibliyini vurğulan. Həmçinin nəzərdə tutulmamış ərazilərdə çimərlik, çimərlik zonasını işarələnməmiş sərhədlərdən keçməyə, küçüklü havada dənizə girmək, çimərlikdə gəclənmək qadağan edilir. Sərxoş halda çimərlikdə olmaq, suda kobud hərəkətlər etmək, balıq tutmaq, xilasetmə texnikasından başqa digər qayıq və kiçik gəmilərlə çimərliyə daxil olmaq da qadağalar sırasındadır. Əhaliyə çimərlikdə uşaqları nəzarətsiz qoymamaq, xəbərdar edici nişan və lövhələrin göstəricilərinə, xilasetmə işarələrinə və tələblərinə sözsüz əməl etmək tövsiyə olunur.

Vətəndaşların diqqətinə çatdırılır ki, qızmar günəş altında fasiləsiz dayanmaq, hava qaraldıqdan sonra suya daxil olmaq təhlükəlidir.

Çimərliklərdə təmizlik işləri davam edir

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən qəzetimizə bildirilib ki, Abşeron yarımadasının Sahil, Buzovna, Novxanı, Görüdlü və Pırşağı qəsəbələrində, Səbail rayonunda "Şıx" çimərlik ərazisində fəaliyyət göstərən çimərliklərdə daim təmizlik-abadlıq işləri görülür. Hər bir çimərliyə nəzarət

edənlər var. Səhər tezdən və insanların çimərliklərdən istifadəsindən sonra, yeni axşam saatlarında ərazi təmizlənir. Əraziyə atılan tullantılar yığılır, duşlar yoxlanılır, digər lazımı işlər görülür. Eyni zamanda rəsmi çimərlik olmayan ərazilərdə nəzarətdən kənar qalmaq, xəbərdar edici nişan və lövhələrin göstəricilərinə, xilasetmə işarələrinə və tələblərinə sözsüz əməl etmək tövsiyə olunur.

Suda boğulma ilə üzləşən 32 nəfər xilas edilib

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Kiçikbəməli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin İctimaiyyət-əlaqələr və təbliğat şöbəsinin rəisi, daxili xidmət mayoru Aqşin Əlili qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, vətəndaşlara hər zaman nəzarət olunmayan ərazilərdən istifadə etməmələri barədə müraciət olunur. Onun sözlərinə görə, çimərlikdə xilasedicilər yoxdursa, bu, həmin ərazidə təhlükəsizlik tədbirlərinin görülmədiyini və bu kimi ərazilərdən istifadənin təhlükəli olduğunu bildirir. "Təəssüf ki, bu çağırışımıza baxmayaraq, hələ də nəzarətsiz ərazilərdən istifadə edən vətəndaşlar olur. Nəticədə bədbəxt hadisələr baş verir".

Aqşin Əlili bildirir ki, çimərlik mövsümü başlayandan 32 suda boğulma hadisəsi ilə üzləşən şəxslərin hamısı xilasedicilər tərəfindən xilas edilib. Onun sözlərinə görə, xilas olunanlardan 10 nəfəri nəzarətsiz ərazilərdən istifadə edən vətəndaşlar olub. Nəzarət edilən ərazilərdə isə ölümlə nəticələnən suda boğulma halları qeydə alınmayıb.

Aqşin Əlili daha çox hansı qayda pozuntularına rast gəldiyini də açıqlayıb: "Qayda pozuntuları əsasən, küçüklü havada suya girmək, spirtli içki qəbul edərək sərxoş halda çimərlikdən istifadə, üzmə sərhədlərini bildirmə nişanları ötür keçmə və uşaqların nəzarətsiz qoyulması halları ilə bağlı olub".

Ərazinin çirklənməsi insanların tökdüyü tullantıları yığmaması, suda boğulma halları vətəndaşların nəzarətsiz çimərliklərdən istifadəsi və ya qaydaları pozması nəticəsində, müəyyən xəstəliklər isə qadağan olunmuş, çirklə çimərliklərdən istifadə ilə əlaqədar ortaya çıxır.

Deməli, hər şey insanların özlərindən asılıdır. Qaydalara əməl edib həyatımızı təhlükəsiz atmayaraq gözlə vaxt keçirib, təbiətin möcüzəsi olan dəniz suyunun ləzzətini ala bilmirik.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Günəş şüasından faydalanmalı, yoxsa qorunmalı?

Səbirsizliklə gözlədiyimiz yay mövsümündəyik. Günəş şüalarını səxavətlə Yer üzünə səpəyir. Amma günəşin bu bərəkətindən faydalanarkən ehtiyatı da ödənməliyik.

Bütün canlıların həyatı üçün vacib olan günəş şüalarının insan sağlamlığına faydası ilə yanaşı, zərərli təsirləri də var. Mütəxəssislər bildirirlər ki, əhəmiyyətli olan insanın günəşdən düzgün yararlanması, az miqdarda və doğru zamanlarda şüaları qəbul etməsidir. Çünki insan orqanizminin günəş şüalarına həddindən artıq məruz qalması dərindən qocalması, qarışlar, ekzema, sədəf, artrit, dəri xərçəngi və sən ləkə kimi xəstəliklərə səbəb ola bilər. Halbuki "helioterapiya" (günəş terapiyası) bir çox xəstəliklərin müalicəsi üçündür.

Bəs günəşin müalicəvi təsirindən necə faydalana, mənfi təsirdən necə qoruna bilərik?

Suallarımızı ünvanladığımız Respublika Dəri-Zöhrəvi mərkəzinin həkim-dermatoloqu Pərvin Məhədiyeva deyir ki, günəş şüası olmadan sağlam orqanizmdən dağınıq dəyər. Əsas odur ki, onu doğru zamanda və lazımı miqdarda qəbul edəsin. O, orqanizmi xroniki iltihablı xəstəliklərdən qoruyur. Enerji mənbəyi olan günəş D vitamininin sintezini artıraraq immuniteti gücləndirir. Sümüklərin güclənməsi qorunmasında kalsiumdan öncə D vitamini səviyyəsinə nəzarət edilməlidir. Çünki D vitamini çatışmazlığı olduqda kalsiumun udulmasına nail olmaq mümkün deyil.

Bədənimiz üçün son dərəcə əhəmiyyətli olan D vitaminini qida ilə almaq çətin olduğundan, onu dərman preparatı, ya da günəş şüaları vasitəsilə qəbul edirik. Gündəlik olaraq səhər saat 10-a qədər və 16:00-dən sonra ovuc içlərinə günəş işığında 15-20 dəqiqə tutmaq, bədəni D vitamini ilə kifayət qədər təmin edə bilər.

Günəş şüaları dəriddəki qan damarlarını genişləndirərək bədən hərərətini artırır, nəticədə tərləmə baş verir. Tərləmə bədənin toksinlərdən təmizlənməsinə çox əhəmiyyətli rol oynayır. Bu,

beynin hormonal funksiyasının normal fəaliyyətini də təmin edir.

Günəş şüalarının digər müsbət təsiri də, yəni yüngül xərçəng riskini azaltmasıdır. Günorta saatlarında günəş altında qısa bir müddət gəzmək bu xəstəliyə tutulma riskini azaltmaq olar. Dəriyə birbaşa təsir edən günəş işığı D vitaminini artırır və bu da dər xərçənginin qarşısını alır.

Hökim deyir ki, saat 12.00-16.00 arasında, günəş düzbucaq altına gəldiyi zaman onun şüalarının birbaşa təsirdən qorunmaq lazımdır. Yanlış günəş vannası qəbul etmək bədəndə qalıcı günəş ləkələrinin meydana gəlməsinə səbəb ola bilər. O cümlədən pigment ləkələrinin yaranması, xoşxassəli dəri törəmələrinin əmələ gəlməsi və artması qaçılmazdır. Bunun səbəbi də dərindən günəş qarşısında çox müdafiəsiz qalmasıdır.

Təəssüf ki, yanlış zamanda və səhv şəkildə istifadə edilən günəş şüaları daha ağır fəsadlar yarada bilər. Məsələn, dəri xərçənginin ən böyük səbəblərindən biri günəş şüalarıdır. Bu, özünü dərhal göstərməyə, illər keçdikcə dəri problemi yaradaraq xərçəngə gətirib çıxarır.

İnsan bədəninin günəşdən yalnız geyim, qoruyucu kremlər deyil, qidalardan qoruyur. Bu məhsullara əsasən rəngli biblər, balqabaq, pomidor, qarpız, yaşıl çay, kakao daxildir. Belə ki, onların tərkibindəki antioksidant komponentlər qoruma funksiyasını yerinə yetirir. Biblər öz hüceyrələrini istilik, işıq, hava və nəm kimi xarici təsirlərdən qorumaq üçün toxumalarını içərisinə antioksidant buraxırlar. İnsanlar bu maddələri qəbul etdikdə onlar dəri hüceyrələri də daxil olmaqla, bədənin bütün hüceyrələrinin qorunmasını təmin edirlər.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

"AZƏRBAYCAN"a cavab verirlər

Problemə nazirlik səviyyəsində baxılmışdır

Qəzetimizin 6 aprel 2022-ci il tarixli nömrəsində "Kiçik fermerlər haqsız rəqabət məngəsinə" başlıqlı məqalə dərc olunmuşdur. Məqalədə fermer Q.Babaşovun təmsilində Şamaxıda üzümçülük məşğul olan kiçik fermerlərin yetişdirdikləri məhsulu sərflə qiymətə realizə edə bilməmələrindən və ümumiyyətlə, bu sahədə iri təsərrüfatların inhisarçılığından bəhs edilmişdir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi məqalədə qaldırılan problemlə bağlı redaksiyaya məktub göndərmişdir:

"Azərbaycan" qəzetinin 2022-ci il 6 aprel tarixli nömrəsində dərc olunmuş "Kiçik fermerlər haqsız rəqabət məngəsinə" başlıqlı məqalədə qaldırılmış məsələlərə bağlı tədbirlər görülməsi üçün Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində ünvanladığınız müraciətə baxılmışdır.

"Haqsız rəqabət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 1-ci maddəsinə əsasən haqsız rəqabət - bazar subyektlərinin sahibkarlıq fəaliyyətində mövcud qanunvericiliyə zidd və ədalətsiz üsullarla üstünlük əldə etməyə yönəlməsi, bununla da digər bazar subyektlərinə (rağiblərinə) zərər vura bilən, yaxud onların işgüzarlıq nüfuzuna xələf yetirə bilən hərəkətlərdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 12 may tarixli 1017 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin Əsasnaməsi"ni uyğun olaraq, xidmət haqsız rəqabət sahəsində dövlət nəzarətinin və tənzimlənməsinin həyata keçirilməsini təmin edən qurumdur.

Bildiririk ki, Şamaxı rayonu Mələk kənd sakini Qurbanlı Şahvələd oğlu Babaşovun Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasından daxil olmuş eyni məzmunlu müraciəti nazirliyin 2022-ci il 28 mart tarixli, MİHO/1.2-2.2022-1674 nömrəli məktubu ilə cavablandırılmışdır.

2019-2021-ci illər ərzində Şamaxı rayonunda nazirliyin müxtəlif qurumları tərəfindən üzümçülük və şərəbçiliklə bağlı 24-ü onlayn, 34-ü isə tarla şəraitində olmaqla, 54 təlim keçirilmiş, həmin təlimlərdə ümumilikdə 196 fermer, o cümlədən Q.Babaşov da cəlb olunmuşdur. Eyni zamanda təlimlərdə Üzümçülük və Şərəbçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutu tərəfindən hazırlanmış müxtəlif kitab və broşürlərin paylanması da təmin edilmişdir.

Müraciətdə Q.Babaşovun üzüm tinqçiliyi ilə məşğul olması haqqında məlumatlar əks olunsa da, nəzərinizə çatdırırıq ki, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin 2012-ci il 2 may tarixli 04Q nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Kənd təsərrüfatı bitkiləri toxumçuluğu ilə məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslərin attestasiyadan keçirilməsi və toxum istehsalçıların reyestrinə daxil edilməsi barədə Əsasnamə"yə uyğun olaraq, ona toxumçuluq və tinqçilik fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququ verən 317 nömrəli şəhadətnamənin müddəti

2021-ci il 16 oktyabr tarixdə başa çatmış və Q.Babaşov tinqçilərin reyestrindən çıxarılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 15 dekabr tarixli 1890 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2012-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında üzümçülüğün inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın icrası çərçivəsində görülmüş işlər üzümçülük və şərəbçiliyin kompleks inkişafına öz töhfəsini vermişdir.

Üzümçülük sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq 2021-ci ildə üzümçülük təsərrüfatlarını müxtəlif iqlim şəraitinə və fillokseraya davamlı calaq tinq materialı ilə təmin edən Şamaxı Üzüm Tinqçilik Mərkəzi yaradılmışdır.

Eyni zamanda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 27 iyun tarixli 759 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının subsidiyalaşdırılması Qaydası"nın 2.4-cü bəndinə müvafiq olaraq, Aqrar Subsidiya Şurasının qərarına əsasən, 2022-ci ildə respublikamızın bir sıra rayonlarında, o cümlədən Şamaxıda dəniz səviyyəsindən 400 metr yüksəklikdə yerləşən ərazilərdə deməyə şəraitində salınan üzüm bağlarının hər hektarına 8000 AZN bir dəfəyə məxsus, intensiv üzüm bağlarına bağ salındıqdan sonra ilk 4 il ərzində 640 AZN, sonrakı illərdə 250 AZN məbləğində subsidiya ödənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 19 dekabr tarixli 413 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinin vəsaitindən istifadə Qaydası"nın 6.1.2-ci bəndinə müvafiq olaraq, idxal edilən texnikanın gömrük dəyərini, yəni istehsal məhsulu olan texnikanın isə qiymətləndirmə nəticəsində müəyyən edilən dəyərinin 40 faiz həcminə də güzəşt tətbiq olunur. Həmin fərmanın icrası ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Kollegiyasının 2019-cu il 26 aprel tarixli Q-08-19 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Aqrar sahədə güzəşt tətbiq ediləcək texnikanın Siyahısı"nın 12-ci hissəsinə müvafiq olaraq "Kənd təsərrüfatı məhsullarının saxlanması üçün istifadə olunan avadanlıqlar" siyahısında həcmi 7000 kubmetrdən artıq olmayan meyvə-tərəvəz üçün soyuducu anbar dəstlərinə 40 faiz güzəşt tətbiq edilir.

Müraciətdə qeyd olunan "A+CO" MMC Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 19 dekabr tarixli 549 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların Siyahısı"na aid edilmişdir.

Aqronom və mexanizatorların çatışmazlığı ilə bağlı bildiririk ki, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində (ADAU) aqrar sektor üçün yüksəkixtisaslı kənd təsərrüfatı mütəxəssisləri

hazırlanır. ADAU-da respublikamız və xarici ölkələrdən olan tələbələr Azərbaycan, rus və ingilis dillərində təhsil alırlar. Eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən peşə təhsili müəssisələrində digər ixtisaslarla yanaşı, aqrar sahə üzrə də rəqabətqabiliyyəti ixtisaslı kadrların hazırlanması həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 28 sentyabr tarixli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qiymətləri (tarifləri) dövlət tərəfindən tənzimlənən malların (işlərin, xidmətlərin) siyahısı"na daxil edilmədiyi üçün gübrə və pestisidlərin qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənmir. Gübrə istehsalında istifadə olunan ammiakın bahalaşması, Rusiya Federasiyası tərəfindən gübrə ixracına məhdudiyətlərin tətbiq edilməsi, habelə qlobal gübrə bazarında baş verən digər proseslər nəticəsində dünya bazarlarında mineral gübrələrin qiymətlərində artımlar müşahidə edilməkdədir. Bununla yanaşı, hazırda ölkəmizin daxili bazarında gübrənin qiymətinin artım tempi dünya bazarındakı artımla müqayisədə daha aşağıdır. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Aqrarservis" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin ötürüldən qalan ehtiyatlarının daxili bazara əvvəlki qiymətlərlə təklif edilməsi, habelə "SOCAR CARBAMİDE" tərəfindən gübrə istehsalı qiymət artımının nisbətən aşağı səviyyədə saxlanmasına şərait yaratmışdır. "Aqrarservis" ASC tərəfindən satışı həyata keçirilən gübrə və pestisidlərin qiymətləri www.aqrarservis.gov.az saytında yerləşdirilir və satışların həmin qiymətlərlə həyata keçirilməsi məlumatlı olaraq monitorinq edilir. Eyni zamanda fermerlər www.tapagro.az portalı vasitəsilə bütün gübrə və pestisid təchizatçıların satış qiymətləri ilə tanış olmaq və təchizatçıni sərbəst şəkildə seçmək imkanına malikdir.

Q.Babaşovun istifadəyə yararsız dolağıdan qurğuların bərpa edilməsi ilə bağlı təkliflərini qeyd olunan qurğuların texnoloji baxımdan köhnəli və onların bərpasının rentabelli olmadığına nəzərə alaraq, məqsəduyğun hesab etmirik. Bununla belə fermerlərin müasir tələblərə cavab verən dolağıdan qurğular əldə etməsinin stimullaşdırılması məqsədilə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Kollegiyasının 2019-cu il 26 aprel tarixli Q-08-19 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Aqrar sahədə güzəşt tətbiq ediləcək texnikaların Siyahısı"nın 6-cı bəndinə (bitki mühafizəsi maşın və avadanlıqlar) müvafiq olaraq bitkilərin iqlim təsirlərindən mühafizəsi üçün istifadə olunan texnoloji avadanlıqlara 40 faiz güzəşt tətbiq edilir, habelə Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən həmin texnikaların satışını lizinzi və güzəştli şərtlərlə kreditləşdirilməsi təmin edilir".

İlhamə QƏDİMOVA,
kənd təsərrüfatı nazirinin müavini

"Azercell" in sosial layihə müsabiqəsinin final turu baş tutdu

"Həyatı daha dolğun edirik!" şüarı altında keçirilən müsabiqənin finalına yeddi layihə təqdim edildi

Ötən ay "Azercell Telekom" tərəfindən elan olunaraq ölkədə sosial sahədə rəqəmsal inklüzivliyi təşviq edən sosial layihə müsabiqəsi finala adlayaraq yekun mərhələsinə yaxınlaşır.

Xatırladaq ki, müsabiqənin məqsədi cəmiyyətin sosial fəallığını və inkişaf proseslərində daha aktiv iştirakını artırmaq, eyni zamanda ayrı-ayrı sosial qrupların rifahının yüksəldilməsinə dəstək olmaqdır. Təhsil, mədəniyyət və sağlamlıq istiqamətində layihələri nəzərdən keçirən bu müsabiqədə rəqəmsal mühitin inkişafına, inklüzivliyə, həmçinin texnoloji həllər vasitəsilə həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsinə dəstək olan layihələrin daha böyük üstünlüyün verilməsi nəzərdə tutulmuşdu.

Qiymətləndirmə prosesinin şəffaflığı və obyektivliyini təmin etmək məqsədilə layihələr "Azercell" şirkətinin əməkdaşları və ölkədə sosial

məsuliyyət istiqaməti üzrə ixtisaslaşmış ekspertlərdən ibarət münisflər heyəti tərəfindən dəyərləndirilmişdir.

Beləliklə, bir ay müddətində davam edən qəbul prosesi zamanı 20-dən artıq müxtəlif sosial layihələrə baxılmış, onlardan seçim şərtiləri ən yaxşı əks etdirən yeddi layihə finala keçid almışdır. Təqdim olunan layihələr milli ədəbiyyatın tanıtılması, qadınların İKT və cəmiyyətin müxtəlif sahələrinə inteqrasiyası, eləcə də fiziki məhdudiyətli şəxslərin rə-

qəmsal həllər vasitəsilə daha məhsuldar və aktiv həyata cəlb olunması kimi əhəmiyyətli məsələlərin həllinə yönəlməmişdir. Finala haqq qazanmış qeyri-hökumət və qeyri-kommerciya təşkilatlarının nümayəndələri layihələrinin əhəmiyyətliliyini münisflər heyəti qarşısında əsaslandıraraq onları cəmiyyətə təsiri barədə proqnozları ilə bölüşüblər.

Yaxın zamanda seçiləcək üç qalib layihə "Azercell" tərəfindən qrantla mükafatlandırılacaq.

"Azercell Telekom" fəaliyyət göstərdiyi dövr ərzində hər zaman korporativ sosial məsuliyyət prinsiplərini üstün tutaraq cəmiyyətin sosial inkişafına fayda verən layihələrin təşəbbüskarı və dəstəkçisi kimi çıxış edib. Təhsil, mədəniyyət, idman, sağlamlıq, rəqəmsal savadın artırılması və digər sahələrdə müxtəlif miqyaslı layihələrin keçirilməsinə yardımçı olan şirkət 25 il ərzində sosial layihələrə 22 milyon ABŞ dollarından artıq vəsait xərcləyib.

Azercell abunəçilərinin nəzərinə

"Azercell Telekom" MMC tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılması məqsədilə aparılacaq təkmilləşdirmə işləri ilə əlaqədar 14/15.07.2022-ci il gecə saatları ərzində bəzi xidmətlərin istifadəsində müvəqqəti çətinliklərin yaranması mümkündür.

"Azərenerji" ASC 330 kV "Cənub Elektrik Stansiyası - Ələt Günəş-Elektrik Stansiyası" Elektrik Veriliş Xəttinin tikilməsi və elektrikquraşdırma işlərinin satın alınması üzrə açığ tender elan edir

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikitəq zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər 2 000 (iki min) manat məbləğində iştirak haqqını göstərən hesaba köçürüldükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu əldə edə bilərlər (Əlaqələndirici şəxs: Araz Məmmədova, telefon: 490-09-27, 598-05-56).

Hesab: AZ35AIB33020019441024659102
VÖEN: 9900000421
Bank: "Kapital Bank" ASC Mərkəz Filialı
Kodu: 200026
VÖEN: 9900003611
MFI: AZ37NABZ0135010000000001944
S.W.I.F.T: AIBAZ2XX
İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.
İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi dəyərini 1 faiz həcminə bank təminatı tender təklifinin qüvvədə olduğu müddətdən ən azı 30 bank günü artıq olmalıdır (yeni tender təklifləri olan zərflərin açıldığı gündən sonra ən azı 60 bank günü);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməsi hallarının mövcud olumaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində (və ya fəaliyyətə başladığı dövrdən) özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqavilələrinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməsinə barədə müvafiq dövlət orqanından arayış;
- iddiaçının müflis elan olunmaması, əmlakı üzünə həbs qoyulmaması, ödəniş yəməli girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılması şəxs olmaması barədə müvafiq dövlət orqanından arayış;

- Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Əmək Müqaviləsi Bildirisi üzrə Elektron İnformasiya Sistemində işçilərinin sayı və onların əməkhaqqı fondu barədə məlumatları əks etdirən sənəd;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- iddiaçının ən azı 3 il müasir texnologiyalardan istifadə etməklə elektrik stansiyaların, yarıstansiyaların, elektrik veriliş xətləri, elektrik istehsalı işləri üzrə layihələrin layihələndirilməsi və tikintisi işlərinin təcrübəsinə malik olmasına dair təsdiq edici sənədlər. Eləcə də yuxarıda sadalanan layihələr və tikinti işləri üzrə müqavilələrin ümumi dəyəri minimum olaraq 15 000 000 (on beş milyon manat) AZN-dən yuxarı olmasına dair təsdiq edici sənədlərin (təsdiqlənməsi müqavilə, Forma 2, Forma 3) təqdim olunması;
- sifarişçinin podratçıya təqdim etdiyi layihələr, spesifikasiyalar, sxemlər, cizgilər əsasında tender təklifləri hazırlanmalıdır. Əks halda təqdim olunmuş tender təklifləri qiymətləndirməyə alınmayacaq;
- iddiaçı şirkətin elektrik stansiyalarının, yarıstansiyaların, elektrik veriliş xətləri, elektrik istehsalı işləri üzrə layihələrin layihələndirilməsi və tikintisi üzrə ən azı 3 oxşar layihədə təcrübəsi olması barədə təsdiq edici sənədlər;
- iddiaçı şirkətin çox təcrübəli, peşəkar mütəxəssislərinin olmasını təsdiq edən tərcüməçi-halları və ya digər sənədlər (əmək kitabçası və s.);
- iddiaçı şirkət Azərbaycan Respublikasının qanunlarına cavab verən lisenziyalara malik olmalıdır.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" qanuna uyğun keçirilməlidir.

İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 19 avqust 2022-ci il saat 15:00-a qədər, bank təminatı və tender təklifi isə 29 avqust 2022-ci il saat 15:00-a kimi Bakı şəhəri, Ə.Əlizadə küçəsi, 10 ünvanına "Tender və Müqavilə" şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların tender təklifləri 30 avqust 2022-ci il saat 15:00-da yuxarıda göstərilən ünvanında (onlayn qaydada) açılacaqdır.

Onlayn iclasın linki əlaqələndirici şəxs tərəfindən iştirak edəcək iddiaçıların e-maillərinə müraciət əsasında göndəriləcəkdir.

İddiaçıların solahiyyətli nümayəndələri onlayn qaydada iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan Şirvan-3 kran gəmisi üçün Sulzer 8ASL25/30 baş mühərriklərin ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyənlər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 15 iyul 2022-ci il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilmişdir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı, Mikayıl Useynov küç., 2.

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071.

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi cəmiyyətin əməkdaşı Ələsgər Məmmədova anası

RƏFİQƏ MƏMMƏDOVANIN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin rəhbərliyi və aparat işçiləri Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası sədrinin birinci müavini İlyas Əliyevə əzizi

DİLARƏ XANIMIN

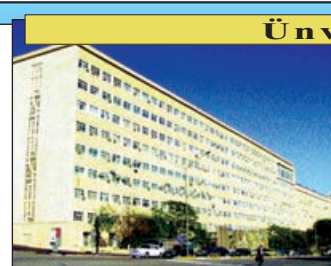
vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Memarlar İttifaqının İdarə Heyəti üzvləri Azərbaycanın Əməkdar memarı, Azərbaycan Memarlar İttifaqının İdarə Heyətinin üzvü Rəna Əfəndizadəyə

QARDAŞININ

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan
AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az, az reklam@mail.ru, azerbaijan-news@mail.ru, www.azerbaijan-news.az

Telefonlar
Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39,
Məsəl katib - 539-43-23,
Məsəl katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığıb sahifələnməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sۆylünlənllərllərlə barabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Mətbuat və Dövlət İctimai Mənafehinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 4624
Sifariş 1866
Qiyməti 40 qəpik